

REVISTA BIBLIOTECILOR

7•1968

*Publicație
a Comitetului de Stat
pentru Cultură și Artă*

550016094

Biblioteca UMFST

REVISTA BIBLIOTECILOR

anul XXI nr. 7

iulie 1968

S U M A R

	<u>Pag.</u>
Revista bibliotecilor la a XX-a aniversare	387
Francisc ALBERT: Lectura în timpul liber al muncitorului	395
Aron GRÜNBERG: Biblioteci mai eficiente la dimensiunile noilor comune	402
Cerințe ale reorganizării rețelei de biblioteci în mediul rural	406
Ioana TAUTU: Secția de împrumut a Bibliotecii centrale universitare din București — azi și... mâine	409
P. KIRMAIER: Pleoară pentru lectura cărții de popularizare a științei	412
Elonora ALMOSNINO: Se poate scurta drumul de la poezie la cititor?	414
Cronică	416
A. GRINDEA: Între miraj și realitate	419

ISTORIA CĂRȚII ȘI A BIBLIOTECILOR

Serban ANDRONESCU: Biblioteca din Năsăud a Academiei R.S.R. — filiala Cluj	420
M. A.: Sesiune de comunicări la Sibiu	423

EX LIBRIS

Arnold HUTTMAN, Ana KORODI și Gernot NUSS-BÄCHER: Ex libris-uri din Transilvania	425
--	-----

BIBLIOTECI DE PESTE HOTARE

Un eveniment important în viața bibliotecilor populare din Italia	427
De peste hotare	429

PROFILURI

- Sanada RADIAN: *Guy de Maupassant în România. 75 de ani de la moartea sa* 430
- Elena BERAM: *Eugen Lovinescu și „Sburătorul”. 25 de ani de la moartea criticului* 432

LUCRĂRI DE SPECIALITATE

- Herman, AUREL: *Mijloace și metode moderne de reproducere a documentelor; Gîlea, Constantin. Contribuții la iconografia războiului pentru independența națională a României; Karstodt, Peter. Studien zur Soziologie der Bibliothek; Olding, R. K. Readings in Library Cataloguing; Schüling, Hermann. Die Postinkunabeln der Universitätsbibliothek Giessen; Molciuc, I. A., Ravici, R. D. Automaticeskii perevod. 1949—1963* 434

FIȘIER

- Fătu, Mihai. *Din istoria politică a României contemporane; Măcu, Viorel. Pe treptele calificării profesionale; Savanți de pretutindeni; Rosenzweig, D. Louise Michel; Schiopu, Ursula. Psihologia copilului; Malîța, Mircea. Repere. Insomnări de călătorie; Velca, Nicolae. Zbor jos; Iliescu, Adrian. Literatorul; Hăulică, Dan. Critică și cultură* 438

CONSULTAȚII

- Mania SENCIUȘ și A. CORVĂTESCU: *Clasificarea zecimală și organizarea catalogului sistematic (VII)* . . . 446

REDAȚIA :

**Str. Biserica Amzei, nr. 5—7, sectorul 1,
București. Oficiul poștal 22. Telefon 13.94.04**

COLEGIUL DE REDACȚIE

George BAIGULESCU, Virgil CÂNDEA, Antoaneta CORVĂTESCU-TOFAN, Ștefan GRUIA (redactor șef), Aron GRÜNBERG, Eugen IOVANOV, Atanase LUPU, Nicolae PASCU, Angela POPESCU-BRĂDICENI, Dan SIMONESCU, Mircea TOMESCU.

REVISTA BIBLIOTECILOR

la a XX-a aniversare

Publicăm, în paginile care urmează, urări de bine și propuneri din partea cititorilor și colaboratorilor noștri, primite cu egală bucurie de către colectivul redacției. Spațiul redus de care dispunem ne-a obligat să oferim tiparului doar o parte din recomandările și sugestiile primite. Toate fiind însă deosebit de valoroase vor forma jaloanele unui program de perspectivă pe care redacția, animată de dorința perfecționării neîncetate, își propune să-l realizeze în viitor.

Mulțumim tuturor aceluia care ne-au scris.

Mulțumim tuturor colaboratorilor noștri pentru contribuția lor prețioasă la progresele revistei, invitându-i totodată să ne scrie în continuare.

Mulțumim tuturor cititorilor noștri, promițându-le că ne vom strădui să le oferim o revistă tot mai interesantă, mai utilă, la nivelul exigențelor actuale ale culturii noastre socialiste, o revistă care să satisfacă cerințele practicii și teoriei sistemului bibliotecilor românești în plin progres.

REVISTA BIBLIOTECILOR

George BAICULESCU

Vicepreședinte al Asociației bibliotecarilor din R. S. România

În iulie 1968 se împlinesc 20 de ani de când apare *Revista bibliotecilor* (primul număr, din 1948, s-a intitulat — impropriu — *Călușa cititorilor*, de la nr. 2, același an: *Călușa bibliotecarului*).

Ca unul care am participat, de la primul număr, la redactarea acestei publicații, de care am rămas legat pînă azi, și a cărei activitate am urmărit-o îndeaproape, pot afirma că revista *Călușa bibliotecarului* a avut, în acești 20 de ani de viață, un rol important în mișcarea noastră bibliotecară. Organ de îndrumare și tribună a bibliotecarilor de toate categoriile, *Călușa bibliotecarului* a crescut și s-a dezvoltat o dată cu creșterea și dezvoltarea bibliotecilor, înregistrînd toate greutățile începutului, dar și succesele care i-au urmat.

Ea a sprijinit crearea rețelei bibliotecilor publice și organizarea unităților acestea; a îndrumat marile numere de noi bibliotecari în însușirea metodelor de muncă cu cititorii; a inițiat și a atras bibliotecile în sprijinul unor numeroase activități culturale și social-economice; a antrenat cadre cu experiență din marile biblioteci științifice la

formarea profesională a bibliotecarilor din bibliotecile publice; a popularizat realizările bibliotecilor științifice din țara noastră, ca exemple și îndemnuri atît biblioteconomice cît și bibliografice; a valorificat tradițiile progresiste ale bibliologiei românești; ca tribună a bibliotecarilor, ea a înlesnit schimbul de experiență între bibliotecile publice, pe de o parte, și între cele științifice și speciale, pe de altă parte, din țară, și a ținut pe bibliotecarii noștri în curent cu progresele bibliotecilor din străinătate.

De la această creștere cantitativă a activității noastre bibliotecare, îndrumată și înregistrată de *Călușa bibliotecarului*, *Revista bibliotecilor* a pornit de cîțiva ani la studiul fornelor superioare ale bibliologiei contemporane, potrivit schimbărilor calitative efectuate în acest sector al culturii noastre socialiste. *Ea va izbuti, nu ne îndoiim, să devină organul principal de cooperare între bibliotecile de toate categoriile din țara noastră și să promoveze cele mai înaintate metode de organizare a bibliotecilor și de îndrumare a muncii cu cartea.*

Pentru întărirea acestei acțiuni de îndrumare, considerăm că este necesar ca, în viitorul cel mai apropiat, din materialele prețioase ce se adună la redacție și nu pot fi tipărite din lipsă de spațiu, să se întocmească și să se editeze, anual un *Almanah*

al *Revistei bibliotecilor*, care să deschidă mercu noi perspective în activitatea profesională și culturală a bibliotecarilor, în special a acelor de la bibliotecile publice. De asemenea, socotim că este potrivit să se dea colegiului de redacție funcții mai active, antrenându-l în elaborarea planului de perspectivă al revistei, să se reorganizeze rubrica de recenzii astfel ca, pe lângă cărțile de specialitate bibliologică, cărțile din alte domenii să nu se mai recenzeze la întâmplare, unciori pe motive subiective, ci numai acelea care au un caracter fundamental, care sînt reprezentative pentru dezvoltarea unor discipline sau ramuri de cultură și știință și care trebuie să fie cunoscute de bibliotecar pentru buna desfășurare a muncii sale de îndrumare și documentare. Mai e necesar să mai adaug că trebuie lărgit activul de colaboratori, astăzi prea îngust?

Cu aceste sugestii urez *Revistei bibliotecilor* multe și mari succese și pe viitor, pentru dezvoltarea științei și culturii noastre socialiste.

Ioana ARSUREANU

Liceul „Mihai Viteazul” — București

La cea de-a 20- aniversare în afara de clasică urare „La mulți ani!” îi doresc revistei cît mai mulți colaboratori cu pene aurite de academicieni și scriitori, cît mai multe articole bune de specialitate — necesare fiecăruia dintre noi ca pîinea caldă — dar... și o mai bogată colaborare cu bibliotecarii mai mici, care ar putea să împărtășească din experiența lor, adesea destul de însemnată. Am dori ca de acum înainte, în fiecare număr, să apară cel puțin un articol care să dezbată problemele specifice lecturii copiilor și tineretului, problemele specifice bibliotecilor de copii și școlare.

Ileana BĂNCILĂ

Biblioteca centrală universitară
București

Progresele realizate de *Revista bibliotecilor* în ultimii ani sînt apreciabile. Introducerea unor materiale de teorie bibliologică, de istorie a cărții și, chiar de bibliofilie a conferit revistei o altă pondere în aprecierea cititorilor.

Înțelegem rolul dificil al acestei reviste, care, fiind singurul periodic cu caracter în întregime bibliologic din țară, și-a impus o concepție largă, cuprinzînd toată problematica bibliotecilor. Aceasta face însă ca sumarul revistei să aibă o înfățișare prea diversă, excluzînd publicarea unor studii de mai mare amploare.

Mărirea numărului de pagini al revistei ar permite tipărirea unor materiale mai vaste, a căror publicare ar atrage într-un mod cu totul nou interesul bibliotecarilor.

Constantin GÎLEA

director, Biblioteca municipală Iași

Revista a însemnat un sprijin permanent în muncă și în felul acesta ea a pătruns adînc în conștiința noastră. O dată cu revista a crescut și activitatea instituțiilor în care lucrăm. Au apărut noi probleme, noi preocupări (urmare firească a exigențelor tot mai mari ale cititorilor) care obligă la rezolvări teoretice. Pe zi ce trece, revista noastră se afirmă tot mai mult ca o publicație de prestigiu și dorim să meargă pe această cale și în viitor, cu atît mai mult astăzi cînd, în actualele condiții, bibliotecile sînt conduse direct de către Comitetele pentru cultură și artă. Revistă va trebui să constituie o sursă de informare, de promovare a unor inițiative valoroase în munca cu cartea, a tot ce este înaintat în biblioteconomia românească și de peste hotare. Credem că abordarea cu curaj a problemelor privind dezvoltarea rețelei de biblioteci din țara noastră, a metodelor și tehnicilor moderne folosite în munca bibliografică, în organizarea bibliotecilor ar aduce o contribuție deosebită la creșterea activității bibliotecare.

Pavel BINDER

Biblioteca municipală Brașov

Răsfoind numerele revistei, cititorul bibliotecar poate să-și facă o imagine clară asupra principalelor probleme și a liniilor mari de dezvoltare ale trecutului bibliotecilor din România. Pe lângă prezentarea unor unități de mare prestigiu (Biblioteca Academică, Sf. Sava, Brukenthal, Șcheii-Brașovului, Sighișoara) *Călăuza* (că noi, cei „vechi”, așa o numim) în mod lăudabil a popularizat bibliotecile unor umaniști români de seamă — inițind și rubrica despre „Ex libris-uri”. În acest sens, *Revista bibliotecilor* împlinște lipsa unor reviste de istoria cărții și chiar a unei publicații de ex libris.

Prestigiul revistei noastre este confirmat și de faptul că este citată tot mai mult în publicațiile de specialitate din țară și de peste hotare. Sper că, în viitor, *Revista bibliotecilor* va acorda, în continuare, spațiu pentru problemele privind trecutul cărții și al bibliotecii românești.

Paul CARAVIA

Biblioteca Institutului de arhitectură
„Ion Mincu”

Rețeaua de biblioteci se edifica treptat după Eliberare, pe vechi tradiții dar și pe nemaștiute temeuri, cele pe care cultura socialistă cu dimensiunile sale profund democratice le așeza piatră de hotar a noii lumi.

Gîndirea bibliotecologică s-a dezvoltat și ea, poate nu în același pas cu experiența practică, fapt care a aruncat umbre la adăpostul cărora empirismul a prins rădăcini. *Revista bibliotecilor* și-a asumat sarcina destul de dificilă, de a fi, timp de mulți din cei 20 de ani de existență, numai o „călăuză” a activității, pe un drum, care, trebuie să recunoaștem, nemai fiind umblat de către pleiada de bibliotecari formați în anii de după Eliberare, nu i se puteau înțelege ușor cotiturile și asperitățile neașteptate. În felul acesta ne vom explica de ce revista, aprinzînd felinarul „îndrumării”, a înțeles să însoțească, din aproape în aproape, viața plină de meandre a operei de culturalizare pe care bibliotecile, și cele publice îndeosebi, au durat-o în acești ani. Devine explicabil caracterul predominant de „cronică” pe care l-a dobîndit revista, înregistrînd ca o memorie activă, dar selectivă, diverse evenimente, integrate astfel într-o imagine coerentă și unitară. Cine parcurge colecțiile revistei poate reconstitui evoluția fidelă a evenimentelor culturale și bibliotecare, căci, un îndemn și o îndrumare, cel puțin prin consemnarea experiențelor înaintate, și în felul acesta comunicate și altora, au găsit toate tipurile de biblioteci de pe cuprinsul patriei. Ulterior, *Revista bibliotecilor* a manifestat o exigență sporită față de îndatoririle sale, redimensionate de astă dată, după sensurile mai cuprinzătoare pe care le-a dobîndit atît cultura de masă, cît și documentarea tehnico-științifică a specialiștilor din producție și cercetare.

Nu se poate neglija faptul că *Revista bibliotecilor* a fost receptivă, în decursul anilor, față de problemele pe care le-a ridicat documentarea tehnico-științifică și economică, aspectele moderne ale acestei activități găsind în paginile revistei o audiență permanentă.

Colectivul Bibliotecii municipale Constanța

Revista a favorizat un schimb constructiv de idei, a prilejuit confruntări de ținută între lucrătorii din domeniul cărții, a oferit consultării de specialitate pe teme de catalogare, clasificare, descriere a publicațiilor.

Reținem asiduitatea cu care publicația a reflectat progresele activității biblioteconomice, tendința de a aduna în paginile ei colaborări ale unor personalități care au ilustrat sau ilustrează cultura românească pe traiectorii mult mai întinse.

Ne-ar interesa ca în paginile revistei să se publice consultații pe teme ca: studiul cercetării biblioteconomice în alte țări; amploarea și organizarea bibliografiei locale; metode moderne de cercetare în biblioteconomie; traduceri din presa străină de specialitate în legătură cu istoria cărții, organizarea bibliotecilor publice și științifice, avînd în vedere că revistele de specialitate care apar în țară nu ajung pînă la bibliotecile noastre comunale.

Prof. N. GEORGESCU-TISTU

Am urmărit *Revista bibliotecilor* în tot parcursul celor 20 de ani de existență (și în faza incipientă de *Călăuză a bibliotecarului*). Într-un timp se zvonea chiar că, dintre colaboratorii și cititorii acestei publicații posedă colecția cea mai completă; azi ea este împărțită între Biblioteca Institutului pedagogic de 3 ani din București, unde se află cea mai mare parte a cărților mele, și puținul ce mi-a rămas acasă.

Bogăția și varietatea de știri și comentarii bibliologice publicate în *Revista bibliotecilor*, mai ales studiile de organizare și istorie a domeniului respectiv, încă nu destul de cercetat pe atunci la noi în țară, mi-au fost de mare folos, ca și altor multor cercetători, în crîngul atît de stufoș, din care cu greu poți alege date însemnate, clare și utile despre cărți, biblioteci și cititori.

Poate că efortul remarcabil de pînă acum al redactorului-șef și al colaboratorilor lui din colegiul de redacție, e nevoie să fie susținut și de Asociația bibliotecarilor din România, cam apatică pînă azi în stimularea activității membrilor ei. În orice caz, trebuie extins și adîncit contactul revistei cu bibliotecile, cu publicul cititor și extrași din el cît mai mulți colaboratori dotați și activi, care să vină cu un aport de material, de unde să se poată alege lamura bună de tipărit în revistă.

V. JUGĂREANU

Muzeul Brukenthal — Sibiu

Răsfoind paginile *Revistei bibliotecilor* de-a lungul celor 20 de ani, retrăiești frămîntările și preocupările unci perioade deosebit de fructuoase în realizări. Problema fundamentală aceea a culturalizării, legată strîns de existența și dezvoltarea bibliotecilor la noi în țară, și-a găsit în această revistă un pivot și un îndrumător prețios.

Pentru viitor, urăm *Revistei bibliotecilor* să-și păstreze aceeași tinerețe ca și până acum, făcând loc, în continuare, în paginile sale ideilor biblioteconomice valoroase, participând activ la viața bibliotecilor din țara noastră.

Prof. Ioan HOLHOS

director, Biblioteca municipală „Astra”
In numele colectivului de bibliotecari
de la Biblioteca „Astra” și a bibliotecarilor din județul Sibiu

Dorim să găsim, în continuare, în paginile *Revistei bibliotecilor* cunoștințe noi, materiale de teorie bibliografică și, în special, de bibliografie și biblioteconomie scrise de personalități în domeniu — din țară și străinătate —, cit și materiale de utilitate imediată în practica bibliotecară; așteptăm ca pe mai departe revista să ne fie călăuză, să ne împărtășească experiența pozitivă, din țară și străinătate, în domeniul muncii noastre, să întreprindă studii privind sociologia lecturii, psihologia cititorului și să ne înarmeze cu tehnica organizării conducerii unor asemenea studii; dorim ca în paginile revistei să se rezerve mai mult loc sociologilor, pedagogilor și psihologilor.

Ana ILIANT

bibliotecară, comuna Dărmănești,
județul Dimbovița

Mărturisesc cinstit că dacă munca mea de 20 de ani a dus la ridicarea bibliotecii comunale Dărmănești până la titlul de fruntaș pe țară de două ori, și de mai multe ori pe fosta regiune Ploiești, aceasta se datorește, în bună parte, *Revistei bibliotecilor* care mi-a fost far călăuzitor pe drumul pe care trebuia să merg.

Din suflet țin să mulțumesc revistei pentru ajutorul dat în toți acești 20 de ani și cu inima deschisă îi spun să trăiască întru mulți ani!

Eugen IOVANOV

Consiliul Central al U.G.S.R.

Atentă și receptivă la schimbările înnoitoare care s-au petrecut în țara noastră în această perioadă, revista s-a manifestat tot mai mult ca promotor al experienței înaintate, stimulând spiritul novator atât în organizarea și continuarea activității bibliotecilor, cât și în perfecționarea mijloacelor de popularizare și răspândire a cărții.

Continuând tradiția și bogata experiență acumulată în cei douăzeci de ani de activitate, legându-se tot mai strâns de cei cărora li se adresează, *Revista bibliotecilor* va fi și în viitor un sprijin și un îndrumător prețios în activitatea bibliotecarilor.

Ștefania PASCU

Biblioteca comunală Ileana,
județul Sălaj

Lucrând într-o bibliotecă comunală de aproape zece ani, îmi permit să spun că, pe lângă îndrumarea metodică și calificată primită din partea metodiștilor bibliotecilor foste raionale și regionale, *Revista bibliotecilor* a fost cel mai apropiat sfătuitor calificat al meu, ajutându-mă în muncă încă de la primii mei pași în această activitate, făcându-mă să îndrăgesc meseria de bibliotecar, iar cunoștințele primite din paginile revistei le-am pus cu încredere în practică, în special cele privind munca tehnică de bibliotecă precum și cele privind organizarea unor acțiuni de masă mai complexe. Astfel au luat ființă catalogul alfabetic și sistematic în bibliotecă pe care o conduc, cu mulți ani în urmă, într-o perioadă când catalogele existau foarte rar în bibliotecile comunale. Consider că toți colegii mei, de la începători și până la cei mai vîrstnici, au numai de învățat din paginile revistei cu un conținut foarte bun și bogat.

Florica IEREMIA

Aleșd, județul Bihor

În decursul anilor, prin intermediul revistei, am primit răspuns la multe probleme ridicate de activitatea practică, suplinind lipsa unui manual al nostru sau al unui *Minim de tehnică actualizat*. Printre rubricile mult apreciate o menționez pe aceea de „Consultanță”, care își dovedește pe deplin utilitatea. Publicarea, mai ales în ultima perioadă, a unor articole despre activitatea bibliotecilor din țară și de peste hotare este mai mult decât laudabilă pentru că noi, bibliotecarii, simțem interesați să cunoaștem cât mai multe despre activitatea altor biblioteci, despre experiența acestora.

În ultimii doi ani, *Revista bibliotecilor* a abandonat practica introducerii în cuprinsul revistei a unor texte pentru acțiuni de masă, pe bună dreptate, deoarece asemenea acțiuni reușim să le întocmim pe plan local de cite ori este nevoie. Însă am dori să se continue inserarea, în paginile revistei, a unor bibliografii selective pe o anumită temă, bibliografii pe care le putem folosi cu multă eficiență la organizarea unei acțiuni de masă.

Jako ZSIGMOND

Prof. univ. dr. docent

Doăzeci de ani constituie o perioadă destul de importantă în existența unei reviste de specialitate, pentru a putea constata că a reușit să-și asigure în viața științifică a țării un rol oarecare, și de a stabili ce trebuie să facă altfel pentru a putea pro-

gresa, care sînt obiectivele principale pe care trebuie să le realizeze în etapa actuală a existenței sale. Faptul că această revistă, cu cei 20 de ani de existență agitată a ei, a reușit să devină revista de biblioteconomie cu cea mai îndelungată existență dintre revistele de specialitate cu același profil, este o realizare remarcabilă.

Trebuie să recunoaștem cu toții cei care urmăm cu atenție evoluția bibliotecilor din țara noastră, că *Revista bibliotecilor*, după începuturile sale stingce, de căutare, și-a cucerit, în prezent, un loc prestigios în viața noastră științifică, devenind un organ de presă solicitat din ce în ce mai frecvent, nu numai de lucrătorii bibliotecilor, ci și de cercetătorii științifici. Din anul 1966, *Revista bibliotecilor* a devenit o publicație științifică cu o tematică variată, cu sarcini de perspectivă importante.

Rolul cărții și al bibliotecii în societatea noastră crește zi de zi și corespunzător cresc și pretențiile față de *Revista bibliotecilor*. Pe primul loc trebuie să situăm cerințele privind calificarea și specializarea bibliotecarului. Cu toate rezultatele obținute pînă acum, mai avem multe de făcut ca materialul variat și bogat al bibliotecilor noastre, pe care l-am moștenit de la înaintașii noștri, începînd din evul mediu, să devină la fel de accesibil cercetării științifice, ca și materialul contemporan. În momentul de față, noi sîntem mai bogăți în colecții de manuscrise și de carte veche de nivel european, decît în forțe de bibliotecari înarmați cu cunoștințe temeinice necesare prelucrării acestor fonduri. Ar fi de dorit, în interesul specializării bibliotecarilor și al cultivării bibliologiei în general, ca *Revista bibliotecilor* în înțelegere cu *Studii și cercetări de documentare și bibliologie* și cu *Studia bibliologica* să ajungă la o diviziune judicioasă a sarcinilor. Printr-o muncă coordonată, planificată pe o perioadă de 5—10 ani, aceste trei publicații ar putea să publice studii de detaliu, care ar permite elaborarea unui manual bazat pe realitățile și problematica bibliotecilor, pentru a înarma pe bibliotecari cu toate cunoștințele necesare de bibliologie. În pragul celui de-al treilea deceniu cred că revista ar trebui să-și îndrepte și mai mult eforturile spre stimularea unor cercetări originale, spre ridicarea exigențelor științifice în abordarea și tratarea problemelor de bibliologie păstrîndu-și locul de promotor al vieții bibliotecilor noastre.

Ștefania LANESCU

bibliotecară, comuna Uama, județul
Suceava

În șirul lung de ani pe care i-am închinat muncii de răspîndire a cărții în sat, am avut întotdeauna în revista noastră un

sfătuitor și un prieten. De cîte ori, la începutul activității mele bibliotecărești, mă frămîntau întrebări, deschideam revista și găseam răspunsul dorit.

Și nu odată, citind materialele de îndrumare sau cercetînd experiența altora însemnată în paginile revistei, am întîlnit propria mea experiență sau soluționarea unor probleme pe care mi le puneam.

De aceea acum, în zilele de aniversare, îmi îndrept gîndul spre cei care au alcătuit revista și spre corespondenții și colaboratorii ei, cărora le mulțumesc pentru ajutorul pe care, prin paginile revistei, ni-l dau nouă, bibliotecarilor.

I. LENGHEL

director, Biblioteca municipală Oradea

Revista bibliotecilor, în cele două decenii de activitate, s-a înscris în istoria culturii nu numai ca un agitator și propagandist al noului în știința și practica muncii cu cartea, dar și ca un organizator colectiv al bibliotecilor din patria noastră socialistă.

De fapt, istoria revistei este istoria bibliotecilor de tip socialist din România, după cum istoria bibliotecilor nu se va putea scrie fără istoria revistei: sînt două fațete inseparabile ale aceluiași fenomen cultural.

În numele colectivului Bibliotecii municipalei Oradea urăm din toată inima: „Vivat, crescat, floreat!”

Atanase LUPU

Biblioteca Centrală de Stat

De douăzeci de ani, adică tot cam de atunci de cînd biblioteca publică de la noi, inițiată și susținută decenii de-a rîndul de intelectuali generoși, de asociații și societăți culturale, trecea în grija sigură, devenită certitudine, a statului socialist, „*Revista bibliotecilor*” a fost și continuă să fie principala sursă de comunicare profesională, principalul mijloc de răspîndire a tehnicii și metodicii bibliotecare.

Cele două decenii ale „revistei” se confundă, așadar, cu istoria perioadei în care s-au pus bazele unei rețele încheiate de biblioteci publice în țara noastră, biblioteci a căror dezvoltare și activitate au intrat în sfera politicii statului, a revoluției culturale conduse de partid. De douăzeci de ani, mii de bibliotecari — cei mai mulți neformați special pentru această profesie — și-au început cariera, căutînd în paginile revistei răspunsurile la primele întrebări asupra modalităților și criteriilor completării colecțiilor, a organizării acestora, a metodicii relațiilor cu cititorii, a formelor și mijloacelor de propagandă a cărții. Și, spre lauda revistei, ei au găsit astfel de răspunsuri aici, mai repede decît în alte părți.

Subliniez aportul revistei în îndrumarea bibliotecarilor din bibliotecile publice, a celor mai mulți dintre noi, care lucrează în bibliotecile comunale și orașenești, în bibliotecile sindicatelor, nu pentru că aceștia îmi sînt mai aproape și cu atît mai puțin pentru că aș aprecia profilul revistei ca exclusiv destinat lor. Motivele sînt cu totul altele și după părerea mea majore: am certitudinea că în bilanțul celor două decenii de existență a „*Revistei bibliotecilor*”, aceasta atîrnă cel mai greu pe planul eficienței sociale și ca urmare de acest aspect trebuie să-mi leg sîncerele mele urări și felicitări.

Constantin OANCEA

bibliotecar.

*Biblioteca comunală Vinători-Neamț,
județul Neamț*

Sînt un cititor pasionat al acestei reviste încă de la apariția primului număr din iulie 1948, care se intitula *Călușa cititorului*, iar mai tîrziu *Călușa bibliotecarului*. Am urmărit și citit cu deosebit interes articolele sale, acumulînd numeroase cunoștințe din lumea bibliotecilor, reușind să ridic activitatea bibliotecii comunale Vinători-Neamț la un nivel corespunzător, situînd-o printre bibliotecile fruntașe.

Dorim ca, în continuare, *Revista bibliotecilor* să abordeze, tot cu același interes, problemele majore ale profesiei noastre, informîndu-ne asupra noutăților din lumea cărților și a bibliotecilor, în vederea progresului pe mai departe al bibliologiei românești.

N. OPREA

director, Biblioteca municipală Galați

Revista este astăzi o TRIBUNĂ a bibliotecilor, care promovează noul, ridică colbul anilor de pe începutul de pionierat al bibliologiei românești, este port-altoiu biblioteconomic și al bibliografiei din țara noastră.

Profilul revistei noastre încearcă să imbrățișeze, pe cît este posibil, fenomenul bibliotecar, atît de bogat astăzi, năzuind, totodată, să participe activ la ceea ce este mai pregnant ca eveniment în bibliologie.

Nivelul ridicat al opiniei bibliotecare — ca expresie a treptei superioare pe care a pășit construirea socialismului în România — își găsește locul în paginile revistei. Aceasta impune redacției o neconținută sporire a exigenței.

C. NEGULESCU

director, Biblioteca universitară Cluj

În cadrul însemnărilor de față nu ne propunem să cîntărim și să analizăm tot drumul parcurs de această revistă în mișcarea

bibliotecărească, aportul ei în revoluția culturală din țara noastră. Ne mărginim doar la cîteva observații, din această ultimă, nouă etapă a revistei. De altfel în coloanele revistei au apărut unele articole-program privind conduita, sarcinile și scopurile ei.

Deși *Revista bibliotecilor* are o gamă largă de preocupări, începînd cu bibliotecile sătești, școlare, județene, municipale și terminînd cu cele speciale, de copii, de întreprinderi etc. — este firesc să nu poată să acorde suficient spațiu pentru toate problemele ce frămîntă diferitele tipuri de biblioteci — constatăm cu multă satisfacție că ea și-a pus la dispoziție coloanele și pentru clarificarea unor probleme majore ale bibliotecilor universitare.

După părerea noastră, concluzia ce se desprinde citind numerele ultimilor ani este aceea că, deși *Revista bibliotecilor* și-a îmbunătățit mult activitatea, ridicînd o serie de probleme de mare importanță în viața bibliotecilor, numai sporadic a urmărit în coloanele sale traducerea în viață a acestora. Considerăm că ar fi util dacă redacția ar urmări cu regularitate obținerea și publicarea răspunsurilor persoanelor și ale instituțiilor în a căror competență intră rezolvarea anumitor probleme dezbătute în coloanele revistei și, adeseori, unanim acceptate de cititorii ei.

Emeric PORTIK

bibliotecar,

comuna Cheglevici, județul Timiș

Unul dintre aspectele meritorii ale revistei este acela că a reușit să devină principalul instrument de inițiere, de perfecționare a bibliotecarilor. Pentru aceasta, dacă m-ar întreba un bibliotecar tînr ce manual să citească pentru a-și însuși cunoștințele profesionale, i-aș recomanda colecția revistei. La fel a-și proceda și cu acela care ar vrea să se informeze despre dezvoltarea și, în general, despre istoria bibliotecilor noastre.

Getta Elena RALLY

Biblioteca Centrală de Stat

Ca unul din cei mai vechi și mai asidui colaboratori ai revistei noastre de specialitate, cei douăzeci de ani de apariție pe care îi serbăm în numărul de față mă bucură îndeosebi.

Puținele periodice de bibliologie, apărute la noi în țară, au avut o existență efemeră. Singură *Revista bibliotecilor*, pînă nu demult *Călușă bibliotecarului*, a împlinit vîrsta de două decenii și în noua formă, adoptată cu puțin timp înainte de a-și fi luat titlul de astăzi, progresele pe care le-a realizat sînt remarcabile și cred că vor continua.

Îmi voi îngădui să exprim unele deziderate, a căror înlăptuire pare necesară. Pentru o perioadă atât de lungă de apariție — patru lustre, două sute patruzeci de numere! — este de dorit să se publice un index cumulativ al întregii colecții a revistei, care altfel rămâne greu de consultat. Un atare index ar scoate în evidență ce bogată activitate a desfășurat publicația noastră. Multe articole sînt și astăzi de un netăgăduit interes, iar enumerarea dărilor de seamă și a recenziilor de cărți ar constitui și ele un repertoriu de mare folos.

În fine, consider că o sporire a studiilor de bibliologie și o pondere mai justă față de materialele cu caracter de cultură generală, care și ele își au locul într-o revistă a bibliotecarilor, o înmulțire a prezentărilor de mari biblioteci străine și de biblioteci românești din trecut, o majorare a dărilor de seamă consacrate lucrărilor de bibliologie precum și bibliografiilor unor vestiți bibliotecari, bibliografi și istorici ai cărții, de altădată, ar da o strălucire și mai mare acestei reviste, iubită de oamenii de meserie și indispensabilă lor, cărora îi urez din toată inima o viață lungă și încă mai plină de rezultate rodnice.

Dan SIMONESCU
Prof. dr. docent

Revista bibliotecilor a fost singura revistă de specialitate bibliologică din patria noastră cu o existență mai îndelungată și cu o apariție regulată. Să publici lunar, timp de 20 de ani (cu anul 1968 intră într-al XXI-lea an de activitate rodnică) material foarte variat, dar totdeauna interesant, înseamnă un efort permanent în preocupările redacției.

În primii ani ai existenței sale, revista a jucat un rol de mare responsabilitate în legătură cu realizarea culturalizării maselor prin mijlocirea bibliotecilor. A întîmpinat greutăți mari, inerente unor timpuri de mari prefaceri economice, sociale și politice. Revista a avut lipsuri (mă dispensez de a da exemple), dar elementele ei de creație rămîn pozitive și mereu actuale, cum sînt de pildă: crearea unui climat favorabil profesiei de bibliotecar, contribuția la specializarea bibliotecarilor, organizarea bibliotecilor publice, propaganda cărții, crearea secțiilor pentru copii, informarea profesională a bibliotecarilor cu știri despre bibliotecile din alte țări și despre mișcarea bibliologică mondială.

Este drept, toate aceste probleme au fost tratate în paginile revistei descoperind la un nivel mediu, adică în articole scurte, fără aparat științific convingător.

În ultimii ani, revista a devenit mai științifică, tratînd unele teme la un nivel bi-

teia spune fiind mai bun ca precedentul. În momentul de față, revista are dreptul să aspire la forme superioare, pentru că și bibliotecile cărora li se adresează s-au dezvoltat pe linia ascendență din punctul de vedere al achizițiilor și din punct de vedere organizatoric.

Cred că periodicul trebuie să părăsească profilul unei reviste de popularizare, cu teme multe și variate, și să adopte în mod constant un sumar mai sobru, mai unitar, în locul celui dispersat și variat chiar de la număr la număr.

Indicele pe materie, publicat anual, are un caracter științific, dar cînd materia va fi mai concentrată, acest indice va fi și el mai concentrat, și, deci, mai eficient pentru cercetători. În schimb, indicele alfabetic pe nume de autori, care a lipsit pînă acum, își reclamă necesitatea.

Urarea care aș putea-o face *Revistei bibliotecilor* la o aniversare care face cinste, care o situează pe poziții, cum am spune, unice (de ex. durata ei, rolul activ de pionierat în numeroase probleme bibliologice ș.a.) este ca ea să progreseze ca revistă cu profil științific mai exigent. De acum înainte ea poate avea pretenții mai mari decît în primii ani ai existenței ei. Caracterul științific îl dau alegerea temelor majore, modul lor de tratare și înfățișarea tehnoredacțională sobră, clasică, unitară. Aceste coordonate sînt în măsură să formeze o tradiție de cultură și știință bibliologică.

Irina ȘERBAN
Biblioteca municipală Satu Mare

Vin cu calde mulțumiri și felicitări totodată cu ocazia împlinirii a „două decenii” de rodnică existență, de muncă asiduă, de ajutor concret transmis prin paginile revistei. Materialele publicate au reprezentat un prețios ajutor de care, în cei 15 ani de activitate la biblioteca unde activez, am beneficiat și eu.

Lector univ. Vasile STANCA
director, Biblioteca municipală Cluj

Revista a adus și aduce o valorasă contribuție la ridicarea nivelului profesional al tuturor bibliotecarilor. Ea este luată adesea drept arbitru în rezolvarea unor probleme dificile care apar în munca noastră de fiecare zi. Acest fapt vine să confirme prestigiul de netăgăduit al revistei.

Revista bibliotecilor poate face mai mult în orientarea eforturilor bibliotecilor spre direcțiile fundamentale ale muncii cu cartea. Publicarea unor cercetări sociologice, privind specificul și eficacitatea muncii cu cartea, este o cerință justificată a cititorilor și

a colaboratorilor revistei. Deoarece se resimte acut lipsa unui manual pentru bibliotecari, în special pentru cei comunal, publicarea în paginile revistei a unui proiect de manual supus discuției celor interesați ar fi de un folos indiscutabil. Ar fi binevenită și interesantă o discuție asupra unui proiect de tratat privind istoricul bibliotecilor din România.

Revista bibliotecilor are posibilitatea, după părerea noastră, să susțină mai ferm cauza dezvoltării rețelei de biblioteci publice, a perfecționării și modernizării lor în raport cu cerințele actuale.

Ion STOICA
B.C.U. București

Revista bibliotecilor a adus o contribuție importantă la dezvoltarea mișcării bibliologice din țara noastră, fiind, mai ales pentru bibliotecile publice, un instrument de informare, o tribună, o călăuză.

Astăzi, cind bibliologia românească, la al cărui progres, reafirm, revista a contribuit considerabil, se găsește într-o etapă superioară, este necesar ca publicația care o slujește să capete adâncime. În acest scop, cred că cea mai bună soluție ar fi editarea unui supliment trimestrial sau semestrial, care, alături de operativitatea și receptivitatea aparițiilor lunare, să aducă profunzimea și consecvența cercetării.

Elena TOMESCU
bibliotecară,
comuna Racovița, județul Argeș

Pot aprecia că de la an la an revista și-a îmbunătățit conținutul și prin diversitatea materialelor publicate a constituit un prețios ajutor în munca pe care am depus-o. Multe dintre articolele publicate în decursul anilor mi-au fost de un real folos mai ales cele referitoare la catalogarea și clasificarea publicațiilor.

Conf. univ. Mircea TOMESCU
director,
Biblioteca centrală universitară
București

Am urmărit cu interes evoluția *Revistei bibliotecilor* pe tot parcursul celor 20 de ani de existență, de la primul număr apărut în iulie 1948 cu titlul *Călăuza cititorului*, și am consultat adesea cu folos articolele publicate în paginile sale.

Revista bibliotecilor, prima revistă românească adresată direct bibliotecarilor, a străbătut aceeași cale pe care au parcurs-o bibliotecile publice în impetuoașă lor dezvoltare. În prima sa fază, ea a fost mai mult o revistă de mobilizare a forțelor bibliote-

care, pentru formarea și răspîndirea gustului de lectură. Ea însăși a învățat în primii ani cum să pună și cum să rezolve problemele bibliotecare. Dar o dată cu creșterea bibliotecarilor, la a căror evoluție revista și-a adus contribuția de netăgăduit, *Revista bibliotecilor* a pătruns în miezul problemelor bibliotecilor și a devenit un organ de orientare.

Dorim *Revistei bibliotecilor* să păsească mai departe pe calea îndrumării activității bibliotecare din țara noastră, să pătrundă tot mai intens în miezul problemelor teoretice și practice ale biblioteconomiei noastre. Am dori să întîlnim în paginile *Revistei bibliotecilor* un mai amplu dialog asupra unor probleme fundamentale ca: organizarea sistemului de biblioteci publice, funcția bibliotecilor publice în orînduirea noastră socialistă, interacțiunea activităților bibliotecilor publice și științifice, crearea unor biblioteci publice piloți, unități model pentru ansamblul muncii cu cartea.

Dorim ca revista să devină mai mult purtătoarea noului, pe care nu totdeauna știe să-l descopere și mai ales să-l propage. În paginile revistei am dori să întîlnim mai ales dezbateri — nu simple prezentări — asupra tendințelor și curentelor din biblioteconomia mondială. Un spirit critic principial mai pregnant în viitor.

Din dorința de a răspunde cerințelor unor biblioteci diverse ca preocupări și funcții, *Revista bibliotecilor* ne prezintă unele numere cu articole eterogene. Ne gândim că ar fi poate mai potrivit ca pentru problemele speciale ale bibliotecilor științifice, ca și pentru unele aspecte teoretice, revista să scoată suplimente trimestriale.

Dorim *Revistei bibliotecilor* mulți ani de existență și rodnică activitate pentru promovarea biblioteconomiei române.

**Colectivul Bibliotecii municipale
Timișoara**

Sensibilă la tot ceea ce reprezintă noul, *Revista bibliotecilor* a răspuns întotdeauna vastei eferescențe creatoare, care caracterizează astăzi întregul popor român. Concentrîndu-și din ce în ce mai mult atenția asupra abordării unor importante probleme de ordin tematic și practic ce stau în fața acestui sector al culturii noastre socialiste, ea a devenit un instrument util, bine apreciat, o adevărată tribună a experienței înaintate.

În ultimii ani — poate ceva mai mult decît în ceilalți — ea înregistrează un progres și mai evident, atît prin varietatea problemelor ridicate, cît și prin valoarea materialelor apărute. Cele mai multe poartă semnături cu rezonanță în cultura noastră. ceea ce denotă că revista a reușit să grupeze în jurul ei un colectiv valoros de colaboratori.

D. TRANCA

director general,

Centrala editurilor și difuzării cărții

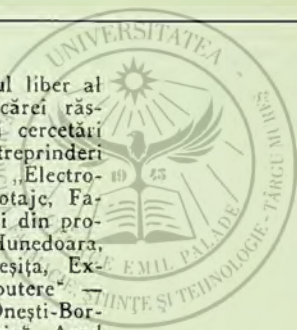
Douăzeci de ani sînt o felie de viață cît luna pe bolta albastră; douăzeci de ani pentru o revistă înseamnă drumul de la mersul de-a bușelea pînă la pasul hotărît al maturității. O mină de oameni pasionați, cu spirit de pionieri, căutau acum douăzeci de primăveri să pietruiască cărarea bibliologiei socialiste românești, alături de mulți alții care cu fapte ori vorbe înțelepte, dobîndite după o viață de experiență, se străduiau cu alte mijloace să zidească noile biblioteci ale țării. Tinerii veneau cu sarcile doldora de entuziasm. Partidul le spusese: lumea cărții e a noastră, cuceriți-o! Cei care au învățat să scrie poate primul lor articol la *Călușa bibliotecarului*, învață astăzi pe alții cum să deuteze la *Revista bibliotecilor*.

Schimbarea de nume a însemnat și o nouă exigență: revista dezbată, caută, ascultă, răspunde și face asta în interesul mării armate de iubitori ai cărții care sînt, poate, cea mai mare mîndrie a socialismului. *Revista bibliotecilor* e azi o tribună a cărții, a bibliotecarilor, a bibliologilor și a bibliofililor și va deveni cu vremea o agoră în care se vor auzi și vocile cititorilor.

Meritul ei cel mai mare stă, poate, în numele mereu noi ale colaboratorilor, în legătura cu iubitorii cărții din toate colțurile țării, în schimbul de opinii și în confruntări, ceea ce-i asigură succesul menirii ei. Ecoul e răsplata ei cea mai înaltă. Tot răsfrîngîndu-se și multiplicîndu-se, a trecut și granițele și o aud și alți oameni ai cărții, de alte limbi, dar însuflețiti de aceeași pasiune. Virtuțile de care am pomenit aș vrea să se consolideze mai mult, rîvna celor care o slujesc să crească, folosul ei să fie și mai mare, iar numărul de ani pe care acum îi împlinește, numărați cu decadele, să-i numere urmașii cu secolele.

Ce loc îi revine lecturii în timpul liber al muncitorului? Iată întrebarea al cărei răspuns a fost căutat în cadrul unei cercetări sociologice efectuate în câteva întreprinderi din București (Uzinele „Vulcan”, „Electronica”, Fabrica de confecții și tricotaje, Fabrica de încălțăminte „Pionierul”) și din provincie (Combinatul siderurgic Hunedoara, Uzina constructoare de mașini Reșița, Exploatarea minieră Anina, „Electroputere” Craiova, Complexul petrochimic Onești-Borzești, Uzina textilă „30 Decembrie” Arad etc.). Ca surse de informație au fost folosite materialele obținute de la întreprinderile vizitate (dări de seamă, material de arhivă etc.), convorbirile și interviurile cu muncitorii, consultarea organelor de conducere locale și din întreprinderi, unele sondaje efectuate la bibliotecile sindicale, precum și datele unui sondaj cuprinzînd aproape 1200 de muncitori aleși conform unui pas statistic dinainte stabilit, încercîndu-se asigurarea reprezentativității eșantionului în raport cu colectivitatea generală.

O sursă de informare importantă au constituit-o datele anchetei bugetului de timp al muncitorilor, efectuate de Centrul de cercetări sociologice al Academiei Republicii Socialiste România și Direcția Centrală de Statistică în anul 1967. Fiind o anchetă pe scară națională, cu o reprezentativitate pentru întreaga muncitorime din trei ramuri ale industriei (metalurgie feroasă, construcții de mașini, textilă), datele obținute constituie o bază de comparație pentru verificarea celor

LECTURA ÎN TIMPUL LIBER AL MUNCITORULUI

**Cartea—în ierarhia activităților
preferate . . .**

. . . și în bugetul de timp

Cine este destinatarul?

obținute de noi într-o colectivitate mult mai restrânsă și, datorită lipsei de aparat statistic și de timp, cu o reprezentativitate mai redusă și fără posibilitatea întocmirii cronogramelor, indispensabile în cercetările de acest gen.

Data fiind sfera largă a problemelor care constituiau obiectul cercetării, extindere impusă prin natura temei abordate — preocupările din timpul liber luate în ansamblu —, spațiul ce i-a revenit lecturii a fost în mod obiectiv limitat. Prin urmare, investigațiile în această direcție sînt mult prea insuficiente pentru a contura un tablou, măcar schematic, al fenomenului; față de constatări, de concluzii se impun rezervele de rigoare. Cu această mențiune necesară, prezentăm cîteva din datele obținute și din concluziile care se desprind în speranța că, în ciuda insuficienței lor (sau eventual tocmai datorită acestora), discutarea lor să contribuie la schițarea unor idei utile în munca cu cartea.

Cu toate că, din moment ce fenomenul se raportează la bugetul de timp, prima întrebare trebuie să fie aceea privind timpul afectat lecturii, vom începe cu unele aspecte care (în de latura subiectivă a fenomenului, și anume, interesul manifestat față de carte. O asemenea inversare poate fi binevenită datorită faptului că, prin confruntarea ulterioară a declarațiilor privitoare la carte cu timpul realmente cheltuit pentru lectură, se conturează o imagine mai completă, sugerind și unele raporturi dintre cerințele exprimate și gradul lor de realizare, care, la rîndul lor, să ofere puncte de reper pentru organizarea propagandei cărții și orientării lecturii. Deși este

vorba de elemente de natură subiectivă, la scara de masă ele capătă valoare obiectivă, impunîndu-se în elaborarea unor soluții, măsuri etc. și ca atare reclamă multă atenție.

În analiza acestei laturi, punctul de plecare îl pot constitui răspunsurile la întrebarea: „Cu ce vă petreceți timpul liber?” În chestionar, la această întrebare au fost înșirate 17 activități de timp liber, ca de pildă: ascultarea emisiunilor radio, urmărirea emisiunilor televizate, frecventarea spectacolelor de cinema, teatru, audierea concertelor, lectură, plimbare, vizite și primirea de vizite, reuniuni tovarășești etc. Persoanele întrebate au fost rugate să sublinieze formele de activitate practicate în timpul liber, numerotîndu-le pe cele subliniate în ordinea preferințelor. Din sinteza răspunsurilor rezultă o anumită ierarhizare care se deosebește sensibil, de la o grupă la alta, în funcție de sex, de vîrstă, de nivelul de instruire etc. Aceste preferințe și ordinea lor exprimă numai în parte activitățile reale, ele oglindesc desori mai mult interesul față de anumite preocupări. Dar analiza lor dezvăluie tocmai acele direcții de activitate spre care manifestă o atracție un grup sau altul de muncitori, iar examinarea lor este necesară deoarece furnizează informații despre masa de oameni cărora le sînt destinate diferitele activități ale casei de cultură, ale clubului sau ale bibliotecii.

Pe baza răspunsurilor primite, redăm în *Labelul nr. 1* frecvența cu care lectura este menționată în preocupările din timpul liber, precum și locul la care apare ea în ierarhia preferințelor exprimate (față de cele 17 activități posibile). Menționăm că, prin „lec-

Tablel nr. 1

Frecvența lecturii și locul ei în ierarhia activităților în timpul liber (în procente)

	Total	Pe grupe de studii				
		1—4 cl. elem.	5—8 cl. elem.	Școală prof.	Școală medie	Liceul curs seral, sau fără frecvență
Eșantion	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Declară că citesc literatură	51,7	35,4	37,0	49,5	67,0	81,0
— din care lectura e menționată în ierarhia preferințelor pe locurile:						
1—5		85,7	88,0	81,5	88,8	91,9
6—10		12,5	9,0	14,6	7,9	8,1
11—17		1,8	3,0	3,9	3,3	—

tură", se înțelege citirea cărților de orice fel (în afară de pregătirea pentru cursuri, seminarii sau studii individuale), predominând deci literatura beletristică, social-politică și mai puțin cea tehnică-științifică.

Din datele cuprinse în *Tablelul nr. 1* rezultă că, la nivelul eșantionului, în medie, peste jumătate din muncitorii declară că citesc în timpul liber¹⁾. De remarcat corelația evidentă existentă între nivelul de pregătire profesională și de cultură generală și frecvența cu care apare lectura în preocupările din timpul liber al muncitorului. Comparând primele două grupe de muncitori (cu 1—4, respectiv 5—8 clase elementare) cu grupa a patra (cu studii medii de cultură generală sau tehnice), observăm că prezența lecturii în timpul liber la cei din grupa a patra este de aproape două ori mai mare. Reține în mod deosebit atenția cazul celor înscriși la cursurile serale și fără frecvență ale liceelor. Procentajul ridicat al celor care citesc se explică atât prin existența obligațiilor școlare de a parcurge bibliografia prevăzută în programa analitică, cât și prin rolul pe care-l are studiul organizat, școala, în formarea deprinderii de a citi. Nu trebuie să uităm că acești muncitori dispun de mult mai puțin timp liber decât ceilalți, totuși lectura ocupă, cum s-ar spune, locul de onoare. Comparând grupa a treia (muncitori cu școală profesională) cu grupa a cincea (muncitori înscriși la cursurile serale sau fără frecvență ale liceelor) observăm că diferența la indicele de frecvență a fenomenului lecturii este de la 49 la sută la 81,6 la sută, deci aproximativ aceeași ca și între cei cu școli elementare și cei cu școli medii absolvite. Chiar admițând că este un caz de tranziție, determinat de cerințele învățământului în care sînt încadrați tinerii din grupa a cincea, importanța lui rămîne de necontestat, cu atât mai mult, cu cât o anumită schemă de utilizare a timpului liber, imprimată în anii de studiu, își va menține cu siguranță viabilitatea în următoarele perioade de viață.

Pentru a completa imaginea asupra lecturii ca preferință exprimată ne vom referi și la locul pe care-l ocupă în ierarhia preocupărilor din timpul liber (vezi *Tablelul nr. 1*). De subliniat că peste 4/5 din persoanele întrebate înscriu cartea printre primele cinci preocupări. Elevii de la cursurile serale și fără frecvență se detașează și de data aceasta prin cel mai ridicat procent (91,9%) la grupa celor care menționează lectura printre primele cinci activități din timpul liber, neexistînd nici un caz în care aceasta să apară pe ultimele trepte ale scărierii preferințelor. Spre deosebire de ei, la absolvenții școlilor profesionale apare cel mai mic procent de menționare a lecturii printre primele cinci activități (81,5 la sută). Fenomenul este cu atât mai important, cu cât aceștia din urmă, în marea lor majoritate, sînt tineri care au ieșit de curînd de pe băncile școlii profesionale și care reprezintă deja o bună parte a masei de muncitori. Rămînera lor sub nivelul mediu al eșantionului, afit în ceea ce privește frecvența lecturii, cit și atenția acordată acestei preocupări, este o problemă care se cere minuțios examinată. Ea poate fi un semn al unei stagnări în limitele preocupărilor strict profesionale, ducînd la îngustarea orizontului cultural, care, la rîndul ei, poate fi începutul unei plafonări, prea timpurii, și pe plan profesional.

Ce concluzii se desprind? Principalele deosebiri care structurează masa de cititori în grupe distincte (*interesul* față de carte este aproximativ același la bărbați și la femei diferența fiind de numai 2 la sută, valori relativ apropiate și în cazul comparației pe grupe de vîrstă) sînt cele legate de nivelul de instruire al muncitorilor. În determinarea frecvenței lecturii ca activitate de timp liber, *factorul hotărîtor este nivelul de pregătire profesională și de cultură generală al muncitorilor*. Astfel, fără a deține exclusivitatea în formarea și dezvoltarea interesului față de lectură școala se afirmă ca principalul „aliat” al bibliotecii și desigur al muncitorului în găsirea căii spre un atît de important mijloc de desăvîrsire spirituală cum este cartea.

Afirmarea rolului predominant al școlii se bazează pe însuși specificul relațiilor sociale socialiste care, pe de o parte, deschid porțile învățămîntului de orice profil și grad pentru toți cei dornici să studieze, pe de altă parte, întronează primatul celui mai uman criteriu al aprecierii omului: capacitatea și nivelul de cunoștințe — baza fundamentului său în muncă. Privită prin prisma rolului său complex, credem că școala profesională dispune de rezerve încă nevalorificate.

Referitor la direcțiile către care se îndreaptă interesul cititorilor, amintim aici rezultatele unei analize efectuate la biblio-

¹⁾ Redăm aici, din datele anchetei internaționale asupra bugetului de timp, frecvența lecturii. Ele se referă la întreaga populație și, ca atare, comparația are o valoare relativă.

R.F. a Germaniei (Eșant. nat.)...	37,8%
RS.F. Iugoslavia (Kragujevac)	39,5%
R.P. Bulgaria (Kazanlık)	47,7%
R.S.F. Iugoslavia (Maribor)	48,5%
R.F. a Germaniei (Osnabruch)	48,7%
R.F. Ungară	48,7%
Belgia	50,6%
R.S. Cehoslovacă	50,9%
Franța	51,3%
R.P. Polonă	56,0%
S.U.A.	57,9%
U.R.S.S.	66,0%

„Recherche comparative internationale sur les budgets-temps. In: Etudes et conjoncture, nr. 9/1966.)

teca centrală de la Casa de cultură a sindicatelor din Reșița, unde au fost cercetate 400 de fișe de cititor (luându-se fiecare a zecea din fișele cititorilor muncitori) ²).

Din totalul cărților împrumutate, literatura beletristică (proză, fără note de călătorii și literatură pentru copii) reprezintă 76,1 la sută; cea social-politică (fără volumele împrumutate în sala de lectură) — 5 la sută; cea științifică și tehnică — 4,8 la sută; aventuri, literatură științifico-fantastică — 4,8 la sută; alte genuri — 4,8 la sută; poezie — 2,6 la sută.

Ponderea literaturii beletristice este apropiată la diverse categorii de cititori. Literatura de aventuri se bucură de o mai mare popularitate la tineri, iar pe grupe de studii la cei cu școli elementare și profesionale — cu o pondere de peste 57 la sută și mai puțin la cei înscrși la cursurile serale și fără frecvență, respectiv la absolvenții școlii medii (aici ponderea ei scade aproape la jumătate).

Solicitarea cărții tehnice și științifice crește proporțional cu nivelul de instruire, reprezentând 2,5 la sută din cărțile împrumutate la cei cu 1—4 clase elementare, 3,7 la sută la cei cu 5—8 clase elementare, 5,7 la sută la cei cu școli profesionale și 7,3 la sută la absolvenții școlii medii. Bineînțeles că, în afară de aceasta, o parte, desigur mult mai mică a muncitorilor, împrumută cărți și de la biblioteca tehnică, unde cei peste 720 de muncitori înscrși au citit în medie 6,7 volume în 11 luni (cu o creștere progresivă în funcție de pregătirea profesională și de cultură generală).

În ceea ce privește poezia remarcăm o evidentă nepotrivire între preferințele exprimate față de acest gen și greutatea sa specifică în totalul cărților citite. În ierarhia genurilor preferate, poezia se înscrie pe locul al treilea, cu o frecvență de peste 50 la sută, urmînd după novelă și povestire (57 la sută) și după roman (peste 75 la sută). Față de acest interes *declarat*, ponderea reală a poeziei în totalul cărților citite este de numai 2,6 la sută. Cauzele diferenței? Desigur, poate fi vorba de o anumită inexactitate a răspunsurilor. Mai importantă ni se pare presupunerea că, deocamdată, acest interes se limitează la un cerc restrîns de poeți (clasiicii din literatura română și universală sînt cei mai solicitați). O cauză poate fi și accesibilitatea mai redusă a noilor creații, precum și o anumită inerție a cărei învingere reclamă un efort din partea cititorului. În această direcție, preocupările

bibliotecii (și nu numai ale ei), vizînd înlesnirea apropierei publicului de realele valori ale noii creații de poezie, pot avea un efect favorabil în formarea și cultivarea gustului pentru genul liric. Existența unei motivații reale pentru eforturi de acest fel este dovedită prin masiva cerință de volume de poezie, volume care iau drumul spre bibliotecile miilor de amatori și a căror lectură, dacă ar fi cuprinsă în evidența bibliotecilor, poate ar schimba intrucîtva raportul dintre interesul declarat față de poezie și solicitarea reală, despre care am amintit mai sus.

Cea de a doua întrebare se referă la cheltuielile de timp afectate lecturii de către muncitori. Spre deosebire de analiza precedentă, care s-a axat pe *interesul declarat*, examinarea, pornind de la bugetul de timp, ne arată *ponderea reală* a lecturii în activitățile din timpul liber.

Prima constatare: ponderea lecturii, în zilele de lucru, oscilează între 1,5 la sută și 6,0 la sută față de totalul de timp liber, cu o creștere progresivă în funcție de mărimea timpului liber (vezi *Tabelul nr. 2*, coloanele 1 și 2). Este interesant faptul că, în zilele de repaus, această pondere *descrece*, cu toate că volumul de timp dedicat lecturii crește la toate grupele. Fenomenul se explică printr-o considerabilă creștere a însuși timpului liber (în cadrul căruia lectura, chiar cu o dublare a timpului ce i se acordă, reprezintă un procentaj mai mic), precum și printr-o deschidere a avantajului activităților recreative în aceste zile, ceea ce determină o anumită scădere a ponderii pe care o deține lectura.

Pe sexe, la cheltuielile de timp pentru lectură apare mari diferențe (vezi *Tabelul nr. 2*, coloanele 3 și 4), care tind să se accentueze la femeile căsătorite și mai ales la cele cu copii, înregistrîndu-se în schimb o apropiere în zilele de repaus, datorită faptului că în aceste zile, compartiv cu zilele de lucru, creșterea timpului acordat lecturii este de cîteva ori mai mare la femei decît la bărbați (vezi *Tabelul nr. 2* coloana 5).

Observăm deci că, față de analiza precedentă, la care diferențele pe sexe erau neglijabile, aici apare un tablou cu totul schimbat. Înseamnă oare că valoarea, autenticitatea declarațiilor trebuie puse sub semnul întrebării? Nu credem. Diferențele ne arată mai degrabă *gradul de satisfacere a intenției de a citi*. Dacă interesul față de lectură este aproximativ egal la bărbați și la femei, egalizarea acestuia este condiționată de po-

² Albert, Francisc și Cristea, Petre. *Progres tehnic, cultură, timp liber*. In: *Lupta de clasă*, 47. seria a V-a, nr. 11, nov 1967, p. 63—74.

Ponderea lecturii în timpul liber *)

(în procente)

	Ponderea lecturii în timpul liber		Timp pt. lectură, comparativ		Sporul timpului pt. lectură în ziua de repaus față de ziua de lucru
	Într-o zi de lucru	Într-o zi de repaus	Într-o zi de lucru	Într-o zi de repaus	
0	1	2	3	4	5
Bărbați (total)	15,0	9,3	100,0	100,0	+ 62,1
Femei (total)	10,3	6,6	20,7	50,9	+300,0
Femei căsătorite (total)	7,0	4,8	13,8	34,0	+300,0
F. căs. cu 1 copil	6,0	3,8	10,3	25,5	+300,0
F. căs. cu 2 copii	7,3	4,1	10,3	19,1	+200,0
F. căs. fără copii	8,5	5,9	13,8	50,9	+500,0

*) Tabel calculat după datele bugetului de timp, înlocuind pe baza cercetării efectuate de Centrul de cercetări sociologice al Academiei R. S. România și Direcția Centrală de Statistică în 1.1967.

sibilitățile pe care le oferă bugetul de timp. Or, așa cum rezultă din cercetarea amintită, timpul liber al femeii reprezintă doar o treime față de cel al bărbatului³⁾. Această diferență este accentuată și de numărul mare de preocupări existent în activitatea cotidiană a femeilor, impus de treburile gospodărești, care, pe lângă volumul de timp necesar, determină și o puternică fracționare a timpului extraprofesional. Astfel, timpul liber al femeii, deja redus, pierde din valențe și datorită fărâmițării lui, datorită eşalonării lui în secvențe, „rate” de câteva minute, ceea ce atrage după sine posibilități scăzute de raționalizare. Consecința: scăderea și mai sensibilă a timpului afectat lecturii. O altă consecință este deplasarea intervalului de timp ocupat cu lectura. Unii cercetători, ca de pildă M. Guilbert, arată că locul lecturii în orarul zilnic al activităților diferă la bărbați și la femei, de aceea din urmă înregistrându-se o deplasare a lui spre orele mai târzii ale zilei înainte de culcare⁴⁾, ceea ce, datorită oboselii acumulate până atunci, scade din valoarea lecturii.

Constatarea anterioară, privind relativa omogenitate a interesului bărbaților și al femeilor față de lectură, este întărită prin însuși faptul că, așa cum am văzut, în zilele

de repaus timpul acordat lecturii crește în proporții mult mai mari la femei, tinzând spre egalizarea celui acordat de bărbați. Această dinamică denotă prezența unui pronunțat interes, a cărui realizare începe îndată ce bugetul de timp permite acest lucru. În consecință, antrenarea de noi cititori din rândurile femeilor și (mai ales) sporirea ponderii acestei preocupări la femei sînt condiționate în mare măsură de o echilibrare a bugetului de timp la nivelul familiei, de o repartizare mai echitabilă a sarcinilor extraprofesionale între soț și soție.

Relevind doar câteva aspecte ale problematicii lectură-timp liber, cele arătate pînă acum pot sugera anumite concluzii de natură să sublinieze unele direcții importante ale abordării ei.

Prima se referă la problema bugetului de timp. Indiferent de alte dimensiuni ale problemei, timpul rămîne un factor care nu poate fi omis din calcule, reușita acțiunilor menite să netezească drumul cărții spre masa de cititori fiind condiționată și de aceste limite temporale. În această privință, se impune degrevarea bugetului de timp al femeii muncitoare, care momentan cheltuiește cu munci casnice o mare parte a timpului său extraprofesional, ceea ce afectează, desigur, mărimea timpului liber.

Posibilitățile de remediere? *La nivelul societății* se depun eforturi susținute pentru înlesnirea efectuării treburilor gospodărești, îmbunătățirea rețelei comerciale de desfacere (în zilele de lucru, timpul cheltuit pentru cumpărături, deplasare și așteptare la unitățile comerciale este de 1 oră și 30 minute)⁵⁾, lărgirea rețelei de prestare a serviciilor etc.

³⁾ Ionescu, Constantin. *Bugetul de timp al muncitorilor*. În: *Lupta de clasă*, 47, seria A V-a, nr. 8, aug 1967, p. 64-71.

⁴⁾ Madeleine Guilbert, ș.a. *Les budgets-temps et l'étude des horaires de la vie quotidienne*. În: *Revue française de sociologie*, nr. 2, (IV-VI), 1967.

⁵⁾ Ionescu, Constantin. *Bugetul de timp al muncitorilor*, art. cit.

Dar aceste eforturi trebuie conjugate cu o redistribuire a bugetului de timp la nivelul familiei, prin sporirea contribuției celorlalți membri ai familiei la executarea muncilor casnice, vizînd ușurarea situației femeii muncitoare, soție și mamă. Ce poate întreprinde biblioteca în această direcție? Pornind de la cerințele impuse de bugetul de timp al femeii, biblioteca trebuie să aibă în vedere apropierea cărții de femeia muncitoare printr-o rețea de biblioteci rațional amplasate pe teritoriul localităților, reducînd, pe cît este posibil, cheltuielile de timp pentru deplasarea la bibliotecă, mergînd chiar pînă la furnizarea cărții la domiciliu. Poate să pară o chestiune de amănunt, dar — ținînd seama de faptul că timpul liber al femeii muncitoare este de ca 1 oră și 15 minute pe zi de lucru⁶⁾ — nu e greu de înțeles ce importanță prezintă față de acest volum chiar și cîteva minute cîștigate! În general, problema timpului reclamă o largă acțiune, măsuri practice, în care este solicitată și contribuția bibliotecii nu numai, și nu în primul rînd, cu scopul de a antrena noi cititori femei, ci pentru a crea posibilități din ce în ce mai propice dezvoltării armonioase a personalității femeii muncitoare.

O altă concluzie se referă la masa de cititori, la necesitatea cunoașterii ei și, în acest cadru, a parametrilor caracteristici unui factor care, așa cum reiese și din datele prezentate, este hotărîtor în evoluția ponderii pe care o deține lectura în activitățile din orele de răgaz. Acest factor este gradul de pregătire profesională și de cultură generală. Fără a ignora cîtusi de puțin rolul, posibilitățile bibliotecilor de a antrena noi mase de cititori, școala trebuie considerată ca adevăratul leagăn al formării și al imprimării gustului pentru citit, ca moment decisiv în acest proces. Aici se defrișează terenul, aici se pun temeliile edificiului spiritual, necesar receptării ulterioare a valorilor oferite de carte. Acțiunea continuă a bibliotecii desăvîrșește procesul de edificare, dar rezultatele finale vor depinde direct de puterea de portanță a fundației puse de școală. Nu se exagerază atunci cînd se spune că acțiunea de recrutare a masei de cititori se duce pe două fronturi: la locul de muncă al adulților și la școală, printre viitorii vizitatori ai bibliotecii. Pe cel de-al doilea front (de fapt principalul), conlucrarea dintre pedagogi și bibliotecă poate să fie deosebit de fructuoasă pentru ambii, dar mai ales pentru tînărul care este ținta acestui nobil efort. Ne gîndim în mod deosebit la școlile profesionale de unde se recrutează o foarte mare parte a noilor promoții de muncitori și unde, concomitent cu pregătirea temeinică a tinerilor pentru meserie, există posibilități pentru formarea lor multilaterală, ca

oameni cu un larg interes și orizont cultural. Tocmai în această direcție, bibliotecile pot da un real ajutor cu siguranța eficienței osteneții depuse.

În legătură cu problema nivelului de instruire al muncitorului ca factor hotărîtor care determină ponderea lecturii în timpul liber, trebuie subliniată însăși dinamica acestui fenomen, legată de evoluția procesului de învățămînt, adică de faptul că noile promoții de tineri muncitori intră în producție cu un nivel de pregătire tot mai ridicat. Treptele acestui proces sînt marcate de pașii pe care i-a făcut și le face învățămîntul de cultură generală (generalizarea învățămîntului de 8 ani, trecerea la generalizarea învățămîntului de 10 ani) și cel profesional, faptul că majoritatea tinerilor încadrați în cîmpul muncii au absolvit o școală profesională sau urmează cursurile unor școli medii tehnice și de cultură generală. Rezultat deosebit de important al înfăptuirii politicii partidului privind formarea tineretului, această evoluție redimensionează treptat și munca bibliotecilor care trebuie să țină pas cu creșterea exigențelor ce se ivesc în urma ridicării nivelului de pregătire profesională și de cultură generală a cititorilor muncitori.

Dar problemele nu se limitează la aspectele amintite. Revoluția tehnico-științifică în plină desfășurare determină transformări fundamentale în procesul formării profesionale. Datorită ritmului fără precedent în care se acumulează cunoștințele în toate domeniile de activitate, vechiul concept de „formare profesională” (relativ, de fapt, și înainte) trebuie înlocuit cu unul mai dinamic. Se impune o formulă în care „formarea profesională” nu se mai limitează doar la anii de tinerțe, cu o anumită continuare în restul vieții, ci în care acumularea de noi cunoștințe profesionale are loc cu aproape aceeași intensitate (sau, poate, cu una crescîndă chiar) în tot cursul vieții. Astfel, studiul se transformă într-un capitol al bugetului de timp al fiecărui om al muncii. Trecerea la această formulă, stimulată prin însuși sistemul de încadrare și de salarizare etc., este evidentă și în eșantionul cercetat de noi, în care peste o treime din cei întrebați declara că studiază în timpul liber. Fenomen semnificativ, frecvența acestor cazuri crește proporțional cu gradul de pregătire profesională și de cultură generală al muncitorilor (vezi *Tabelul nr. 3*).

Observăm că, paralel cu ridicarea nivelului de instruire, interesul față de studiu crește în mod sensibil (și, poate chiar în proporții mai însemnate decît rezultă din datele cercetării).

⁶⁾ Idem

Frecvența cazurilor de studiere în timpul liber (în procente)

	Total	Pe grupe de studii			
		1-4 cl. ele- mentare	5-8 cl. ele- mentare	Școală profesio- nală	Școală medie
Declară că studiază în timpul liber	33,9	17,7	21,5	33,9	46,4

Tabel nr. 4

Mărimea și structura bibliotecii personale (în procente)

	Persoane cu bibliotecă personală	Din care: au cărți tehnice	Nr. volumelor în biblioteca personală				
			sub 10	10-25	26-50	51- 100	peste 100
Total eșantion	77,1	78,7	18,2	32,3	21,7	13,6	14,2
Persoane cu:							
- 1-4 cl. elementare	56,8	56,5	29,3	31,5	20,7	7,6	10,9
- 5-8 „ „ „	70,8	70,9	26,5	37,8	16,8	11,2	7,7
- școală profesională	79,5	79,3	18,7	37,1	24,5	9,5	10,2
- școală medie	93,8	92,4	7,1	19,9	22,7	22,8	27,5
- liceu seral, f. frecvență	81,4	84,4	13,5	34,4	21,9	16,7	13,5

În legătură cu acest fenomen, o problemă de mare importanță este aceea a bibliotecii personale a muncitorului, ca instrument cu un rol crescând în îmbogățirea cunoștințelor sale profesionale, în lărgirea orizontului său de cultură în general. Iată, de pildă, cum se prezintă acest lucru la nivelul eșantionului cuprins în anchetă (vezi *Tablelul nr. 4*).

Fără să fie o bază suficientă pentru vreo generalizare, datele ne arată existența unui mare număr de muncitori cu bibliotecii personale. Firește că, noțiunea de „bibliotecă” trebuie înțeleasă în limitele de mărime în care ea se prezintă la diferitele grupe, dar, oricum, reține atenția proporția masivă a celor care dispun de cărți în căminul lor, precum și strânsa legătură între nivelul de instruire, pe de o parte, și prezența, mărimea, structura acestei bibliotecii, pe de altă parte, care, fără să devină un „rival” al marilor biblioteci, trebuie considerată, și este, de fapt, o „microfilială” a lor. Existența acestor biblioteci personale, creșterea lor ca mărime și, în special, evoluția structurii lor spre cartea tehnică (aceasta fiind pre-

zentă în proporții de 56,9 la sută în bibliotecile personale ale celor cu 1-4 clase elementare și 92,4 la sută în cele ale muncitorilor cu școli medii) arată rolul, contribuția lor în satisfacerea, în timpul liber, a dorinței, a necesității pe care muncitorii o simt de a-și îmbogăți cunoștințele legate de meserie, de a-și lărgi orizontul intelectual în general.

Ritmul intens de dezvoltare a științei și a tehnicii face ca numai parțial studiul să se desfășoare în forme organizate prin școală (învățământ seral, fără frecvență, diferite cursuri) și în bună parte să se realizeze sub forma studiului individual. Și astfel putem afirma că pe un alt plan și în forme noi, *biblioteca preia funcții ale școlii*. Cunoașterea acestei mase de muncitori care studiază, deservirea, sprijinirea lor activă și eficientă sînt deosebit de importante; munca bibliotecii în această direcție înlesnește eforturile celor dornici să-și completeze, să-și îmbogățească cunoștințele profesionale, cele tehnice-științifice și de cultură generală. Este adevărat că, în această privință, solicitările nu sînt încă prea mari: cartea tehnică re-

prezintă deocamdată un procentaj mic din totalul cărților împrumutate, iar bibliotecile tehnice cunosc o afluență relativ modestă de muncitori. Dar, pe zi ce trece, crește această solicitare, de unde cerința ca bibliotecile să se alinieze la această evoluție și, dincolo de adaptare, să intervină în mod activ, folosind mijloacele care le stau la dispoziție pentru stimularea acestui proces.

Pe linia cunoașterii masei de cititori în ansamblul ei — destinatarul cărui i se adresează mesajul de idei al cărții — se impun eforturi sporite de investigații și, conform cerințelor crescînde, mijloace moderne, științifice de sondare, absolut necesare pentru depășirea empirismului în acest domeniu. Fără îndoială că cercetările de sociologie a lecturii, tot mai numeroase în ultimii ani, aduc și vor aduce multe constatări, oferind concluzii, sugerînd soluții practice, dar ele nu vor putea cuprinde niciodată întreaga rețea de biblioteci, nici întreaga masă de cititori. Or, problema este tocmai cunoașterea temeinică și diferențiată a acestei mase, pornind de la premisa că fiecare bibliotecă are situații, sarcini specifice, o masă de cititori cu caracteristici particulare, determinate de diferiți factori (printre care: întreprinderea, profilul producției, structura masei de muncitori în funcție de sex, vîrstă, grad de pregătire, preocupări profesionale etc.), în continuă și rapidă schimbare. Se impun deci investigații efectuate la *nivelul colectivității lor date și periodic repetate*. De aici cerința ca, acolo unde există posibilitatea, *colectivul de muncă al bibliotecii să fie și un colectiv de cercetare*. De aici necesitatea efectuării unor sondaje, interviuri, anchete etc. și, înainte de toate, valorificarea în scopuri de investigație a materialului de care biblioteca dispune deja, materiale de mare valoare cum sînt diferitele evidențe, statistici etc. Desigur, se cere o evidență exactă, concepută nu ca o povară, ci ca un instrument de mare valoare în munca bibliotecii. O asemenea evidență, bine pusă la punct, chiar cu actualul sistem al fișelor de cititori (care poate fi îmbunătățit), furnizează suficiente date pentru a cunoaște masa de cititori, structura acesteia după sex, vîrstă, nivel de instruire, profesiune etc., precum și după interesul față de diferiți autori, genuri literare etc. Totul este să se valorifice acest bogat material, existent la fiecare unitate, prin prelucrări statistice periodice repetate, făcînd astfel un mare pas spre ridicarea activității bibliotecii la nivelul exigențelor moderne.

Francisc ALBERT

BIBLIOTECI MAI EFICIENTE- LA DIMENSIUNILE NOILOR COMUNE

O dată cu încheierea delimitării teritoriale a comunelor, are loc și reorganizarea rețelei de biblioteci din mediul rural. Îmbunătățirea structurii administrativ-teritoriale a țării potrivit cerințelor actualei etape de desăvîrșire a construcției socialiste va asigura o repartiție mai judicioasă a forțelor de producție și o eficiență mai ridicată a administrației locale, va crea populației condiții corespunzătoare dezvoltării sale materiale și culturale. Contribuția bibliotecilor comunale la conturarea noului profil spiritual al oamenilor muncii — sarcină primordială a activității — se cere a fi mai eficientă și mai substanțială.

Dacă prin dezvoltarea unei rețele de biblioteci în mediul rural s-a creat o bază statornică pentru lectura publică, este tot atât de adevărat că o seamă de probleme de organizare a activității au rămas în suspensie sau nu au fost rezolvate. Ne vom referi numai la câteva dintre ele, pornind de la datele unei anchete efectuate în opt biblioteci din județele Hunedoara și Gorj, înainte de recenta delimitare teritorială a comunelor. Reținem în atenție câteva constatări.

Situația bibliotecilor reflectă în mare măsură structura social-economică și demografică a comunelor, profilul dispersat al unor așezări, potențialul diferit în asigurarea difuzării culturii. Evident că, o bibliotecă dintr-o comună cum a fost Sintandrei (județul Hunedoara), formată din trei sate, cu o populație de 1846 de locuitori, era într-o postură inferioară sub aspectul posibilităților de a înscrie un anumit număr de cititori față de biblioteca din Geogiu, comună care înainte de reorganizarea teritorială avea de două ori mai mulți locuitori și era formată numai din două așezări. Datele cu privire la activitatea lor arată însă că există cazuri cînd realizările unei biblioteci dintr-o comună cu o situație mai dificilă întrec pe acelea ale unei biblioteci cu posibilități superioare. De la caz la caz, motivele pot fi diferite sau conjugate: pregătirea, conștiințiozitatea și stabilitatea bibliotecarului, frecvența și calitatea controlului, claritatea indicațiilor metodice și caracterul calificat al îndrumărilor de specialitate, condițiile materiale în care funcționează bibliotecile.

Există deosebiri substanțiale între bibliotecile din același județ și între bibliotecile din cele două județe în ceea ce privește numărul de volume ce revin, în medie la un locuitor. Nici una din bibliotecile anchetate în județul Gorj nu a depășit limita minimă de 2,3 volume la un locuitor, atinsă de bibliotecile anchetate în județul Hunedoara. Aceste deosebiri nu sînt rezultatul selectării întîmplătoare a bibliotecilor; exactitatea datelor anchetei este confirmată de parametrii gradului de asigurare a populației cu publicații de către bibliotecile publice de stat din fostele regiuni Hunedoara (1,71 volume/locuitor) și Oltenia (1,46 volume/locuitor) de care aparțineau județele amintite¹⁾. Dacă ținem seama de faptul că în colecțiile bibliotecilor se află numeroase dublete și cărți inadecvate cerințelor de lectură, ca rezultat al unor achiziții greșite — numărul de volume pe cap de locuitor este în realitate mai mic.

Alocațiile bugetare pentru achiziții de publicații au înregistrat oscilații de an la an, iar repartitia lor pe biblioteci este de-a dreptul curioasă. În județul Hunedoara, suma alocată pe cap de locuitor pentru achiziții în anul 1967 era de 0,76 lei în comuna Gurasada, 0,71 lei în comuna Geoagiu și cite 1,12 lei în fostele comune Sîntandrei și Streisîngeorgiu (la acestea din urmă s-a avut în vedere că deserveșc și populația din localitățile apropiate unde nu există biblioteci comunale: Simeria și Orașul Nou Călan), iar în județul Gorj — cite 0,57 lei în comunele Peștișani și Tismana, 1,22 lei în fosta comună Bobu și 1,42 lei în comuna Scoarța. Alocația minimă a fost deci de 0,57 lei în comunele Peștișani și Tismana, iar maxima de 1,42 lei pe cap de locuitor în comuna Scoarța. Lipsa unor criterii științifice de distribuire a alocațiilor bugetare pentru achiziții, care a mai fost semnalată în paginile revistei noastre²⁾, are scurte urmări asupra stării colecțiilor din biblioteci. Dintre acestea putem enumera: uzura prematură a fondului de cărți acolo unde alocațiile nu sînt suficiente și circulația este intensă; achiziționarea multor dublete sau a unor lucrări fără putere de circulație atunci cînd suma alocată este cheltuită numai pentru a fi cheltuită; crearea unor disproporții între mărimea colecțiilor și cerințele de lectură ale cititorilor.

Repartitia alocațiilor pentru achiziții nu este o simplă chestiune financiară, ci una de conținut, care afectează direct constituirea colecțiilor din fiecare bibliotecă. Pînă acum nu s-a realizat nici o reglementare, atribuirea alocațiilor făcîndu-se în virtutea unor practici diferite, așa cum s-au încetănit în fostele regiuni, fără un studiu prealabil și o cunoaștere temeinică a situației din fiecare localitate. Aceasta a contribuit la apariția și adîncirea deosebirilor între fondurile de publicații ale bibliotecilor, atît sub aspectul alcătuirii tematice a colecțiilor, cît și sub cel al raportului lor cantitativ față de mărimea populației. Se constată că în activitatea lor bibliotecile pornesc de la capacități diferite privind asigurarea populației cu publicații, însă la stabilirea sarcinilor nu se ține seama de aceste capacități și de condițiile specifice diferitelor comune.

Virtual, bibliotecile din comunele unde gradul de asigurare a populației cu publicații este mic pot satisface cerințele de lectură ale cititorilor numai printr-o intensă circulație a fondului existent. Datele anchetei ne arată că limita inferioară a indicelui de circulație în bibliotecile anchetate din județul Gorj (1,4) este aproape egală cu limita superioară a acestui indice în bibliotecile anchetate din județul Hunedoara. Așa cum am văzut, raportul este invers în ceea ce privește numărul de volume la un locuitor și de aceea realizarea unui indice de lectură a populației de 3,2 volume/locuitor, aproximativ egal în bibliotecile din cele două județe, a fost posibilă prin atingerea unor parametri ai circulației între 1,4 și 2,7 în județul Gorj, față de numai 0,8 pînă la 1,5 în județul Hunedoara.

O circulație mai intensă are ca urmare o uzură mai rapidă a fondului de publicații și diminuarea corespunzătoare a numărului de volume ce revin în medie la un locuitor. Comparația între două extreme poate fi edificatoare: fondul de publicații al bibliotecii comunale Peștișani (județul Gorj) a circulat de trei ori mai mult decît cel al bibliotecii din fosta comună Sîntandrei (județul Hunedoara) și tot de atîtea ori era mai mic numărul de volume ce reveneau la un locuitor în prima față de a doua. Ambele biblioteci au înregistrat același indice de lectură a cititorilor și același indice de lectură a populației. Datorită unei circulații mai intense, fondul de publicații al bibliotecii comunale Peștișani prezenta însă un grad de uzură mai ridicat, ceea ce a impus scoaterea, la începutul anului curent, a peste 1 000 de volume, cea mai mare parte uzate. Cu toate acestea, alocația bugetară ce revenea în medie la un locuitor pentru achiziții de noi publicații era de două ori mai mică în Peștișani față de Sîntandrei.

Atunci cînd alocațiile pentru achiziții nu sînt corespunzătoare și completarea nu com-

¹⁾ Grünberg, A. *Activitatea bibliotecilor în lumina cifrelor*. Revista bibliotecilor 20, nr. 7, iul 1967, p. 407.

²⁾ Vezi: Popescu, Gh. *Finanțarea completării colecțiilor din bibliotecile publice*. Revista bibliotecilor, 20, nr. 10, oct 1968, p. 583; Grünberg, Aron și Dincă, Elena, *Criterii și proporții în finanțarea bibliotecilor publice*. Revista bibliotecilor, 20, nr. 9, sept 1967, p. 538.

pensează scăderile datorate uzurii, dezvoltarea fondului de publicații este periclitată, iar deosebirile între bibliotecii sub aspectul asigurării populației cu publicații se adâncesc și mai mult. Bibliotecile cu o redusă dotare cu publicații în raport cu mărimea populației au și o capacitate redusă de satisfacere a cerințelor de lectură și, în competiția cu celelalte biblioteci, riscă să rămână mereu în urmă. Anihilarea acestor deosebiri depinde în cea mai mare măsură de politica de achiziții care trebuie să militeze pentru înlăturarea denivelărilor existente între comune în ceea ce privește gradul de asigurare a populației cu publicații de către biblioteci și, în același timp, să urmărească o completare tematică judicioasă a colecțiilor.

Deocamdată, deosebirile între biblioteci sub aspectele prezentate mai sus există și este necesar să se țină seama de ele la stabilirea sarcinilor de plan. Lipsa unor normative bazate pe o cercetare științifică cu privire la activitatea bibliotecilor comunale și, în general, absența oricăror normative și a unui regulament de funcționare a bibliotecilor comunale (a cărui apariție s-a lăsat prea mult așteptată) dă naștere la tot felul de interpretări, exagerări sau chiar deformări ale sarcinilor ce revin bibliotecilor. Se formulează pretenții uneori exagerate de a se organiza tot felul de manifestări de masă, se stabilesc din birou cifre de control în legătură cu înscrierea cititorilor și numărul împrumuturilor, fără o analiză temeinică a capacităților reale ale bibliotecilor. În unele biblioteci am găsit fișe ale unor cititori înscrși formal și înregistrări fictive de cărți „eliberate” de către bibliotecari care nu au fost puși în situația de a cunoaște metodele de lucru cu cititorii și de propagandă a cărții. O instruire sumară în numai câteva zile de practică la o bibliotecă orașenească sau un curs de pregătire cu o durată tot atât de mică nu sînt suficiente pentru a califica un bibliotecar. Ajutorul de specialitate a fost destul de anemic chiar și în condițiile existenței serviciilor metodice din fostele biblioteci regionale și raionale. Ne întrebăm, cum se vor descurca bibliotecarii în noile condiții, cînd problemele ce se pun în fața bibliotecilor sînt mult mai mari și mai numeroase? Este cert că, un inspector nu poate înlocui colectivul încheat al unei mari biblioteci și problema ajutorului de specialitate — mai mult și mai calificat — ce trebuie acordat în continuare așteaptă să fie soluționată.

Există multe nedumeriri și neclarități în legătură cu actualul sistem de evidență, care nu au fost deslășite și lămurite în vreun material metodic. Controlul și ajutorul de specialitate trebuie să se facă pe baza unor

norme de activitate, care să prevadă randamentul ce se pretinde bibliotecarilor. Toate acestea cer și un sistem de evidență corespunzător, fără de care nu se poate concepe o organizare riguroasă și un control eficient.

☆

Întreținerea bibliotecilor și satisfacerea cerințelor de lectură ale populației satelor impune statului socialist un efort financiar, care se cere a fi compensat prin rezultate corespunzătoare. A pretinde bibliotecilor o activitate optimă, în funcție de capacitățile lor reale și pe baza unor normative bine întemeiate, presupune a lua în considerație atît aspectele legate de valorificarea fondului de publicații și de atragerea populației la lectură, cît și cele legate de cheltuielile efectuate pentru obținerea anumitor realizări.

Din punct de vedere financiar, situația bibliotecilor anchetate oferă un tablou al eficienței tot atît de diversificat ca și condițiile în care acestea își desfășoară activitatea. Cota cheltuielilor ce revin în medie pentru un locuitor se află — firese — într-un raport invers proporțional cu mărimea populației, deoarece suma globală a cheltuielilor se repartizează la un anumit număr de locuitori. Așa, de pildă, în fosta comună Sîntandrei (județul Hunedoara), cu o populație de 1846 de locuitori, reveneau în medie cîte 85 lei la un locuitor, iar în comuna Peștișani (județul Gorj) cu o populație de 3941 de locuitori, reveneau numai 4,0 lei. De fapt, cu toate variațiile ce le înregistrează alocațiile bugetare pentru achiziții în diferitele biblioteci, acestea reprezintă în medie (la bibliotecile anchetate) numai 15% din totalul cheltuielilor. Ponderea cea mai ridicată o deține capitolul salarii și adaosuri la salarii (în medie 76% din totalul cheltuielilor), care afectează cel mai mult cuantumul cheltuielilor efectuate în medie pentru un locuitor.

În acest context se ridică și problema fluctuației cadrelor. Caracterul pasager al unor bibliotecari — angajarea lor de la o toamnă la alta în funcție de admiterea la facultate — influențează extrem de negativ asupra randamentului bibliotecilor, deoarece oameni nefamiliarizați cu problemele de biblioteconomie, pot doar să încurce lucrurile. Salariul cheltuit pentru ei, nu aduce, de cele mai multe ori vreun folos real. O astfel de situație este intolerabilă.

Cauza fluctuației rezidă în actualul sistem de salarizare, care nu este de natură să stimuleze stabilitatea cadrelor. Noul sistem, în curs de elaborare, care, ține seama de pregătirea profesională și de vechimea în muncă

Situția comunelor și a locurilor de bibliotecă

COMUNA	Nr. de sate		Distanța până la reședința comunală între . . . km		Numărul de locuitori		Numărul de biblioteci care intră în actuala comună	Numărul de volume înainte de reorganizare ^{*)}	Localități n.p.	Numărul de volume pe m.p.*)
	Înainte	După reorganizare	Înainte	După reorganizare	Înainte	După reorganizare				
Gurasada	7	11	1-7	1-14	2 261	3 238	1	5 560	50	111
Geoagiu	2	11	0-3	3-10	3 482	7 200	3	7 764	60	129
Peștișani	7	8	1-9	1-10,5	3 941	4 804	2	5 059	50	101
Tismana	5	11	2-6	2-14	3 561	8 264	2	7 061	16	441
Scorțea	5	11	1-3	1-7	2 627	5 924	2	3 607	80	90

*) Datele se referă la bibliotecă comună din satul reședință de comună.

a bibliotecarilor este în măsură să asigure stabilitatea bibliotecarului, să-l stimuleze în perfecționarea profesională și să-l cointere-seze în obținerea unor rezultate cât mai bune în activitatea bibliotecii.

În condițiile actualei împărțiri teritoriale, bibliotecile publice vor funcționa în comune mai mari decât înainte și, practic, suma cheltuielilor raportată la numărul populației va fi mai mică. Totuși, deosebirile din punct de vedere demografic se vor menține, deși proporțiile vor fi mai reduse, și distribuția cheltuielilor în raport cu populația va evidenția aceste deosebiri. În comunele mai mici, cu un profil dispersat al localităților, posibilitățile de înscriere a unui anumit număr de cititori sînt mai reduse decât în comunele mari și, deci, cheltuielile pentru fiecare cititor înscris la bibliotecă vor fi mai ridicate (în fosta comună Sintandrei reveneau în medie 23,5 lei pentru un cititor, iar în comuna Peștișani numai 11,3 lei). Randalmentul bibliotecii trebuie însă apreciat și în funcție de dificultățile ce le au de întîmpinat bibliotecarii din comunele cu un profil dispersat al localităților.

Eficiența unei biblioteci este dependentă de interesul pentru lectură al cititorilor, dar acest interes nu se naște de la sine, ci trebuie stimulat și satisfăcut. Aceasta depinde, atît de capacitatea bibliotecii, de componența și de mărimea fondului ei de publicații, cît și de pregătirea bibliotecarului. Efectul cheltuielilor se măsoară, mai ales, prin numărul de volume eliberate și, sub acest aspect, deși bibliotecile din comunele cu o populație mai numeroasă sînt avantajate, se întîlesc situații diferite. Datele anchetei ne arată că limitele cheltuielilor pentru un volum eliberat se situează între 1,15 lei în Peștișani și 2,62 lei în Geoagiu (județul Hunedoara), comune cu un număr de locuitori aproape egal și o distribuție a cheltuielilor pe cap de locuitor cu puțin diferită (4,0 lei și respectiv 4,7 lei). Intrucît nu s-au stabilit normative privind limitele cheltuielilor pentru un volum eliberat — și nu ne propunem acest scop în articolul de față — ne vom referi numai la datele din bibliotecile anchetate. Ele ne arată că în 5 din cele 8 comune, deși aveau o populație mai mică decât în Geoagiu, cheltuielile pentru un volum eliberat au fost sub limita maximă realizată în această comună.

Măsurarea efectului cheltuielilor prin rezultatele activității este un criteriu de apreciere a utilității și eficienței fiecărei biblioteci. Tot așa cum la dotarea bibliotecilor este necesar să se țină seama de cititorii potențiali și de cererea latentă de carte, și la

normarea muncii ar trebui să se pornească de la mărimea populației din diferite comune și capacitatea reală a bibliotecilor.

În urma încheierii delimitării teritoriale a comunelor problemele de organizare a bibliotecilor publice capătă noi dimensiuni și proporții. Datele din tabelul de la p. 405 ne arată situația existentă înainte și după reorganizarea teritorial-administrativă în comunele anchetate din județele Hunedoara și Gorj.

Unele biblioteci comunale au intrat în raza altei comune, sate foste reședințe de comună, unde erau situate și sediile bibliotecilor respective, au devenit localități la fel ca oricare alta din comună. În noile limite teritoriale a crescut numărul de sate și s-a mărit distanța pînă la satul reședință de comună. Nici una din bibliotecile vizitate nu are sală de lectură, iar spațiul de care dispun pentru împrumut este sub limitele minime necesare. Formal, aceste biblioteci au introdus accesul liber la raft, dar în realitate unele din sălile de împrumut sînt depozite supraaglomerate. Normele adoptate pe plan internațional pentru bibliotecile de aceeași mărime prevăd 40—45 de volume pe metru pătrat ca spațiu optim în sălile cu acces liber la raft, (incluzîndu-se spațiul necesar circulației cititorilor, mesele pentru răsfoirea publicațiilor, spațiul pentru cataloage, expoziții etc.) sau 80 de volume/mp ca spațiu acceptabil. Or, în bibliotecile anchetate, încărcarea spațiului variază între 90 și 450 de volume/mp. În urma reorganizării administrativ-teritoriale situația localurilor devine mai acută, dacă avem în vedere că bibliotecile vor trebui să servească un număr mare de locuitori și fondurile lor vor crește în urma comasării cu fondurile din fostele biblioteci comunale care intră în noua comună. Această situație va trebui să fie analizată de către organele locale, cărora le revine îndatorirea de a asigura condiții optime pentru activitatea bibliotecii publice.

Este firesc ca în noile împrejurări să se nască numeroase întrebări, care sînt tot atîtea probleme ce se cer a fi elucidate: fondul de publicații al bibliotecii publice să fie centralizat la sediu sau să fie dispersat în principalele așezări ale comunei? Cum trebuie procedat cu fostele biblioteci comunale; să continue activitatea în fostele limite teritoriale ca o bibliotecă de sine stătătoare sau să devină una din filialele bibliotecii publice? Biblioteca publică să fie organizată ca o rețea cu filiale și puncte de împrumut în toate satele sau ca o singură unitate, cu un colectiv de bibliotecari care să deservească direct populația din toate așezările? Cum să fie rezolvate problemele legate de

asigurarea cu carte a unei populații mai numeroase? Cine se va îngriji de completarea colecțiilor din bibliotecile comunale și din satele componente? Care vor fi criteriile de repartiție a alocațiilor bugetare pentru achiziții? etc.

Acestea sînt probleme care vor trebuie să fie soluționate atît de către Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, cit și pe plan local, prin adoptarea unor măsuri corespunzătoare. Reglementarea situației bibliotecilor comunale, prin stabilirea unor normative bazate pe criterii științifice și a unui regulament de funcționare devine o necesitate imperioasă.

Aron GRÜNBERG

CERINȚE ALE REORGANIZĂRII REȚELEI DE BIBLIOTECI ÎN MEDIUL RURAL

Noua delimitare teritorială a comunelor reclamă luarea unor măsuri corespunzătoare pentru reorganizarea rețelei de așezăminte culturale din mediul rural. În județul Hunedoara au funcționat biblioteci comunale cu bibliotecari salariați doar în 52 din cele 87 de comune, ceea ce reprezintă un procent de numai 62%. În urma noii delimitări teritoriale vor fi create în toate cele 55 de centre de comună biblioteci publice care vor putea deservi majoritatea populației din mediul rural.

Situația bibliotecilor din apropierea așezărilor muncitorești ridică unele probleme ale cuprinderii populației la lectură, de care trebuie să se țină seama în noua formă de organizare a rețelei de biblioteci. Așa, de exemplu, pe raza orașului Călan, în 12 localități rurale cu o populație de 7 000 de locuitori, au funcționat două biblioteci comunale. Biblioteca Clubului sindicatelor din Călan deservește numai populația din orașul propriu-zis. Situații asemănătoare mai există și în comunele Criscior, Geoagiu, Aninoasa sau în orașul Simeria, localități care cuprind

două sau trei foste comune, unde funcționau înainte biblioteci comunale, care au reușit să permanentizeze între 600—700 de cititori și dispuneau de localuri corespunzătoare și de un fond de publicații însemnat. Socotim că această problemă ar trebui să facă obiectul unui studiu al Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, iar în ceea ce ne privește opinii pentru menținerea bibliotecilor publice în situațiile de mai sus.

În noile condiții, crește raza de activitate a fiecărei biblioteci comunale, care va avea de lucrat în localități mai dispersate. Cuprinderea întregii populații în sfera activității bibliotecilor comunale impune organizarea de filiale în toate satele, o parte din ele să fie conduse direct de către bibliotecarul comunal, iar celelalte de către un cadru didactic. Ar fi util să se studieze și măsurile pentru înlăturarea paralelismului existent în momentul de față în unele localități din mediul rural, unde funcționează două biblioteci (sătească și școlară) în aceeași încăperă, care sînt deservite de aceeași persoană.

Îndrumarea și controlul bibliotecilor este o sarcină a Comitetului județean de cultură și artă, pentru care s-a prevăzut în schema de organizare un inspector de specialitate. Funcțiile metodice exercitate de fosta bibliotecă regională — pregătirea profesională a bibliotecarilor, elaborarea materialelor metodice, organizarea activităților model și a schimburilor de experiență, urmărirea sistematică a realizării planului de achiziții etc. reprezintă un mare volum de muncă și un singur inspector de specialitate la comitet nu va putea face față. După părerea noastră ar trebui să se revină asupra hotărîrii care a dus la transformarea bibliotecilor din fostele reședințe de regiuni în biblioteci municipale și (orașenești) și să se atribuie acestora funcția de bibliotecă județeană cu sarcina ca, pe lângă deservirea populației din municipiu (oraș), să îndeplinească și funcția metodică.

În legătură cu situația bibliotecarilor comunali, considerăm că ar fi util să se inițieze un sistem organizat de pregătire prin cursuri de lungă durată, a căror finalitate să fie calificarea bibliotecarului în meseria îmbrățișată. Totodată, este necesară adoptarea unui sistem de salarizare progresivă, potrivit pregătirii, vechimii și calității muncii prestate de către bibliotecar.

Luarea în studiu a problemelor puse în discuție în prezentul articol și stabilirea unor norme generale de organizare a rețelei de biblioteci în mediul rural, va trebui să ducă la ridicarea activității pe o treaptă superioară.

Constantin CLEMENTE
președintele Comitetului de
cultură și artă al județului
Hunedoara

★

În cadrul noii organizări administrative-teritoriale, comuna Geoagiu cuprinde fostele comune Homorod cu trei sate, Geoagiu-Băi cu patru sate, Aurel Vlaicu și satul Gigmău — situate pe malul drept al Mureșului. În satul reședință de comună este necesară o bibliotecă publică bine dotată cu cărți și cu un personal calificat. Problema cea mai acută este aceea a localului: în momentul de față, biblioteca comunală din Geoagiu este adăpostită provizoriu în localul școlii generale, care va trebui să fie eliberat pentru nevoile școlare. Se impune deci asigurarea bibliotecii cu un local propriu suficient de spațios pentru a putea dezvolta o activitate eficientă, ținînd seama că va deservi un număr de 7200 de locuitori față de 3490 cit avea fosta comună.

Socotim necesar ca fostele biblioteci comunale din Geoagiu-Băi și Aurel Vlaicu, care au intrat în raza actualei comune Geoagiu, să-și mențină forma de organizare pe care au avut-o, deci, tot cu bibliotecari salariați, pentru următoarele motive:

— Geoagiu-Băi este o stațiune balneară cu caracter permanent și cu mare afluență de cititori din rîndul celor veniți la tratament și odihnă;

— Aurel Vlaicu este satul cu cel mai mare număr de locuitori din actuala comună Geoagiu și e situat la o depărtare de 12 km de centru.

Fostele biblioteci sătești vor rămîne ca filiale ale bibliotecii publice și vor fi conduse de un cadru didactic. Propunem ca acesta să fie stimulat cu o sumă echivalentă cu aceea pentru minimum 4 ore de activitate pe săptămînă în munca de bază.

În vederea îmbunătățirii muncii cu cartea în satele componente și asigurării bibliotecilor filiale cu cărți de către biblioteca publică, ar fi necesar un mijloc de transport care să fie folosit pentru nevoile activității culturale. În felul acesta deplasările și transportul de cărți se vor face la timp și cu ușurință.

Simina SAMOILESCU
director al Căminului cultural
din comuna Geoagiu

★

Pînă la reorganizarea teritorial-administrativă a comunei Peștișani mă deplasam cîte o zi pe săptămînă la una din cele șase filiale, așa că, în decurs de două luni reușeam să vizitez fiecare local-

tate din comună. Asta nu era suficient pentru a satisface cerințele cititorilor, a le cunoaște preferințele, a reinnoi fondul de publicații al filialelor. În restul timpului, de filială se ocupa un cadru didactic (în cele mai multe cazuri singurul învățător) care, având și alte sarcini obștești nu putea să acorde prea mult timp pentru munca cu cartea. În această situație, locuitorii din satele componente ale comunei erau dezavantajați față de cei de la centru, unde se află sediul bibliotecii.

Cum ar trebui să fie rezolvată problema deservirii întregii populații a comunei? După părerea mea, există două alternative: prima, să se acorde o indemnizație lunară sau trimestrială bibliotecarului de la filială pentru a-l stimula în obținerea unor rezultate mai bune; a doua, să fie angajat încă un bibliotecar, care, împreună cu cel actual să se ocupe de deservirea directă, la date bine stabilite printr-un grafic, a populației din toate așezările comunei. Dacă avem în vedere că în Peștișani există 8 sate, iar populația depășește 4 500 de locuitori, sarma care s-ar cheltui pentru acordarea unor indemnizații ar putea fi mai bine valorificată prin angajarea a încă unui bibliotecar.

Va trebui să acordăm o mai mare atenție completării fondului de publicații. Bibliotecarul comunal trebuie să poarte răspunderea pentru componența colecțiilor și ar fi normal să i se ofere posibilitatea ca el să aleagă cărțile ce urmează să intre în bibliotecă. De aceea, propun ca, în afară de achizițiile ce se vor efectua în continuare prin colectură și asupra cărora să se pronunțe bibliotecarul pe baza unei informații obiective cu privire la conținutul și valoarea cărților editate, biblioteca să mai dispună de un fond bănesc pentru achiziții de la librăria din localitate. La repartizarea alocațiilor pentru achiziții ar trebui să se țină seama de mărimea populației din fiecare comună și de numărul de sate componente.

Este normal ca la sediul bibliotecii să existe un fond de bază, care să fie pus la dispoziția tuturor cititorilor din comună, dar tot atât de normal este ca și cititorii din satele cele mai depărtate să aibă acces la colecțiile bibliotecii comunale. Problema principală este asigurarea unui circuit riguros al unei părți importante din fondul de publicații al bibliotecii, astfel încât cartea nouă să pătrundă în toate așezările. Sistemul de evidență propus de Emerik Portik în *Revista bibliotecilor*, cu unele completări, oferă, după părerea mea un instrument de lucru absolut necesar pentru organizarea circulației cărților în toate așezările comunei.

Problema pătrunderii cărții în toate așezările comunci Gurasada capătă în momentul de față o proporție mai mare, deoarece s-a mărit numărul de sate și a crescut numărul locuitorilor.

În urma noii împărțiri teritoriale, biblioteca publică a comunei va trebui să se ocupe de mai multe filiale și cu același fond de carte (înainte reveneau 2,5 volume în medie la un locuitor), să servească un număr mai mare de locuitori. Prin afilierea bibliotecilor sătești din fosta comună Cărmăzănești, fondul de publicații al bibliotecii nu va crește prea mult deoarece acestea au cărți puține și destul de vechi.

În consecință, după părerea mea ar trebui să se adopte câteva măsuri care să faciliteze munca cu cartea în condițiile actuale. Unele măsuri depind de organele locale, ca de pildă: atribuirea a încă unei încăperi în care să ne amenajăm un depozit pentru cărțile destinate circulației spre sau de la filiale, urmînd ca actualul local să fie destinat serviriilor la sediu și ca spațiu pentru lectură; asigurarea unui mijloc de transport cînd necesitățile o impun, ceea ce ar îmbunătăți și posibilitățile noastre de muncă cu filialele; acordarea unor stimulente materiale bibliotecarilor de la filiale în funcție de numărul locuitorilor din fiecare așezare și de munca prestată (4—6 ore săptămînal). Aceste stimulente vor avea fără îndoială urmări favorabile pentru bunul mers al muncii cu cartea.

O altă măsură care depinde de Comitetul județean de cultură și artă este acordarea unei alocații mai mari pentru achiziții. Pînă acum intrările de cărți au avut loc sporadic, aproape trimestrial, alocațiile bănești pentru achiziții în 1967 au fost de 0,76 lei de locuitor. Nu cunosc care este situația în alte comune, dar este cert că trebuie să se ia în considerație faptul că într-o comună cu o populație dispersată în multe așezări, cum este la noi, alocația pentru achiziții să fie mai mare decît în comune cu același număr de locuitori, dar cu o populație mai concentrată. Aceasta pentru ca să putem asigura o varietate a fondului de publicații și o dirijare a noutăților literare în toate satele comunci.

Florența BLENDEA
bibliotecară, comuna
Peștișani, județul Gorj

Rodica PRESECAN
Biblioteca comunală Gurasada,
județul Hunedoara

Fică mai tînăra a Bibliotecii centrale universitare din București, Secția de împrumut s-a născut în toamna anului 1962, mai întii ca o simplă anexă a sălilor de lectură, pentru a dobîndi cu timpul personalitate și autonomie.

Nu e nevoie să revenim cu date noi asupra dezvoltării fără precedent a învățămîntului superior din țara noastră, asupra creșterii vertiginoase din ultimii ani a numărului de studenți. Sălile de lectură au devenit neîncăpătoare, spațiile de depozitare de asemenea. Împrumutul a început să fie o formă de lucru necesară și practică în toate bibliotecile de învățămînt superior. Fenomenul s-a manifestat și în cadrul Bibliotecii centrale universitare din București.

Cu ocazia unei largi anchete în rîndul studenților, urmată de o consfătuire cu cîtorii Bibliotecii centrale (1961), printre problemele ridicate a fost și aceea a lecturii particulare, a „foamei” de cărți existente în rîndul unei părți a tineretului universitar, pentru care există, am putea spune parafrazînd, nevoia de „cartea noastră cea de toate zilele”. Și așa s-a născut ideea organizării unei secții de împrumut centrale, de carte literară și de cultură generală.

Secția de împrumut a Bibliotecii centrale universitare din București- AZI ȘI...MÎINE

Secția, cu o capacitate de 10—12 mii de volume (împrosăpate permanent și triate pe-riodic, în sensul eliminării edițiilor învechite, a cărților lipsite de solicitare și a exemplarelor deteriorate), a fost organizată după sistemul accesului liber la raft; așezarea cărților în rafturi este făcută pe literaturi ale diferitelor popoare și, în cadrul acestora, în ordine alfabetică a autorilor și, respectiv, a operelor. Avantajul acestui sistem constă în aceea că permite cititorilor contactul direct, viu, cu cărțile din bibliotecă. Un catalog alfabetic și unul sistematic contribuie la oglindirea completă și multilaterală a fondurilor de publicații.

O sală spațioasă, cochet amenajată cu mobilier modern, oferă o ambianță plăcută pentru cititori.

Sistemul de împrumut este simplu. Fiecare student al Universității, posesor al permisului unic de bibliotecă (pe baza căruia cititorii au acces în toate unitățile Bibliotecii centrale universitare din București), primește două buletine de împrumut, pe care semnează un angajament. Această metodă asigură evitarea aglomerației și a pierderii de timp. Cititorii nu mai trebuie să completeze de fiecare dată „buletine de cerere”, ci numai să înmîneze bibliotecarei, o dată cu cartea solicitată, buletinul de împrumut, care este păstrat în plicul cititorului, împreună cu fișa cărții.

Deoarece numărul de volume care pot fi împrumutate este numai de două, iar durata împrumuturilor este limitată (10 zile), ritmicitatea împrumuturilor este asigurată, astfel încît, deși numărul de volume din dotarea secției nu este prea mare în raport cu numărul de studenți care o frecventează (cca 3000, cu frecvență mai mult sau mai puțin regulată), cererile sînt satisfăcute în mare parte.

Cititori și bibliotecari

De cele mai multe ori, cititorii-studenți știu ce vor să citească sau preferă să „descopere” singuri, în sertarele cataloagelor sau direct în rafturi, obiectul lecturilor lor.

La o privire superficială, s-ar putea crede că rolul bibliotecarului scade în condițiile accesului liber la raft, că se reduce la simpla înregistrare a împrumuturilor, la supravegherea cititorilor etc. O cercetare mai atentă a situației arată, dimpotrivă, că lucrătorilor dintr-o astfel de bibliotecă li se cere o cultură generală temeinică, informare la zi, putere de discernămint, tact și suplețe în munca cu cititorii. Se poate întimpla ca unora cititorii să nu aibă nevoie de ajutorul bibliotecarului, să se descurce singuri. Dar alții, preferințele nu sînt precizate. „Ce îmi recomandați?” este o întrebare frecventă. „Despre ce tratează această carte?”

de asemenea. Cine e autorul unei anumite cărți, în ce curent literar se încadrează un scriitor, ce a mai scris, ce lucrări privitoare la o anumită temă există în bibliotecă, merită sau nu citit autorul „x”, netradus — pînă acum sau aflat la debutul său literar — sînt numai cîteva din întrebările ce se pot naște în fiecare clipă pe buzele cititorilor. Bibliotecarul trebuie să fie prezent, trebuie să răspundă, trebuie să poată să răspundă. De aceea, ar fi bine ca creșterea fondurilor și informarea la zi asupra noilor apariții editoriale să intre în obligațiile de serviciu ale bibliotecarilor, în care scop să fie rezervat zilnic un timp de circa o oră.

Cifre vii

Zilnic, biblioteca funcționează pentru public 5 ore. Se perindă între 50 și 100 de cititori, majoritatea studenți ai Universității București, care caută, răsfoiesc, aleg și împrumută cărți sau consultă publicațiile periodice aflate în colecțiile bibliotecii.

Zilnic, la Secția de împrumut se întocmește o statistică amănunțită: cititorii sînt repartizați pe facultăți și ani de studiu, volumele împrumutate — după conținut. Simple cifre? Nu. Sînt date statistice dintre cele mai vii, deoarece vorbesc despre o generație în plină formare intelectuală, despre ce, cît și cum citesc studenții în orele lor libere. Este cert că aria de investigație e restrînsă, că datele sînt aproximative, totuși semnificația acestor cifre, care, cercetate, prind viață, nu este mai puțin importantă. Ele probază că studenții de la Matematică și Fizică frecventează biblioteca de împrumut într-o proporție de 40—45 la sută, depășind în unele perioade numărul de împrumutători de la facultățile cu profil umanistic. Pe locul imediat următor, dar la o oarecare distanță, se plasează studenții de la Drept (circa 10 la sută). Deși 8 la sută din numărul total de cititori sînt de la Biologie și Chimie, frecvența lor este numai de 3.5 la sută. Frecvența studenților de la Filozofie este de asemenea scăzută (circa 2 la sută). Cei mai mulți cititori sînt studenți în primii doi-trei ani de facultate. În ultimii ani de studiu numărul lor începînd să scadă treptat.

Oameni și cărți

Modă sau cultură?

Aceste date arată, de asemenea, că studenții de la Matematică și de la Fizică citesc mult și serios, că cei de la Filologie și Limbi străine, ori cît ar părea de ciudat, sînt cu mult mai superficiali în lecturile lor (nu toți!), deoarece de cele mai multe ori nu depășesc sfera strictă a bibliografiei sau

se multumesc cu studiile introductive, că cei de la Drept sînt dornici de aventuri și citește multe romane „polițiste” (dar nu numai atît!), că geologii și geografilor sînt romantici și că cei de la Biologie și Chimie vin rar la bibliotecă, dar își selectează cu rigurozitate lecturile.

Aflăm că „moda”, adică spiritul de imitație, dirijează lecturile unor cititori, în timp ce dorința de a-și forma o cultură temeinică constituie criteriul de selecție a cărților citite pentru o altă categorie de cititori.

Cărți ca: *Procesul* lui Kafka, *Amintirile unei fete cuminti*, de Simone de Beauvoir, *Ciuma* lui Camus, *Scrierile* lui Iorga sau volumul de *Critice* al lui Titu Maiorescu, versurile lui Prevert sau ale lui Sorescu sînt la un moment dat tot atît de asaltate (acesta e termenul!) ca *Doamna în mov* de Th. Constantin sau *Regina Margot* de Al. Damas. Aceasta ține de modă. Și într-un fel nu e rău deoarece este știut că spiritul de imitație asigură progresul. Totuși...

De dorința de cultură ține citirea integrală, de către studenții de la Chimie și Fizică, a *Divinei Comedii*, a operelor lui Balzac, a *Sonetelor* lui Michelangelo și ale lui Shakespeare sau a *Daciei* lui Părvan, alegerea versiunii integrale a lui *Don Quijote*, în locul celei prescurtate preferate de „filologi”, citirea pînă la epuizarea a operelor lui Dostoievski și Th. Mann.

De la lectura-destindere la lectura sistematică sau Cum crește un cititor

Pornind de la cunoașterea gusturilor, a preferințelor cititorilor, cele două biblioteci de la Secția de împrumut încearcă și reușesc uneori să influențeze lectura cititorilor.

Însuși accesul liber la raft constituie un mijloc de influențare a lecturii. Cineva caută *Moș Goriot* și găsește în raft *Iluzii pierdute*. Curiozitatea e deșteptată și, cu prima ocazie, cititorul va veni să împrumute cartea „descoperită”. Listele de recomandare, vitrinele tematice constituie mijloace comune de recomandare, asupra cărora nu vom insista. Ne vom opri asupra citorva exemple concrete de muncă directă cu cititorii, după părerea noastră, semnificative.

Un cititor, amator de romane polițiste, roagă să i se recomande ceva. I se dau cărțile lui Dürrenmatt, aparent polițiste, *Judecătorul și călăul* și *Făgăduiala*. Data următoare, satisfăcut de cele citite, cititorul doarește să cunoască și alte opere ale acestui autor și împrumută volumul *Romulus cel Mare*. Gustul pentru teatru a fost deșteptat...

Unui alt cititor, cu preferințe similare, i se recomandă *Cînd se arată cucuveaua*, de Sciascia, după care urmează *Codicele egiptean*, de același autor, de la care se face numai un pas spre *Faraonul* lui B. Prus, de aici spre *Păpușa* și... literatura poloneză a fost descoperită!

Tot de la *Cucuveaua* lui Sciascia, un alt cititor a dorit să cunoască și alte lucrări despre Sicilia și l-a citit pe Verga, apoi pe Tomasi di Lampedusa.

Unui cititor cu gust pentru literatura istorică, de tip „accesibil” (Scott, Dumas, Druon), i s-au recomandat lucrările literare de mare valoare *După noi potopul* de Toman și *E un pod pe Drina* de Andrić.

De la *Climate*, de Maurois, s-a ajuns la biografia lui Flemming, tot de Maurois, trezindu-i-se cititorului respectiv interesul pentru biografii.

Un alt cititor a parcurs drumul invers, de la „viața” lui Shelley, apărută în colecția „Oameni de seamă”, spre opera acestuia.

Și cite exemple nu pot fi date!

Ieri, azi, mîine...

Ieri, a apărut necesitatea creării unei astfel de biblioteci.

23 Astăzi, Secția de împrumut a Bibliotecii centrale universitare funcționează cu rezultate frumoase, pe care am încercat să le schițăm.

Dar mîine? Știm că nimic nu poate rămîne pe loc. Cum ar putea evolua această bibliotecă de dimensiuni restrînse (totuși!)? Ce s-ar putea face mai mult pentru cititorii Secției, deveniți un fel de „obișnuiți ai casei” datorită numărului lor limitat?

Poate biblioteca ar putea înceta să rămînă un simplu centru de împrumut. Poate periodic ar putea fi invitați critici literari sau alți oameni de cultură care să prezinte curente și tendințe sau figuri marcante ale literaturii. Poate apariția unei cărți l-ar putea aduce pe autor în mijlocul cititorilor săi. Poate unii dintre tinerii cititori ai bibliotecii, care cochetează cu muzeele, s-ar putea întîlni pentru a-și împărtăși încercările literare, punînd bazele unui nou cenaclu studentesc. Poate...

Ce gîndesc bibliotecarele care lucrează la această bibliotecă despre un astfel de mîine?

Dar cititorii?

Dar conducerea Clubului studentesc al Universității, aflat în imediata vecinătate a Secției de împrumut a Bibliotecii centrale universitare?

Pledoarie

---

pentru lectura

---

cărții

---

de popularizare

---

a științei

Activitatea de răspândire a științei și culturii prin viu grai și prin carte — iată un subiect care merită serioase reflecții, îndeosebi în prezent, în contextul unei efervescente deosebite în viața spirituală a oamenilor și al diversificării extreme a mijloacelor de difuzare a valorilor culturale.

Punctul de plecare nu poate fi decât scopul muncii de popularizare ce se desfășoară în proporție de masă, la orașe și la sate. Răspîndirea cunoștințelor, la care participă efectiv zeci de mii de conferențieri, de cele mai diverse specialități, urmărește desigur obiective instructive și formative; dar este tot atât de adevărat că ea nu constituie decât o premisă — e drept fundamentală — totuși o premisă a acțiunii de autoeducație a adultului.

Orice conferință, lecție la universitate populară, simpozion sau răspuns dat de o brigadă științifică împărtășesc un quantum de cunoștințe, o idee, un sentiment, o convingere; a ne limita însă la acestea (nu e vorba de a subestima o intensă muncă ce se desfășoară în acest domeniu) înseamnă a ne opri la fundamentul unei case în construcție, neinteresîndu-ne edificiul propriu-zis, proiectat cu migală, conceput cu fantezie creatoare.

Cei care își rup o parte din timpul liber și asistă la o expunere despre folosirea energiei nucleare, de exemplu, se duc apoi să consulte o broșură despre atom, o lucrare de popularizare a științei despre izotopii radioactivi etc., etc.? Simplist, se va spune. Poate! Dar, nu e de loc o aserțiune lipsită de temeii să subliniem că eficiența acțiunii noastre educative se măsoară și — poate, mai ales — prin dezvoltarea gustului pentru citit al adultului, prin dorința sa de a-și lărgi orizontul și prin alte mijloace, printre care cartea este esențialul.

Care este realitatea? Deși ne ferim de generalizări pripite este totuși un fapt — verificat prin încăpăținate date statistice —

că îndeosebi cartea de popularizare a științei și culturii (și nu ne referim numai la aceea care apare în Colecția C.R.C.C.S.), carte care este în cea mai mare măsură în strînsă interdependență cu însăși activitatea de popularizare prin viu grai a științei și culturii, cunoaște încă o insuficiență „audientă” de public. Cauzele sînt multiple și nu ne vom opri decît la cîteva.

Mai întii despre activitatea conferențiarului, „purtător de cuvînt” al adevărului științific.

Recomandarea ca expunerile să fie însoțite și de indicații bibliografice poate sau nu să fie transpusă în practică (evident este bine să fie). Dar nu acest lucru este esențial. După opinia noastră, esențialul este ca fiecare expunere să dea dovadă și de calitatea de a lăsa „ferestre deschise” — nu în sensul ca întrebări fundamentale să rămînă fără răspuns, ci aceste expuneri să dezvăluie perspectiva unor răspunsuri pe un plan superior, mai aprofundate, încadrate într-un context mai larg; cu alte cuvinte, să stîrnească un asemenea interes încît auditoriul să simtă nevoia de a-și completa cunoștințele și pe alte căi.

Această înseamnă — printre altele — că slova scrisă să-și găsească prezența în însăși „întîmitatea” expunerilor. Un citat dintr-o lucrare accesibilă, cu precizarea titlului și autorului lucrării, o referire, o aluzie creează nu numai o atmosferă, ci și un fapt de ordin psihologic: atragerea atenției.

Mulți conferențieri, în expunerile lor, citează ca element ilustrativ scriitorii de prestigiu, savanții celebri, lucrări care au făcut epocă și este firesc să facă așa, dar nu suficient. Oricît ar părea de paradoxal, milităm pentru o prezență în expuneri a unor autori modeste, dar care cu efort și competență „migălesc” o broșură, în care știința, știința înaltă, devine, în cuvinte simple, accesibilă și utilă celor mulți. Este edificator un sondaj făcut prin „audiențe la oră” la una din instituțiile onorabile — în cel mai bun sens al cuvîntului — cum este Universitatea populară București care ne-a arătat că nici un conferențiar n-a urmărit acest dezerat.

Activitatea conferențiarului implică însă și documentarea sa prealabilă. În acest cadru, raportul bibliotecă-conferențiar capătă o viziune aparte. Ideal ar fi un raport bilateral perfect, în care serviciul de informare al fiecărei biblioteci să fie capabil să asigure pentru orice temă o bibliografie completă (lucrări pentru conferențieri, lucrări pentru public) și bineînțeles fondul de carte necesar, iar conferențiarul să apeleze cu regularitate la serviciile bibliotecilor. Ideal! În practică însă se știe cum stau lucrurile!

O soluție absolută în această problemă nu există și nici nu poate exista. Este o chestiune de timp și poate, uneori, de mentalitate. Preconizăm însă statornicirea unor punți de legătură pe alte planuri, în care munca cu cartea, proprie bibliotecii, și activitatea de răspândire a cunoștințelor, desfășurată de comisii, să nu fie concepute și tratate ca entități total diferite; că există un specific nimeni nu se îndoiește, că există o interferență toată lumea este de acord.

N-am dori — în acest caz — să prezentăm lucruri prea binecunoscute (*Revista bibliotecilor* nr. 4/1967 s-a ocupat pe larg de această problemă^{*)}). Se ridică însă unele aspecte asupra cărora socotim util să ne referim.

Conferențiarul, de pildă, este prezent în căminul cultural și la casa de cultură, în club și la Casa armatei, la Universitatea populară ca și la cea muncitorească. Oare el nu-și poate găsi o participare activă la bibliotecă? Se organizează diferite genuri de manifestări cu cartea, printre care și cu cartea de popularizare a științei. Cine stabilește tematica acestor manifestări? Cine le susține? Cine dă răspuns la întrebările cititorilor? De regulă, bibliotecarul înimos și... omnicompetent. Departe de noi gândul de a subaprecia capacitatea intelectuală a bibliotecarilor. Considerăm însă ca o cerință sine qua non ca popularizarea cărții științifice — popularizare inteligentă, atractivă, creatoare — s-o facă oamenii de specialitate, cadre didactice din diverse domenii, pedagogi și medici, agronomi și juriști și chiar personalități ale victii noastre culturale-științifice.

Comisiile pentru răspândirea cunoștințelor științifice solicită deseori, din Capitală și alte centre culturale ale țării, conferențieri de prestigiu pentru susținerea celor mai variate subiecte. N-am întâlnit însă nici un caz în care comisiile — și sîntem convinși că nici bibliotecile — să fi solicitat autorul unei broșuri de popularizare a științei, în calitatea lui de autor, pentru o întâlnire cu publicul larg. Se știe, autorii broșurilor noastre sînt conferențieri și, nu întâmplător, ei au devenit autori buni pentru că au fost și sînt mai întîi conferențieri buni. Solicitarea lor nu numai că i-ar onora, dar ar face un bun serviciu întregii activități de propagandă științifică.

Nu de mult, am avut prilejul să răsfoiesc mai pe îndelete presa culturală locală (*Ramuri, Tribuna, Ateneul, Tomis, Cronica* ș.a.). Este îngrijorătoare lipsa de interes pentru tratarea în paginile lor, în genere, a unor probleme de popularizare a științei și, în speță, pentru abordarea unor aspecte privitoare la cartea de popularizare a științei;

chiar și în sens critic și poate îndeosebi în acest sens. Și dacă redacțiile revistelor amintite nu au în vedere asemenea probleme, de ce comitetele pentru cultură și artă, comisiile pentru răspîndirea cunoștințelor științifice, bibliotecile n-ar fi promotorii unei acțiuni de acest gen?

În sfîrșit, cîteva cuvinte în legătură cu televiziunea. *Revista bibliotecilor* nr. 5/1967^{**)} a abordat, într-un articol, această problemă. Era vorba îndeosebi despre cartea beletristică și despre modul cum această carte este popularizată în emisiunile televiziunii.

Dar la televiziune există — și vor exista într-o măsură din ce în ce mai mare — numeroase programe de popularizare a științei. Este un teren vast de acțiune, încă insuficient valorificat, și insuficient valorificat de către înseși instituțiile de cultură.

Vedem, în viitor, un fel de „prelungire” a emisiunilor televiziunii pe planul unei acțiuni intense de popularizare a cărții științifice. Raportul pe care-l prezentăm anterior, între o expunere publică și activitatea bibliotecii, se transpune în acest caz în raportul dintre o emisiune — cu specificul ei „telegenic” — și munca cu cartea. Un singur exemplu, Seria de emisiuni, de tipul Televiziunii (Din istoria civilizației universale, Probleme de biologie ș.a.) oferă un bun prilej comisiilor pentru răspîndirea cunoștințelor științifice și bibliotecilor să vină cu noi izvoare de informații, de aprofundare a cunoștințelor, care vor găsi un teren fertil în conștiința telespectatorilor, ei fiind deja sensibilizați pentru problemele pe care anterior le-au „recepționat” în fața micului ecran.

Sînt numai cîteva aspecte, n-am dori să repetăm și altele, care — după cum menționam — au mai fost tratate în prezenta publicație.

Știm că nici conferințele și nici cărțile de popularizare nu pot da omului contemporan instrucția și educația multilaterală, complexă, care să-i permită integrarea profesională și socială deplină. Dar ele sensibilizează omul, îi măresc capacitatea de înțelegere și de asimilare, îi deschid „apetitul” pentru alte orizonturi, pentru alte izvoare și pentru alte năzuințe de perfecționare și autoperfecționare, de educație și autoeducație. De aici și necesitatea unei responsabilități sporite pentru conceperea mai judicioasă a muncii pe acest tărîm.

P. KIRMAIER

*) *Problematika propagandei literaturii științifice*. În *Revista bibliotecilor*, 20, nr. 4, apr 1967, p. 193.

**) Iordache, Anton, *Cartea și televiziunea*. În: *Revista bibliotecilor*, 20, nr. 5, mai 1967, p. 273.

SE POATE SCURTA DRUMUL DE LA POEZIE LA CITITOR ?

Este paradoxal fenomenul la care asistăm de cîtiva ani încoace — și din păcate fără posibilități vizibile de ameliorare — al neoptinunii unei largi pătri de cititori la mișcarea de afirmare tot mai certă a unor modalități noi de exprimare poetică. Paradoxal, cu atît mai mult cu cît paginile revistelor noastre literare găzduiesc cu generoasă ospitalitate un mozaic de poezie modernă, vehiculînd o gamă eterogenă de mijloace artistice care au depășit de mult șocul experimentului.

Cauzele rezervelor sînt desigur multe, iar o anume ostilitate, față de tot ceea ce iese din canoanele comodității cu care ne răsfață suverana noastră obișnuință, are rădăcini istorice. Dar a căuta un acar Păun este cu totul ineficient într-un întreg sistem care menține această poziție refractară a cititorului față de poezia nouă.

Degustătorul de frumos lasă să-i scape fără șovăire în safa unui apus de soare exclamația „sublim”. Sîc cū raportează fenomenul vesperal la un declin uman, sîc cū se lasă copleșit de simpla senzație dezbrăcată de orice semnificație a incantației coloriste. Cînd este vorba însă de literatură, în speță de poezie, cititorul vrea neapărat să știe, vrea să înțeleagă și ceea ce nu acceptă cu nici un preț este acel mister inefabil, care nu se poate ajusta de cele mai multe ori la tiparul standard al logicii noastre formale. Poezia nouă suportă în consecință destinul vrăjitoarelor arse pe rug, pentru că nu mai spune limpede: „asta se cheamă dragoste”, „asta se cheamă luptă”, „asta se cheamă moarte”. Generația de după război a intrat în arena unor mari prefaceri sociale, care au provocat mutații psihice neobișnuite. S-au produs răsturnări de idealuri, s-au cîștigat lumini, pe marele ecran al acestei lumi s-au derulat spectre derutante, moartea a fost aproape și răsufletarea ei s-a transplantat și în azul crud al copiilor. Spaima a fost prea mult timp suverană și generațiile noi încă mai poartă complexe existențiale ale acestor dezastre.

Tineretul care trăiește accelerat și strident, scandalizînd uneori convenția unor comodități împămîntenite, manifestă astăzi gravități neobișnuite față de problemele fundamentale ale omului. Gestul îndrăzneț al marilor transformări sociale, captarea timpului, dinamica zborurilor concretizate în dimensiuni cosmice, devenite realități la îndemîna minții omenești, au determinat în poezia noastră lină viziunea epopeicelor împliniri și, totodată, chemarea spre zonele încă îndepărtate și inaccesibile. Ion Alexandru scoate la lumină în versurile lui accentele unui tragicism ancestral, propriu acestui pămînt de baștină, atingînd uncori viziuni de apocalips aproape patologice. Nichita Stănescu, aparent abstract, dialoghează cu esențele marilor gesturi universale, trecînd prin naștere și moarte cu trofele tragice ale unui dat de cunoaștere limitată, pe care omul o poartă cu sine ca pe un blestem. Probabil că tot barierele cunoașterii și ale limbajului sînt acelea care provoacă în cazul lui Ion Gheorghe ruptura violentă de dogmele logicii formale, amalgamînd izvoare vechi de cîntece păgîne cu mituri religioase, contopînd destine reale cu destine legendare, folosînd forme de limbaj monosilabic, încurcate de efectele onomatopoeice din vorbirea copiilor și creînd astfel magistral impresia unui fond primordial românesc, în care elementul folcloric șișnește ca un jet inițial. Chiar și „jocul” ironic și rafinat al lui Marin Sorescu este atît de încărcat de obsesii și de abisuri, încît nu se poate să nu recunoaștem în creația celor mai reprezentativi poeți ai generației actuale o puternică predilecție pentru tot ceea ce în om este adînc, cutremurător și adesea inexprimabil.

Viața în desșurarea ei este un proces dialectic care nu poate exista fără propria ei negare. Fenomenul vital este, incontestabil, o evoluție, o ascensiune, punctată însă de moarte, de accidente, de hiatusuri de memorie și, ades, de trăiri subconștiente. A evita în literatură aceste semnificative aspecte înseamnă a simplifica, a schematiza și, în ultimă instanță, a pluti undeva la suprafață, departe de incandescența elementului primordial și ascuns, care se cheamă simplu „a trăi”.

În ultimii ani, presa noastră literară a subliniat în ample studii critice valoarea unor artiști contemporani străini, care au oglîndit în creațiile lor absurdul existenței nu numai sub aspect social, dar mai ales sub aspect existențial, inoculînd literaturii și doza ei naturală de oniric, de halucinație. Contactul larg cu poezia contemporană a altor popoare a stîrnit pentru moment o derută nu numai în rîndul cititorilor, ci mai

ales în linăra generație de poeți. Orbitoarea gamă de culori prezentată de paleta poeziei importate a constituit și constituie o atracție neobișnuită pentru creatorii de poezie. Fenomenul este salutar, pentru că întotdeauna experimentele duc la consolidarea unor valori noi și înnoirile marchează întotdeauna progresul. Mișcările noi în artă, invențiile în ultimă instanță sînt rezultatul unor necesități istorice. Inevitabil, poezia noastră națională se dezvoltă în mod firesc pe linia artei moderne, în diversitatea modurilor ei de expresie. Poezia noastră interbelică stă, de altfel, măturie acestui fapt prin exemple de prestigiu. Un factor care nu poate fi neglijat însă în procesul de naștere și de consolidare al unor noi forme artistice este moda. Această sete de a fi în ton cu ultimele noutăți vestimentare, această nevoie chiar de excentric este indisolubil legată de structura artistului, în speșă a poetului. Acesta este întotdeauna sclavul expresiei sale, care îl strangulează, prin limitarea ei verbală în primul rînd, și atunci îmbracă cu voluptate orice formă, aparent mai încăpătoare pentru structura lui. Așa se explică faptul că, în entuziasmul lor juvenil, poeții tineri se lasă contaminaiși spontan de diverse formule moderniste, total neasimilate, prezentîndu-ne adesea niște surrogate poetice de un gust indoielnic. Din acest motiv găsim la ora actuală, — alături de a poezie autentică, izvorită firesc din tradițiile clasice ale poeziei noastre naționale de factură rustică sau citadină și altoită pe coordonatele conceptuale ale artistului modern — o poezie de imitație lipsită de orice valoare. Pericolul care derivă din această situație este tocmai înducerea în eroare a cititorului neavizat care, neînțelegînd structura poeziei moderne și nefăcînd singur nici un efort ca măcar s-o accepte, rămîne total dezorientat și gata să confunde la siccare pas poezia autentică cu impostura ei, sfîrșind prin a nega întreaga noastră poezie linăra.

Din nefericire, există o justiție în legea firii și pentru siccare veac de poezie trebuie în mod necesar să se nască și o critică pe măsura ei. Fenomenul nu este nou, căci istoria se repetă. Într-o perioadă în care gustul amatorului de poezie se oprea la romanțele sentimentale cu certe virtuți formale ale lui Minulescu — gust rămas și astăzi la majoritatea cititorilor în același stadiu —, iar poezia coploșitoare a lui Ion Barbu, inaccesibilă prin ermetismul ei, rămînea departe de sufragii cititorului, a apărut George Călinescu, care a reușit să dezlege cifra secret al poeziei barbilene, apropiînd-o astfel de înțelegerea celor care o negaseră.

Critica este deci prima persoană juridică în acest proces, care trebuie să apere sau să acuze cu competență, dar mai ales cu pro-

bitate științifică, poezia adusă în fața opiniei publice. Criticii trebuie să știe înaintea tuturor să deosebească poezia de impostura ei și să dezvaluie cititorului marile valori umane conținute în acele umile versuri rimate sau albe, limpezi sau contorsionate pînă la incoerentele de limbaj inerente unor trăiri aglomerate în eul artistului. Pentru realizarea acestui imperativ, criticul literar nu are dreptul să se limiteze în a declara valoros numai cutare gen de poezie, conform cu concepțiile artistice personale, și de a pune la stîlpul infamiei alte genuri de poezie, inaccesibile lui, etichetîndu-le cu diverse denumiri înfatuante. Cititorul are nevoie să fie îndrumat cum să poată vedea singur ceea ce este autentic și universal în poezie, indiferent de genul în care ea se încadrează. Fără îndoială că unii critici aduc un ajutor substanțial în promovarea valorilor poetice reale, dar, din păcate, alături de aceștia, există alții care evită să se pronunțe deschis asupra poeziei, neglijînd în cea mai mare parte conținutul de idei și limitîndu-se cel mai adesea la o competiție de raționamente sofisticate pe marginea aspectului formal al poeziilor. Poate că ar fi nevoie de o mai temeinică informare din partea acestora, sau poate de mai mult curaj pentru servirea eficiență exclusiv a poeziei și nu a diverselor opinii literare.

Același lucru trebuie să-l aibă în vedere și editurile de literatură, care selecționează volumele de poezii, de multe ori, după criterii pur subiective, neglijînd adesea valoarea autentică în favoarea unor recomandări date cu prea multă ușurință. Rezultatul este o sufocantă asfuență de plachete de versuri pe piașă, din care anual de-abia se pot înregistra cîteva nume demne de reținut.

Școala, respectiv liceul, este instituția în care generațiile care se ridică primesc primele noțiuni de educație poetică. Dar școala este încă insuficientă în ceea ce privește formarea unei relații, sentimentale măcar dacă nu raționale, între adolescent și poezia modernă. Structurată pe o concepție aproape conservatoare, școala nu-i oferă încă tineretului posibilitatea de a veni în contact cu poezia linăra, pe de o parte pentru că programa școlară nu cuprinde un număr destul de mare de poeți contemporani de o certă valoare, pe de altă parte pentru că analiza unei poezii se face și astăzi în școală după schema procedurii clasice — tema poeziei, ideile principale, figurile de stil etc. —, ceea ce este total inadecvat poeziei moderne. Se cere de la profesorii de limbă și literatură română o apropiere mai atentă de spiritul inovator al tineretului, o mai temeinică autoinstruire în ceea ce privește literatura modernă națională și străină și, mai ales, efortul de a depăși limitele unei vechi concepții de interpretare a fenomenului poetic.

O educație pe scară largă se poate întreprinde prin rețeaua de biblioteci, unde re-

comandările de cărți, serile literare organizate cu competență, conferințele privind mișcarea poetică din țara noastră în ultimii ani, cu exemplificări de texte comentate, ar putea aduce un prețios aport la apropierea cititorului de poezia tinăra.

Deplorabilul sistem de popularizare a poeziei folosit în bibliotecă pînă acum cîțiva ani și, pe alocuri, chiar și acum, prin metoda montajelor literare „stas”, în care se amalgamau într-un context total neartistic versuri de Tudor Arghezi cu versuri de Ion Crînguleanu sau Mihael Gavril, nu numai că anula total individualitatea poezilor respectivi, dar nu-i putea prezenta cititorului-spectator decît niște hilare gesturi disperate ale unui robot greșit programat.

Există numeroase mijloace care se cer cu stringență exploatate în bibliotecă. S-ar putea introduce, de pildă, formula eficientă a meselor rotunde cu caracter de cînaclu, la care tinerii poeți să fie invitați să-și discute creațiile în fața cititorilor lor. De asemenea, procedee binevenite ar fi medaliașele închinare unor poeți contemporani, cu ample date asupra vieții și operei scriitorilor respectivi, și însoțite de recitări din creațiile acestora, ca și expunerile comparate, pe mai multe ramuri artistice afiliate prin conceptul de modernitate, cu exemplificări de versuri, proiecție și ilustrare muzicală. Pentru această nobilă misiune, bibliotecarul trebuie să-și depășească conduita obișnuită de funcționar și să devină el însuși artist. În realizarea acestui deciderat se impune o singură dimensiune: pasiunea. Bibliotecarul trebuie să iubescă poezia pentru ca să-i poată însufla și cititorului aceeași dragoste pentru această cenușăreașă, surghinită pe nedrept.

În ultimă instanță, poezia se află în fața cititorului. Acesta o primește sau o respinge și — în dauna ei cît și a lui — de cele mai multe ori o respinge. Nu lipsa unei valori certe este, din păcate, motivul acestei respingeri, ci lipsa de răbdare a cititorului neavizat, care vrea, înainte de toate, să se distreze. Din fericire însă, poezia modernă nu înseamnă destindere, ci explorarea minuoasă a unor zone nebuloase, pe care cititorul trebuie să le creadă autentice, deși nu-i sînt încă la-ndemină. Asistăm astăzi, în general, la investigații neobișnuite pe toate planurile de cunoaștere. Descoperirile științei răstoarnă vechile postulate, în toate domeniile se lînde spre cuceriri mai înalte. Este timpul în care omul încearcă, mai mult ca oricînd, pătrunderea în tîmutul tainei, și poezia face parte integrantă din lupta omului modern pentru luminarea celor mai neumbrite tîmuri.

Este momentul ca cititorul să se apropie cu mai multă încredere de ea.

Elconora ALMOȘNINO

Prin natura lucrurilor, manifestările de propagandă a cărții se afirmă a fi, astăzi, punctul nevralgic, mereu comentat de către cei care au contingențe cu activitatea în rîndul cititorilor. În mod normal, ar trebui să înțelegem prin acțiune de popularizare a cărții o formă specifică a muncii culturale, care să vizeze folosirea conjugată a tuturor mijloacelor de captare a atenției cititorilor (artistice, audio-vizuale etc.), în vederea atingerii unui scop bine definit: cunoașterea unui anumit fond de carte dintr-o bibliotecă. Experiența de pînă acum ne-a demonstrat că cititorii urmăresc cu atenție și frecvențează doar acele manifestări care răspund unor anumite cerințe reale și preexistente ale lor și că au mulți șorți de reușită acțiunile care se adresează unui număr restrîns de auditori, avînd a-celeși preferințe și interese de lectură.

Aș vrea, în rîndurile ce urmează, să arăt cum au reușit bibliotecarii din sectorul 5 al Capitalei să organizeze o manifestare reușită de propagandă a cărții. Fără să încercăm a revoluționa — în aparență — practica de pînă acum, am căutat să deplasăm accentul de pe spectaculos, de pe teatral în acțiuni, pe niște forme mai sobre, dar în același timp mai eficiente. În organizarea manifestărilor am pornit nu de la inspirațiile noastre, ci de la opiniile cititorilor, inițind sondaje asupra preferințelor lor literare. Dintr-un asemenea sondaj am constatat că un număr mare de cititori doresc să se întîlnească în cadrul bibliotecii cu poetul Marin Sorescu, a cărui operă le-a atras atenția. Așa s-a născut, de fapt, seara de poezie Marin Sorescu. Numărul participanților nu a fost prea mare: 25 de cititori, toți buni cunoscători ai poeziei noastre moderne în general și al operei lui Marin Sorescu în special. La discuția literară — căci așa am intitulat întîlnirea dintre poetul preferat și cititorii săi —, accentul a căzut pe schimbul liber de păreri dintre scriitor și participanți, la liberă inițiativă a cititorilor, fără ca noi să încercăm a dirija sau a tutela discuțiile. Am cerut doar cititorilor să se oprească mai mult asupra poeziilor care le-au plăcut și, eventual, să citească din ele. Am amenajat, cu o stăpînire înaintea, un colț tematic Marin Sorescu, la care am expus principalele articole de critică vizînd opera poetului. Am avut, de aseme-

nea, grijă să creăm în bibliotecă un cadru mai intim, trăind pe participanți cu cafea și ornând încăperea cu flori, concepdnd întreaga manifestare ca o activitate de club.

În cuvântul lor, iubitori ai poeziei, participanți la întîlnire, și-au arătat bucuria de a avea în mijlocul lor pe Marin Sorescu și au analizat cu multă competență poeziile care le-au plăcut cel mai mult, ca *Moarica ceasului*, *Greierete și furnica*, *Shakespeare* și altele. Au arătat, de asemenea, că editurile ar trebui să publice volumele de poezii într-un tiraj mai mare decît în prezent, deoarece atît în librării cit și în biblioteci se poate parveni la ele cu mare greutate. Poetul Marin Sorescu a intervenit în repetate rînduri în discuții, precîzînd, acolo unde a fost cazul, părerea sa despre poeziile discutate. El a dat o înaltă apreciere convorbirii cu cititorii, nivelul la care aceasta s-a ridicat, mulțumind cu căldură participanților la întîlnire. De asemenea, a promis că va mai reveni cu plăcere în mijlocul cititorilor săi, ori de cîte ori va mai fi invitat.

Am dori să adăugăm că cititorii prezenți au apreciat foarte mult acest gen de acțiune, făgăduind că vor veni cu interes de fiecare dată cînd bibliotecă va mai organiza astfel de acțiuni. Manifestarea, deși pregătută de bibliotecari cu două luni înainte în ceea ce privește decelarea preferințelor publicului cititor și a mobilizării participanților, a avut un caracter perfect spontan, natural, generator de inițiative.

Creдем că a sosit timpul să scoatem acțiunile de masă din rutină și comoditate și să demonstrăm că succesul depinde numai de ingeniozitatea și pasiunea pe care o manifestăm, noi bibliotecarii. În această direcție, că falsă gravitate, lezîncăraia, didacticismul, stîiul moralizator, monotonia omoară orice manifestare de masă. Considerăm, de asemenea, că fiecare acțiune trebuie să fie destinată unui cerc distinct de cititori (sub raportul vîrstei, al intereselor de lectură și al capacității de asimilare), că manifestările nu trebuie neapărat să facă „săli pline” (nu sîntem case de cultură), și că ar fi oportun să profilăm, în cadrul unei rețele teritoriale, anumite biblioteci pe acțiuni specifice fiecărui (de popularizare a poeziei, a lucrărilor științifice etc.).

Cornel DINCUȚĂ

Directorul Bibliotecii „N. Bălcescu”, sectorul 5, București

Colecțiile aparținînd fondului tradițional al Bibliotecii municipale Oradea au stat timp de treisprezece ani în subsolul clădirii, în condiții vitrege și supuse degradării fizice. După aprecierile specialiștilor, era vorba de cca 250 000 de cărți și periodice, cu un conținut extrem de eterogen.

Pentru recuperarea acestui tezaur de valori culturale, fosta Bibliotecă regională Crișana—Oradea, cu sprijinul material al forurilor de resor din administrația fostei regiuni Crișana, a desfășurat în perioada mai 1964 — septembrie 1966 o vastă acțiune vizînd efectuarea evidenței și prelucrarea publicațiilor, conform normelor tehnice de bibliotecă.

Eforturile depuse au fost încununate de satisfacția de a fi redat în patrimoniul statului și la dispoziția cititorilor valori evaluate la aproape 1 milion de lei. Importanța deosebită a publicațiilor însă nu constă în prețul lor, măsurat în bani, ci în valoarea lor excepțională și intrinsecă de ordin științific și literar ce nu poate fi evaluată în monedă curentă.

Într-adevăr, fondul conține cărți deosebit de însemnate, datorită vechimii, conținutului, editurilor prime și dedicații originale, legăturilor artistice etc. În privința vechimii, semnalăm existentă a trei incunabile, a peste 50 de cărți tipărite în secolul al XVI-lea în diferite centre culturale ale continentului, a 250 de publicații datînd din secolul al XVII-lea și a miilor de volume din secolele al XVIII-lea și al XIX-lea.

Cartea veche românească este reprezentată de următoarele lucrări:

— *Poslanie* (Viena, 1787). Foia de titlu se încheie astfel: „Pentru a neamului românesc folos și mîngăiere”.
I. Bianu, în „Bibliografia românească veche”, scrie: „N-am văzut această carte”.

— *Datoriile supușilor...* (Buda, 1806).

— Maior, Petru. *Predică sau învățătură...* (Buda, 1810).

— Maior, Petru. *Istoria pentru începutul rumănilor în Dachia* (Buda, 1812).

— Maior, Petru. *Ortografia română* (Buda, 1819).

— Ioanș, Alexei. *Gramatica Daco-romana sive Valachica* (Viena, 1826).

— *Calendaria pe anu dela Ch. 1827* (Oradea-Mare, 1827).

Cea mai veche carte tipărită pe teritoriul patriei existentă în bibliotecă, este lucrarea lui Ioannes Declus,

Syntagma institutionem juris imperialis (Cluj, 1583, Tip. Helta).

Fondul conține un număr de 11400 de publicații periodice, dintre care cităm: *Foale pentru minte, inimă și literatură*, *Familia*, *Transilvania*, *Vulturul*, *Nagyvárad*, *Nagyváradai Naplo* etc.

Tradițiile culturale ale Oradei vorbesc despre acest oraș ca despre cel mai vechi centru umanist din Transilvania. Aici s-a format, la începutul secolului al XVI-lea, Nicolaus Olahus, care a strălucit printre reprezentanții de seamă ai umanismului european. E cunoscut faptul că aici a existat o vestită bibliotecă cu renume european; astfel, se găsește consemnat că în anul 1449 cardinalul din Krakovia a trimis un delegat pentru a împrumuta spre copiere un manuscris cu opera lui Titus Livius; tot de pe un exemplar de la Oradea, Aencas Sylvius Piccolomini (mai tîrziu papă sub numele de Pius al II-lea) a copiat scrieri ale lui Tertullian. O dată cu invazia turcilor, aceste valori au fost împrăștiate în diferite centre europene. De aceea, faptul că în bibliotecă se mai găsește încă cele trei incunabile constituie o mîndrie pentru municipiul nostru, sitund Oradea printre localitățile țării care dispun de asemenea rarități. Cele trei valoroase publicații sînt:

I. *Defensorium curatorum* contra eos qui privi // legatos, se dicunt // II. *Epistola domini Fii pape transmissa Ludovico christi* // nissima francorum regi... (Roma, 1461).

— *Schedel* (Dartmannsburg). [*Libri Cronicarum*] (Nürnberg, 1493).

— *Chronicarum* ce complexitur fasciculos temporum... (Veneția, 1479), conține scurte cronici istorice vizînd anii 34-1474 e.n.

Lucrarea lui Schedel este un fel de istorie universală. Prezintă interes pentru noi prin faptul că are un capitol la foaia 271 despre Valachia, unde vorbește despre obșșia daco-romană a locuitorilor. Tot aici se află o xilogravură imaginată a orașului București. La foaia 270 găsim o descriere a Transilvaniei, în care se arată că această provincie este locuită de „gentes theutones, scilicet et balachi” și că „valachii sînt un neam italic”. Incunabilul are spre sfîșit o hartă imaginată a Europei, în care țara noastră este reprezentată prin Valachia și Transilvania.

O dată cu terminarea prelucrării fondului, s-a trecut la o fază nouă, superioară, și anume elaborarea de cataloage și bibliografii în vederea valorificării științifice a colecțiilor. Până în prezent, biblioteca noastră a fost în măsură să satisfacă cererile a peste 500 de cercetători, care s-au documentat în vederea elaborării unor lucrări foarte diverse. După organizarea științifică a cataloagelor sistematic și alfabetic, în condițiile amenajării unor depozite moderne și igienice, în care publicațiile sînt orînduite după format, biblioteca va sta la dispoziția cititorilor spre a le satisface cererile, dar și pentru a primi (prin donații sau contra plată) alte cărți și periodice care să întregescă conținutul colecțiilor fondului său tradițional.

Ioan LENGHEL
directorul Bibliotecii
Municipiului Oradea

Cele 2500 de volume expuse în cadrul *Expoziției cărții franceze*, deschise în luna mai în București, la Atheneul Român, diferesc — prin proporții și varietate tematică — caracterul cuprinzător al unei producții editoriale cu o reputație care o dispensează de recomandări. Expozițiile din anii trecuți — fie că e vorba de sectorul strict delimitat al cărții tehnico-științifice, fie că au înfățișat filzonomia globală a cărții franceze — au permis sesizarea caracteristicilor, cunoașterea tipurilor de ediții, a caselor editoriale, au impus admirației publicului prestigioasele volume bibliofilie ale colecțiilor *Pléiade*, *L'intégrale* sau *Club géant historique*, dicționarele enciclopedice *Larousse*, „clasiци” editați de Garnier, ca să nu mai amintim de impresionanta panoramă a volumelor de artă, cu reproduceri de mare acuratețe, fidelitate și rafinament.

De data aceasta, vizitatorul a surprins unele modalități editoriale inedite sau pur și simplu unele titluri și colecții mai puțin familiare nouă. Astfel, în domeniul științelor umanistice, lucrările de istorie și teorie literară semnate de Pierre Macherey, P. H. Simon, P. Moreau, C. Villard sau Ch. Pichois, alături de cele cu-

prînse în colecțiile universitare scoase de A. Colin, ca și cele editate de Nagel, atrag prin noutatea studiilor consacrate literaturii comparate, structurilor limbajului poetic sau curentelor secolului al XX-lea. Sectorul de „tehnică și știință pură”, mai concentrat de această dată, a înfățișat cu precădere lucrări de mecanică generală și aplicată, de electricitate și electrotehnică, de chimie. De o abundență la care nu știm ce să prețuim mai întâi — folosirea în procesul instructiv-educativ a celor mai moderne metode sau multitudinea formulilor utilizate — este sectorul manualelor școlare. Manuale pentru învățarea limbii franceze cu ajutorul televiziunii, dicționare, ale expresiilor scrise, istorii literare pe secole (Lagarde et Michard), corespondența comercială, diferite tipuri de „precis-uri, metode elaborate după principiile structural globale audio-vizuale, majoritatea editate de Didier sau F. Nathan — toate acestea au făcut pe vizitatori să întirzie îndelung în fața exponatelor. Tradiționalele dicționare *Larousse*, la care acum s-au adăugat edițiile policrome, *Littre-ul*, ca și dicționarul general al limbii franceze, apărut la Delagrave, au fost „piesele grele” ale unui sector din care nu au lipsit dicționarele de buzunar privind filozofia, mitologia, marina, cinematograful, sportul etc. Prezentarea clasicii franceze a solicitat — de asemenea — atenția și grija organizatorilor. Și aici, la editurile Hachette, Bordas, Hatier, s-au putut desluși mai multe direcții în preocuparea de a asigura asimilarea și înțelegerea de către elevii în special, a capodoperelor unui Hugo, Lamartine sau Balzac. *Beletristica* a cuprins — desi mai restrîns și cu precădere în ediții de buzunar — numeroase lucrări ale autorilor contemporani, dintre care nu au lipsit J. P. Sartre, R. Pinget, R. Merle, J. P. Chabrol, ș.a. *Expoziția a mai cuprins — într-o paletă multicoloră — volume de artă și cărți pentru copii.*

Organizată de Comitetul permanent pentru organizarea expozițiilor de carte din Franța, în colaborare cu Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă din țara noastră, *Expoziția de carte franceză* s-a bucurat de un deosebit succes.

D. R.

În seara zilei de 24 mai a.c. la Casa prieteniei româno-sovietice, a avut loc în prezența unei asistențe numeroase, un simpozion pe tema *Arta scrisului — începuturi și actualitate*, în cadrul ciclului intitulat *Sciere și civilizație*. Au vorbit prov. univ. Aurelian Sacerdoțeanu și prof. univ. dr. docent Dan Simonescu. În expunerea sa, prof. univ. A. Sacerdoțeanu a prezentat istoria scrisului de la apariție pînă la inventarea tiparului, evocînd momentele cele mai de seamă din neîntrerupta aspirație a omenirii spre civilizație prin înregistrarea grafică a ideilor și sentimentelor oamenilor. Însemnătatea pentru progresul civilizației a apariției cărților tipărite și a dezvoltării producției editorial-tipografice pînă în zilele noastre a fost relevată, în continuarea primei expuneri, de către prof. univ. dr. docent Dan Simonescu.

G. V.

VINERI 31 mai, a avut loc în Aula Bibliotecii centrale universitare din București ședința cercului de comunicări bibliologice al bibliotecarilor de învățămînt superior din Capitală. S-au prezentat comunicațiile *Unele probleme ale relațiilor cu cititorii în bibliotecile de învățămînt superior*, alcătuită de un colectiv format din Z. Stoienescu, V. Sărățeanu și S. Grossman și *Biblioteca domnitorului C. Brîncoveanu, în lumina unor noi cercetări* de Mihai Caratașu și Corneliu Dima-Drăgan.

Prima comunicare a sistematizat unele puncte de vedere teoretice privitoare la raporturile complexe care se stabilesc între bibliotecă și cititorii, invitînd la o abordare mai științifică a studiului necesităților și comportamentul cititorilor.

În cea de-a doua comunicare, bazată pe o aprofundată studiere a unor documente de epocă, s-a procedat la trecerea în revistă a celor mai importante lucrări din biblioteca brîncovenească dovedindu-se că îmbogățirea ei era rezultatul unei concepții înaintate și că bibliofili, români din această manle figuri de cînturari și epocă aveau o deschidere largă către circulația europeană a valorilor.

I. S.

Între miraj și realitate

Cînd anumite fapte creează o distorsiune în înfățișarea reală a lucrurilor, ne așlăm în față cu una din manifestările anormalului. Realitatea apare altfel decît realitate, imaginea ei se deformează, linia dreaptă devine curbă, lumina se refractă și obiectele se răstoarnă cu capul în jos. Fata morgana din biblioteconomie, indiferent dacă stă deasupra sau dedesubtul orizontului, dar niciodată în aceeași linie, este la fel de iluzorie și de ireală ca și apariția fantastică ce se năzarește călătorului rățcit prin pustiu. Aci rățcirea este rodul opticii bibliotecobirocrației și al goanei după cifre himerice, iar realitatea e înlocuită cu iluzia.

Procedeeul mistificării e simplu și articunoscut. La Biblioteca municipală Petroșeni se prezintă un copil sau un adult cu numele de Damian și cere o carte. I se completează o fișă cu toate datele de rigoare. E întreat dacă are mamă și tată sau dacă e căsătorit și, în funcție de răspuns, se mai completează una-două fișe. Urmează încă o întrebare despre frați și surori sau, după caz, despre copii și se mai nasc alte fișe. Miracolul s-a produs: Damian nr. 1 este înmulțit cu alți patru Damieni și rezultatul e tot atîția cititori. Fișele primesc numere crescînde în ordinea descrescîndă a vîrstei: Damian-tatăl 828, mama 829, fiica 830, fiul 831. Și-treburile merg mai departe: în primul trimestru al acestui an, aproximativ jumătate din cititori sînt înscrși în calitate de membri de familie și fiecare familie are cel puțin trei membri cu cite una fișă. Se mai întimplă și erori, cum e aceea din ziua de 4 ianuarie cînd Rotaru Alex. s-a înscrș de două ori: cu fișă nr. 100 și cu fișă nr. 110. Eroarea este eroare, dar regula rămîne regulă, fără excepție. În virtutea ei, cărțile înscrșe într-o fișă trec prin același miracol într-o altă fișă, uneori chiar la aceeași dată, fără deosebire de grad de rudenie sau de vîrstă. Așa se înmulțesc și cărțile împrumutate, iar indicele de lectură se ridică tot mai sus. Fantasmagoria e gata, realul se învîlmășește cu irealul, cititorii cu pseudocitorii, cărțile împrumutate cu ficțiunea și totul devine un haos halucinant.

Să ne întoarcem la o imagine reală dintr-un oraș real, unde cărbunele e cărbune, oamenii sînt oameni și cărțile sînt cărți. Biblioteca municipală are un sediu — e drept, neîncăpător pentru cele 25 000 de volume, neprimitor pentru oamenii muncii din Petroșeni, lipsit de cele mai elementare condiții de funcționalitate biblioteconomică, dar e un sediu. Că rafturile burdușite pînă la refuz cu cărți sînt gata să plesnească sub greutatea apăsătoare și că se încălesc unele pe altele diminuînd și bruma de aer din siccare, încăperea, este un adevăr. Că biblioteca șef Rusalîn Bălșan are 17 ani vechime în această muncă, că tine zăvorîte într-o cămăruță toate cărțile noi, că mai împrumută din cînd în cînd cite uia la cititori aleși „pe sprînceană” și cunoscuți de el — pasă-mi-te nu cumva să dispară cărțile la necunoscuți — sînt alte adevăruri. Și dacă în amalgamul de rafturi, cărți, broșuri, ziare, mai întervine și prea puțin sfînta dezordine, mama îndolentei și a nepriceperii, talmesbalmesul capătă proporțiile unui Turn Babel: limbile în care sînt scrșe cărțile se încurcă, mesajele lor se amestecă, elevul se transformă într-un venerabil savant, bătrînul intră în mintea copiilor și citește povești, bărbații învață cum să alăpteze sugarul și femeile cum să practice boxul. Vălmășagul din scripțe și cel din rafturi sau de sub rafturi, unde cărțile sînt așezate — a se citi: aruncate — fără nici o noimă și nici o ordine, în ciuda celor mai elementare reguli de biblioteconomie și a bunului simț profesional al unui bibliotecar, este o realitate căreia orice fel de calificativ i-am da, chiar dacă e incalificabilă, rămîne o realitate.

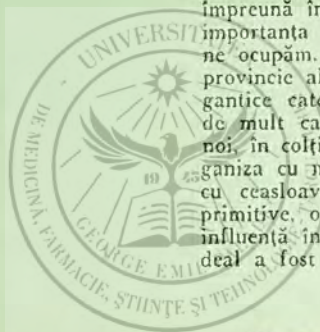
Că nu e normal să fie așa, și totuși e așa, vor fi de acord și ediliu orașului care au dovedit că pot să facă multe lucruri frumoase spre binele și satisfacția cetățenilor. Și că e cazul și e timpul să se ocupe cu același zel și de biblioteca municipiului, ar fi în interesul acelorași cetățeni.

Cit despre fata morgana din biblioteconomie... ducă-se pe pustie.

A. GRINDEA

Biblioteca
din Năsăud
a Academiei
R.S.R.
- filiala Cluj

Nu mijloacele restrinse, deseori umile, cu care a fost înzestrată instituția (căci, dacă ne gândim, ciți români — oameni de cultură — au dispus vreodată de mijloace financiare?), nici faima și ponderea numelor fondatorilor (după cum s-a arătat, toți erau cărturari modești — abia mai târziu au primit suprema cinstitură din partea Academiei), ci dragostea lor pentru ținutul de baștină, dragostea pentru vechi și străvechi instrumente de cultură, moștenire pioasă de la înaintașii lor, grija pentru cărți, documente, fotografii și portrete, adunate cu sîrg de pe la rude și prieteni, de pe la urmașii șerbilor obijduiți ai timpurilor trecute, care poate nu aveau porc în bătaură, dar țineau o hîrtoagă într-un colț ori o icoană bătrîneasă „pe hîrb” ori „pe glajă” sub grinda casei, faptul că după ce le-au adunat au păstrat toate aceste lucruri cu sfîntenie, iar apoi și-au strîns mîinile și au depus, laolaltă, măruntele lor colecții cu scopul mărturisit în procesul-verbal: „...ca să nu se risipească după încetarea noastră din viață și să nu dispară și să formăm un nou centru în mișcarea culturală din ținut”..., toate acestea împreună îmbracă într-un farmec emoționant importanța științifică a instituției de care ne ocupăm. Într-o vreme cînd în orașele de provincie ale altor state existau de mult gigantice catedrale, cînd alte literaturi aveau de mult capodopere universal răspîndite, la noi, în colțișorul acela nordic al țării, se organiza cu mijloace mai puțin decît modeste, cu ceasloave tipărite stîngaci și cu icoane primitive, o bibliotecă și un muzeu a căror influență în viața culturală a întregului Ardeal a fost de însemnătate majoră.

Biografia întemeietorilor

Într-o caldă seară de august a anului 1931, trei intelectuali de frunte ai Ardealului de Nord, mai tîrziu ai țării întregi, legați prin naștere ori prin activitate de Năsăud, s-au întrunit în acest vechi oraș românesc și au pus bazele uneia din cele mai frumoase și mai rodnice mișcări culturale care au luat vreodată naștere pe plaiurile provinciilor noastre. La acel eveniment, pildă demnă de urmat pentru mulți dintre noi, au luat parte: profesorul pensionar Iuliu Moisił, mai tîrziu membru de onoare al Academiei Române, maiorul în retragere Iulian Marțian, mai tîrziu membru de onoare al Academiei Române, și profesorul de liceu Virgil Sotropa, mai tîrziu de asemenea membru de onoare al aceleiași Academii. Ei au înființat o instituție culturală locală care a primit numele de „Muzeul grăniceresc năsăudean”.

În scurt timp, muzeul avea patru secții: bibliotecă, arhivă, colecția muzeală și secția de portrete.

Iuliu Moisił¹⁾ s-a născut la 19 mai 1859, fiind fiul vicarului greco-catolic al episcopiei Rodnei. Grigore Moisił. După studii la Viena, unde se împrietenișe cu Teclu și Ciprian Porumbescu, predă fizico-chimicele la liceul din Slatina, apoi la cel din Tg. Jiu. La Tg. Jiu înființează muzeul care există și azi acolo, scoate periodicul *Amicul tinerimii* și introduce în școală jocul „fuga”, numit în Moldova „oina”. Lubitor de artă populară, întemeiază prima școală românească de artă ceramică. Între 1906 și 1931 funcționează ca bibliotecar la Institutul geologic din București. Fiind pensionat, se întoarce în orașul natal. Vîrsta înaintată nu-l împiedică să contribuie la organizarea bibliotecii, arhivei și muzeului, menționate mai sus (1931), de care se ocupă cu remarcabilă

¹⁾ Rusu, Ion. *Acad. Iuliu Moisił, 100 de ani de la naștere*. In: *Revista Arhivelor*, București, 1958, nr. 2, p. 311 și urm.

tragere de inimă. Cu sprijinul lui Constantin Moisiu, directorul general de pe atunci al Arhivelor Statului din București, arhiva și biblioteca Muzeului grăniceresc năsăudean sînt oficializate sub numele de Subdirecția Arhivelor Statului din Năsăud. Subdirector este numit Iuliu Moisiu. Cu vremea, fondul noii instituții este îmbogățit prin adăugarea arhivelor orașului, județului și comunelor aferente, ale fostului district românesc autonom al Năsăudului și ale regimentului al II-lea românesc de grăniceri al Transilvaniei. La vârsta de 84 de ani, cu nici trei ani înainte de moarte, activitatea culturală a lui Iuliu Moisiu este onorată de Academia Română de pe atunci (1943) cu un omagiu care îl emoționează pînă la lacrimi pe venerabilul cercetător și publicist, neobosit de muncă dar istovit de viață: este ales membru de onoare al Academiei.

Iulian Marțian²⁾ s-a născut în comuna Mintiu din nordul Transilvaniei în anul 1867. A învățat la liceul din Năsăud, apoi la Școala militară din Sibiu și a servit în armată înaintînd pînă la gradul de maior, cînd a fost pensionat. A murit la 26 octombrie 1937 și a fost înmormîntat la „Cormoară”, cimitirul din Năsăud. Deși militar, Iulian Marțian a fost mai ales un cercetător al istoriei și al arheologiei Ardealului de Nord. Printre cele mai bine de patruzece de lucrări ale sale un loc important îl ocupă *Repertoriul arheologic al Transilvaniei*. A făcut numeroase săpături, a descoperit numeroase documente arheologice, a colecționat un mare număr de obiecte etnografice și volume de prin anticariate, de prin poduri de biserici și de la țărani. Una din cele mai importante realizări ale sale este contribuția efectivă, statornică și însuflețită la organizarea Muzeului grăniceresc năsăudean. Fondul Iulian Marțian al muzeului năsăudean este deosebit de valoros și de cuprinzător. La 27 mai 1933, cu patru ani înainte de moarte, Academia Română i-a răsplatit truda și abnegația alegîndu-l membru de onoare.

Virgil Șotropa³⁾ s-a născut la Gheorghieni, la 5 decembrie 1867. După ce a absolvit liceul din Năsăud, și-a făcut studiile universitare la Cluj și la Budapesta. A lucrat ca redactor la *Gazeta Transilvaniei* din Brașov, unde l-a cunoscut pe zelosul călător badea Cîrșan, apoi a fost numit profesor de limbile maghiară și germană la Liceul grăni-

cerese din Năsăud. Aici a desfășurat o intensă activitate publicistică și de cercetare a istoriei Țării Năsăudului. În 1913, împreună cu Iuliu Moisiu și Iulian Marțian, încearcă să fundeze revista *Străbunii*, care apare abia în 1924 sub numele de *Arhiva Someșană*. Este organul de publicitate al Muzeului grăniceresc, în jurul căruia se adună toți cărturarii năsăudeni. Revista apare pînă în 1940 într-o formă sobră, cu un conținut științific serios, cu colaborările multor cercetători ai istoriei și culturii Ardealului de Nord. Contribuția lui Șotropa este masivă. Numeroase sînt apelurile sale adresate intelectualilor vremii, primăriilor, bisericilor și școlilor pentru căutarea, păstrarea și îngrijirea oricăror documente, cărți sau obiecte vechi, ori pentru donarea lor Muzeului grăniceresc. Tot ceea ce a adunat personal, documente privitoare la istoria Țării Năsăudului, memorii și jurnale ale grănicerilor năsăudeni, acte de proprietate ale acestora, sentințe judecătorești și procese între satele românești și cele săsești, registre bisericești, documente privitoare la puțin cunoscuta revoltă năsăudeană din 1755—1762, la revoluția din 1848 în Transilvania, la procesul memorandiştilor, culegeri de folclor, apoi cărți maghiare, germane și românești de diverse profiluri, toate formează „Fondul Virgil Șotropa” la biblioteca Muzeului grăniceresc. La 18 mai 1943, Academia îl coop-tează membru de onoare. Scos la pensie ca profesor de liceu, își continuă activitatea pînă la moarte, în 1954.

Biblioteca

În septembrie 1933, Iuliu Moisiu, Iulian Marțian și Virgil Șotropa, împreună cu alți doi intelectuali năsăudeni, judecătorii dr. Alexa David și dr. Artene Mureșan, organizează secția de bibliotecă a Muzeului grăniceresc, intitulînd-o „Biblioteca Lumina”. Sediul bibliotecii a fost în localul Liceului grăniceresc „George Coșbuc”, într-o încăpere spațioasă pusă la dispoziție de fosta Comisie administratoare a fondurilor grănicerești. După cum declară fondatorii în actul constitutiv, destinația bibliotecii era „...să funcționeze și să rămîină pentru toate timpurile în acest oraș și să nu se transporte nici în întregime nici în parte... În încheierea actului constitutiv se arată: „Închinăm această fundație culturală memoriei vitejilor grăniceri năsăudeni și ne adresăm descendenților lor cu rugămîntea să o conserve, cultive și ocrotească”.

Într-adevăr, biblioteca s-a bucurat de sprijinul multor intelectuali năsăudeni, chiar plecați din oraș, ori numai legați de el prin activitate ori prin ascendența lor grănice-

²⁾ Morariu, Iuliu, *Iulian Marțian, o figură culturală și educativă*. În: *Arhiva Someșană*, Năsăud 1939, nr. 25, p. 422 și urm.: *Necrologul despre Iulian Marțian*. În: *Arhiva Someșană*, Năsăud, 1938, nr. 23, p. 445 și urm.

³⁾ Dragomir, S. *Virgil Șotropa*. În: *Plaiuri năsăudene*, București, 1943, nr. 2—3; Rusu, Ion. *Virgil Șotropa*. În: *Revista Arhivelor*, București, 1967, nr. 2.

rească, frumoasă pildă de solidaritate a unor oameni care nu și-au uitat locul de baștină ci, din contră, au contribuit în măsura puterilor și a posibilităților la propășirea lui.

Inițial, fondul bibliotecii a fost alcătuit din donațiile fondatorilor, cca 6000 de volume. S-a adăugat mai târziu fondul bibliotecii Liceului grăniceresc „George Coșbuc” (în 1951) care, la rîndul ei, asimilase în 1940 una din cele mai vechi biblioteci năsădene, înființată în 1876 de Reuniunea învățătorilor greco-catolici și numită *Mariana* în amintirea învățătorului Ion Marian (1796—1846), organizatorul primelor școli elementare în Năsăud. Depistarea cărților bibliotecii Mariane, care pot fi interesante din cauza vechimii lor, este dificilă fiindcă după 1940 biblioteca Liceului grăniceresc a avut de suferit; mai întîi, după ocuparea Ardealului de Nord, o parte din cărți au fost mutate și au dispărut, altele au pierit în incendiul din 1947. Au rămas cca 11000 de volume. S-au mai adăugat, de asemenea, fondul bibliotecii școlii normale, înființată la Năsăud în 1923 și intrată în patrimoniul Muzeului grăniceresc în 1940, la desființarea școlii, apoi cărțile bibliotecii de la școala primară din Rebrîșoara, ale Băncii Aurora din Năsăud, ale Administrației fondurilor grăniceresc etc. Fondul a mai crescut și prin donațiile unor năsădeni stabiliți în alte orașe dar sensibili, spre lauda lor, la nevoile bibliotecii. Printre aceștia sînt de menționat: Ioan Ciocan, fost profesor și director al Liceului grăniceresc, apoi profesor de limba română la universitatea din Budapesta și deputat în parlamentul de atunci; Teodor Ghițan, profesor la Cluj; Ileana Anton, descendentă dintr-o veche familie năsăudeană (din Atanasie Anton, „nobilis valahorum nassodiensis”); Tiberiu Morar, profesor universitar la Cluj; Gavrilă Istrate, profesor universitar la Iași; cercetătorul principal Vasile Netea din București; Alexandru Husar, profesor la Iași; dr. Alex. Pop, notar la Cluj etc. De asemenea a donat frumoase colecții de cărți George Coșbuc, prin rudele sale, și Liviu Rebreanu, prin doamnele Fani Rebreanu și Florica Vasilescu-Rebreanu, soția și fiica scriitorului.

La scurtă vreme după înființarea bibliotecii *Lumina*, doi dintre organizatori, dr. Alexa David și dr. Artene Mureșan, s-au retras. În 1937, după cum am mai arătat, biblioteca și arhiva Muzeului grăniceresc trec în patrimoniul Subdirecției Arhivelor Statului din Năsăud. Biblioteca rămîne cunoscută sub numele de Biblioteca Muzeului grăniceresc. Muzeul propriu-zis se separă și el și, în 1950, se reorganizează sub denumirea de Muzeul raional Năsăud, cu sediul în clădirea vechii cazărmi grăniceresti (Svarda).

În 1957, în urma unei convenții între Filiala Academiei R.P.R. din Cluj și Direcția Generală a Arhivelor Statului, s-a luat ho-

tărîrea ca o parte din cărțile Muzeului grăniceresc să fie inventariată și cedată Filialei din Cluj a Academiei cu scopul de a se înființa Secția din Năsăud a Bibliotecii Filialei Academiei R.P.R. din Cluj. Aceasta este titulatura de azi a bibliotecii. Cele 58353 de volume, cît numără azi biblioteca, se află depozitate într-o sală spațioasă (dar improprie activității bibliotecii) a Liceului nr. 2 din localitate, dar în curînd vor fi mutate într-o clădire proprie (vila Tișca) situată pe șoseaua spre Rodna, în mijlocul unei frumoase grădini. Această clădire va fi amenajată pentru a fi local de depozit, birou și săli de lectură. În clipa cînd biblioteca se va muta în localul propriu va fi posibil să se înceapă munca de reorganizare a ei. Va fi o muncă de pionierat, fiindcă în prezent biblioteca nu are catalog alfabetic, nici sistematic. Singurul inventar existent este scris în mare parte de mină, astfel că articolele de inventar se descifrează penibil de greu. Ordinea numerelor din inventar corespunde cu ordinea cărților din rafturi în anii întocmirii inventarului (10 nov. 1958—31 dec. 1960).

Biblioteca are o certă valoare documentară.

Fondul Liceului grăniceresc cuprinde numeroase lucrări privitoare la activitatea onorabilă din cele mai vechi școli transilvănene. Biblioteca școlară din acest fond atrage atenția prin concepția după care a fost organizată: e împărțită pe clase de învățămînt, fiecare cuprinzînd cărți potrivite școlărilor din clasa respectivă.

Pe lîngă numeroase lucrări cu conținut foarte variat, juridice, arheologice și istorice, de literatură și lexicografie, în limbile latină, polonă, germană și maghiară, din fondurile Marțian, Moisi și Șotropa, atrage atenția numărul impresionant de lucrări în limba română, tipărite în România înainte de primul război mondial. Acest lucru arată că în perioada premergătoare unirii Transilvaniei cu Patria Mamă, granița politică de-a lungul Carpaților era inexistentă pentru circulația cărților românești. Biblioteca năsăudeană prezintă astfel una din dovezile că granița culturală nu a existat între locuitorii de pe cele două versante ale munților. Iată cîteva titluri culese prin sondaj:

Fondul Moisi

Hașdau, B. P. *Istoria critică a Românilor*. București, 1874, nr. de inventar 168.

Densușianu, N. *Documente privitoare la istoria Românilor (1346—1450) și documente slavone (1189—1459)*, București, 1890, nr. de inventar 89.

Dan, D. *Din toponimia românească*, București, 1896, nr. de inventar 284.

Hurmuzaki E. *Documente privitoare la istoria Românilor*, București, 1891, nr. de inventar 122.

Urechia, V. A. *Istoria Românilor*, București, 1812, nr. de inventar 159.

Niculită Voronca, Elena. *Datinele și credințele poporului român*, Cernăuți, 1903, nr. de inventar 308.

Kogălniceanu, M. *Dezrobirea țiganilor, ștergerea privilegiilor boierești, emanciparea țăranilor*, București, 1811, nr. de inventar 375.

Fondul Ioan Corbu

Moldovan, Corneliu. *Flăcări*, București, 1907, nr. de inventar 37051.

Bălcescu, N. *Istoria românilor sub Mihai-Vodă-Viteazul*, București, 1901, nr. de inventar 37043.

Fondul Ioachim Mureșan

Kogălniceanu M. *Cuvint în contra lui Alex. Moruzzi*, Iași, 1861, nr. de inventar 9055.

Memoriul cetățenilor din urbea Piatra, Piatra, 1877, nr. de inventar 9056.

Pe lângă multe almanahuri, calendare și schematisme în limbile maghiară și germană, remarcăm nunărul covârșitor de periodice românești apărute la sud și răsărit de Carpați, dintre care spicim :

Arhiva. Iași, 1896—1929; *Armonia*, Roman, 1872; *Aurora Română*, Cernăuți, 1881—1884; *Brăila*, Brăila, 1883; *Deșteptarea*, Novaci, 1911; *Drum Drept*, Vălenii de Munte, 1914; *Duminică*, București, 1891; *Dunărea de jos*, Galați, 1909; *Epoca*, București, 1887—1926; *Facla*, București, 1910—1939; *Ion Creangă*, Birlad, 1909—1919; *Israelitul Român*, Bukarest, 1857; *Justiția*, Iași, 1918; *Lectura*, Tr. Severin, 1896; *Liberalul*, Constanța, 1915; *Recreații științifice*, Iași, 1884; *Revista culturală*, Craiova, 1908—1910; *Revista idealistă*, București, 1903; *Revista israelită*, București, 1889; *România militară*, București, 1864.

Cele arătate mai sus vor contribui, credem, la evidențierea caracterului documentar și tradițional al bibliotecii din Năsăud, la sublinierea necesității ca această bibliotecă să fie reorganizată și redată consultării publice, în vederea desfășurării unor noi acțiuni culturale în Năsăud și împrejurimi.

Șerban ANDRONESCU

O parte din date și unele informații au fost puse la dispoziția autorului de către Maria Șuteu, bibliotecară la Biblioteca din Năsăud.

SESIUNE DE COMUNICĂRI LA SIBIU

Centenarul apariției revistei *Transilvania* — organul oficial al „Astreii” — a prilejuit vechii biblioteci sibieni organizarea unei sesiuni de comunicări, care a avut loc la Sibiu în zilele de 11—12 mai a.c.

Lucrările sesiunii, desfășurate în sala festivă a Bibliotecii municipale, au fost deschise de Ioan Grecu, prim-vicepreședinte al Consiliului popular al județului Sibiu, care a dat citire totodată deciziei prin care Bibliotecii municipale din Sibiu i s-a atribuit numele de „Astra”.

În cadrul celor patru secțiuni ale sesiunii (*Activitatea „Astreii”; Istoria presei românești; Personalități ale ziaristicii românești; Biblioteconomie*) au fost prezentate 29 de comunicări. Acestea au fost susținute de către lucrători ai Bibliotecii „Astra”, cadre de cercetători ai unor instituții de învățământ superior, lucrători din mari biblioteci,

baze de cercetări sau societăți științifice din București, Iași, Cluj, Tg. Mureș, Oradea, Galați etc.

Merită a fi subliniată contribuția adusă de către lucrătorii Bibliotecii „Astra”, care au prezentat un număr de nouă comunicări, între care amintim aici doar câteva: *Locul revistei „Transilvania” în cultura românească ardeleană* (prof. Ioan Holhoș, directorul bibliotecii); *„Astra” — inițiativa primei enciclopedii românești* (Mircea Avram); *Bibliotecari ai „Astreii” publiciști* (Elena Dunăreanu), evocare a unor mari personalități ale vieții culturale ardelenice care s-au perindat la conducerea bibliotecii; *Revista „Transilvania” — cronică a dezvoltării Bibliotecii „Astra”* (Lidia Băncescu); *Activitatea „Astreii” oglindită în periodicele germane sibiene* (Peter Binder); *Preocupări bibliografice în revista „Transilvania”* (Mihai Rusu); *Colecțiile de periodice ale Bibliotecii „Astra”* (Mioara Dădărlat). Aceste lucrări au evidențiat capacitatea și preocupările colectivului pentru valorificarea bogatelor fonduri documentare de care dispune biblioteca.

Numeroase alte comunicări (*Din activitatea lui Ioan Russu Șirianu la „Tribuna”* de dr. Gabriel Stempel, de la Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România; *„Progresul” — un periodic sibian puțin cunoscut*, de Marina Cristea, de la Biblioteca Muzeului Brukenthal; *Gîndirea artistică la „Revista Cercului literar” din Sibiu*, de prof. Maria Fanache, președinta Comitetului județean de cultură și artă; *Colaborarea lui Iosif Vulcan la periodicele sibiene și bra-*

șovene, de lect. univ. Lucian Drimba etc.) au scos în evidență bogatele și valoroasele tradiții ale presei românești din Transilvania, contribuția lor la unitatea spirituală a tuturor românilor, personalitatea proeminentă a unor oameni de cultură, publiciști de seamă, din toate provinciile românești.

Expozițiile organizate în cadrul sesiunii: *Expoziția retrospectivă „Astra”* și *„Dezvoltarea presei românești transilvănene pînă în 1918* au valorificat o parte din colecțiile de documente și de periodice ale bibliotecii.

Dezvelirea unor plăci comemorative pe clădirea bibliotecii — clădire în care s-a ținut adunarea de constituire a „Asociațiunii transilvane” în 1861 — și la sediul revistei „Transilvania” a prilejuit participanților reamemorarea unor momente importante din istoria culturii românești transilvănene.

La sesiune au participat, în afara unor cadre didactice, oameni de cultură și ziaristi din localitate, numeroși directori și lucrători ai unor biblioteci centrale universitare sau municipale din București, Iași, Cluj, Suceava, Tg. Mureș, Focșani, Bacău, Baia Mare, Deva, Oradea, Rîmnicu Vilcea, Craiova, Constanța etc.

Prima sesiune de comunicări a Bibliotecii „Astra” din Sibiu constituie fără îndoială un succes pe care membrii colectivului bibliotecii vor ști să-l cultive în continuare, ridicînd activitatea vechii instituții sibiene de cultură — prima bibliotecă națională a românilor transilvăneni — pe noi trepte.

M. A.

Un grup de participanți, la sesiune.

**Ex libris-uri
din Transilvania**

În cercetările noastre efectuate în Biblioteca Arhivelor Statului din Braşov (B.A.S.B.), am descoperit unele ex libris-uri, pe care le vom prezenta în cele ce urmează, atât pentru valoarea lor istorică, cât şi pentru execuţia lor artistică.

Ex libris-ul din figura 1 face parte din categoria *ex libris-urilor exterioare*, imprimate pe una din copertile exterioare ale cărţilor. Este vorba de un ex libris avînd mărimea de 50×83,5 mm (B.A.S.B., cota III.147), reprezentînd naşterea lui Hristos. Dedeşubtul desenului, în negru, se găseşte inscripţia latină *Puer natus est nobis Isa.* 9. Cartea, conţinînd tratatul lui Brentius despre profetul Esaia, a aparţinut lui I.F.K., iar imprimarea ex libris-ului descrie s-a făcut în anul 1551.

După părerile noastre, proprietarul acestei cărţi a fost *Jacobus Fischer Kyzdensis* (din Saschiz), înscris ca elev la liceul latin din Braşov în anul 1545, rector al aceluiaşi liceu între anii 1549 şi 1550¹⁾. Din anul 1551, pînă la moartea sa, survenită la 4 octombrie 1577, Fischer a fost preot luteran la Feldioara, lingă Braşov, şi a funcţionat în această vreme timp de 13 ani, ca decan al capitolului luteran din Ţara Birsei²⁾.

Din categoria *ex libris-urilor autografe* face parte cele din figurile 2 şi 3, aflate în una şi aceeaşi carte (B.A.S.B., cota I.1544). Desenul din figura 2, avînd mărimea de 98×113 mm, conţine textul *Sum possessor huius libri Marthinus Schadt Cor(onensis) Anno 1633 die 15. Dec.* (Sînt proprietarul acestei

I F K

Fig. 1

Fig. 2

Fig. 3

Fig. 4

Fig. 5

cărți, Marthinus Schadt din Brașov, anul 1633, ziua 15 decembrie). Se pare că este vorba de un fost elev al liceului latin din Brașov, care, în anul 1637, s-a înscris la cursul superior al acestei școli sub numele de *Martinus Schadt Coronensis*³⁾.

Ex libris-ul din figura 3, având mărimea originală de 117×68 mm, reprezintă un desen stilizat, iar în interiorul lui se poate citi „Ioan : Bam(:)”. O altă notiță manuscrisă, aflată pe coperta interioară a cărții, ne indică drept proprietar pe *Johannes Bamff*, aparținând probabil familiei de piețari cu același nume, care a dat Brașovului doi cronicari⁴⁾.

Urmează trei ex libris-uri tipărite, care fac parte din categoria *ex libris-ului heraldic*. În figura 4, este redat un ex libris cu mărimea de 48×71 mm, aparținând lui Johannes Georgius Werdenstein (B.A.S.B., cota I.1435). Ex libris-ul este colorat în galben, roșu, albastru și negru. Indicația anului 1597 pe partea superioară a ex libris-ului este adăugată ulterior cu cerneală și corespunde anului de editare a cărții respective. Ex libris-ul aparține probabil secolului al XVII-lea sau primei părți a secolului al XVIII-lea.

Figura 5 reprezintă ex libris-ul familiei de nobili von *Bausnern*. El se găsește într-o carte tipărită în anul 1723 (B.A.S.B., cota IV.33), lucrare ce a aparținut mai târziu, precum reiese dintr-o notiță manuscrisă, și cunoscutului istoric Josef Carl Eder (1760—1810), originar din Brașov. Ex libris-ul are un format de 86×112,5 mm și a fost reprodus încă în anul 1917 de către Sigerus⁵⁾. El a fost folosit de membrii familiei transilvănene von Bausnern, urmașă a remarcabilului filozof raționalist, medic și teolog *Bartolomäus Bausner*⁶⁾. Familia Bausner a fost înnobilită în persoana lui Simion Bausnern (decedat 1742) în anul 1718, iar fiul acestuia, Samuel von Bausnern, a decedat în 1780⁷⁾. Ex libris-ul descris a fost deci probabil tipărit între anii 1718 și 1780.

Ex libris-ul din figura 6 (B.A.S.B., cota I.1869), frumos executat din punct de vedere artistic, reprezintă o stemă nobiliară, sub care a fost înscris un verset biblic în limba latină. Are un format de 48×71 mm și poartă în partea superioară inițialele P.S. Este posibil ca acest ex libris să fi aparținut brașoveanului *Petrus Secwald*, lector al liceului din Brașov în anii 1731—1733⁸⁾, presupunere parțial infirmată însă de faptul că stema familiei Secwald are alt aspect⁹⁾. S-ar putea deci ca ex libris-ul în cauză, datînd probabil din secolul XVII—XVIII, să aparțină unei alte familii sau să reprezinte o variantă puțin cunoscută a stemei brașoveanului Secwald.

Fig. 6

Aceste rezultate parțiale ale unor cercetări preliminare nu lasă nici o îndoială că în bibliotecile mari ale țării se vor găsi, cu siguranță, încă multe alte ex libris-uri din trecutului nostru, menite să completeze *Reperitoriul național al ex libris-ului românesc*.

Arnold HUTTMAN, Ana KORODI
și Gernot NUSSBÄCHER

BIBLIOGRAFIE

- 1) Schiel, Fr. *Civium Gymnasii Coron. Matricula. Programm des evangel. Gymnasiums A. B. in Kronstadt [Brașov]*, 1863, p. 12—14.
- 2) *Quellen zur Geschichte der Stadt Kronstadt. Volum 4. Brașov, 1903, p. 495*; Trausch, Joseph. *Geschichte des Burzenländer Capituls. Brașov, 1852, p. 72 și 90.*
- 3) Schiel, Fr. *Op. cit.*, p. 51.
- 4) *Quellen zur Geschichte der Stadt Brassó. Volum 5. Brașov, 1909, p. XLIII și LVI.*
- 5) Sigerus, E. *Op. cit.*
- 6) Huttman, Arnold. *Egy erdélyi karteziánus filozófus-örvos [Un medic și filozof cartezian din Transilvania]. In: Korunk, 26, nr. 4, apr 1967, p. 576.*
- 7) Trausch, Joseph. *Schriftsteller-Lexikon... der Siebenbürger Deutschen. Volum 1. Brașov, 1868, p. 76—77.*
- 8) Schiel, Fr. *Op. cit.*, p. 107—109.
- 9) Sebastyén, Joseph v. *Wappendenkmäler des Burzenländer Sächsischen Museums. Mitteilungen des Burzenländer Sächsischen Museums, 4.1.1950.*

Un eveniment important în viața bibliotecilor populare din Italia

Cel de-al VIII-lea Congres național al Uniunii Italiene de Cultură Populară (Unione Italiana della Cultura Popolare) și al Federației Italiene a Bibliotecilor Populare (Federazione Italiana delle biblioteche popolari) care a avut loc la Roma, între 8 și 10 decembrie 1967, a prilejuit o trecere în revistă a celor mai importante probleme ale culturii populare și un binevenit bilanț al măsurilor ce trebuie adoptate pentru a se putea trece într-o etapă superioară de organizare.

Temele abordate în cursul congresului au fost variate și au reflectat activitatea bibliotecară, emisiunile de radio și televiziune, spectacolele cinematografice și culturale în general, sportul și turismul. În cele ce urmează vom relata discuțiile purtate în jurul problemelor specifice bibliotecilor. Dar, mai întâi câteva date istorice. Prima lege italiană asupra bibliotecilor publice datează din 2 septembrie 1917, prin care crearea, susținerea și dezvoltarea bibliotecilor erau încredințate subsidiilor statului, colectei printre elevi sau donațiilor. În anul 1941 a fost dată o prevedere legislativă tinzând să considere biblioteca comunală ca un serviciu public care trebuie înzestrat cu o dotație modernă. Numai în perioada de după cel de-al doilea război mondial apare mai evidentă concepția despre bibliotecă ca instituție la care să poată avea acces întreaga comunitate. În urma interesului crescând și a presiunii diferitelor cercuri pentru promovarea unei culturi populare, Ministerul Instrucțiunii Publice se vede nevoit să acționeze prin cele două organisme ale sale: Direcțiunea generală a academiilor și bibliotecilor, pe de o parte, și Direcțiunea generală a educației populare, pe de altă parte. Prima dintre

ele, căutînd să acopere carențele legislației, își îndreaptă atenția spre crearea unui sistem de biblioteci, cu „biblioteci centrale”, capabile să alimenteze o întregă rețea de filiale dintr-o anumită zonă. În acest sens s-a pus în aplicare *Planul L*, care prevede în special crearea de biblioteci centrale ca prime depozitare ale unor fonduri bogate de opere fundamentale și lucrări de referință; aceste biblioteci trebuie să alcătuiască seturi de publicații din cele mai reprezentative titluri ale literaturii italiene, pentru a înzestra bibliotecile comunale din zona respectivă. În așteptarea legiferării, au fost organizate în deceniul 1952—1962 700 de asemenea puncte de împrumut în 40 de provincii. În acest timp, Direcțiunea generală a făcut o serie de propuneri, vizînd: restructurarea întregului sector, ținîndu-se seamă de condițiile și nevoile locale; legiferarea apartenenței bibliotecilor publice și a serviciilor bibliotecare la o instituție guvernamentală; alocarea de fonduri bănești necesare; pregătirea de cadre medii și superioare, cu asistența organizațiilor internaționale și a țărilor cu un sistem de biblioteci bine organizat; acordarea de ajutor autorităților locale pentru ca activitatea bibliotecilor să decurgă în condiții cît mai bune; organizarea, în cadrul bibliotecilor, a unei secții pentru cei care studiază; înființarea de biblioteci mici de împrumut și lectură în localitățile de mică întindere, cu atenție specială asupra nevoilor de lectură ale copiilor și ale adulților cu o cultură elementară; elaborarea unei scheme de dezvoltare pentru o rețea urbană-rurală de biblioteci publice, bazată pe o bibliotecă cu filiale, puncte bibliotecare și bibliobuse; extinderea sistemului pînă la cuprinderea întregului teritoriu al țării. *Planul L* trebuia să aibă în primul rînd un „efect demonstrativ” și de aceea a încercat să ofere un model de funcționare a sistemului centralizat, aplicîndu-l în mod concret la biblioteca din Rieti.

Dar, în timp ce Direcțiunea generală a academiilor și bibliotecilor elabora un asemenea program de acțiune, Direcțiunea generală a educației populare iniția organizarea de „centre de lectură” (mici biblioteci) în localitățile lipsite de biblioteci școlare, doîndu-le cu cărți și mijloace audio-vizuale și fixîndu-le un program de funcționare de 18 ore pe săptămînă, timp de 7—10 luni pe an. În anii 1963—1964 au fost create 5 600 de asemenea centre cu 168 000 de cititori, în anii 1964—1965 numărul lor a urcat pînă la 5 800, iar actualul *Plan Gui*, intitulat *Linii directoare ale Planului de dezvoltare multilaterală a școlii*, și cunoscut sub numele ministrului inițiator, prevede mărirea cifrei pînă la 9 500.

Din referate și discuții a rezultat că paralelismul dintre cele două forme de pătrundere a lecturii în masă — centrele de împrumut și cercurile de lectură, dezvoltate independent unele de altele — nu poate contribui la o eficiență rezolvare a problemei; căci pe de o parte, punctele de împrumut au o activitate, chiar după zece ani de existență, destul de restrînsă, iar pe de altă parte, centrele de lectură sînt constituite numai în folosul adulților și funcționează doar pe durata anului școlar, cu un orar insuficient.

Problema bibliotecii ca serviciu public rămîinînd deschisă, Uniunea Italiană de Cultură Populară cere:

1. O lege privind bibliotecile publice, care să prevadă unificarea tuturor formelor existente (puncte de împrumut, centre de lectură, biblioteci școlare);

2. O lege care să stabilească situația juridică și financiară a bibliotecilor care nu depind de stat.

Este vorba, în esență, de acea „lege-cadru”, precedată de o lege generală asupra bibliotecilor publice, care să definească, o dată pentru totdeauna, competența, fondurile, datorile și scopurile acestei instituții.

Uniunea propune, de asemenea, să fie înființate biblioteci în folosința adulților și copiilor în fiecare localitate cu o populație între 3 000 și 50 000 de locuitori (în Italia sînt aproximativ 3 500 de asemenea localități, înglobînd circa 55 la sută din populație). Natural, în contextul unei asemenea legiferări, este nevoie să se precizeze atît atribuțiile autorității tutelare, cît și îndatoririle autorităților locale și să se elaboreze un regulament care să asigure o funcționare democratică a acestor instituții.

Desigur, o condiție primordială a existenței acestor biblioteci o constituie calificarea bibliotecarilor, care trebuie să devină adevărați animatori ai comunității, receptivi la inițiativele de îmbunătățire a muncii și cu o pregătire de specialitate adecvată.

În sfîrșit, organizarea însăși a întregului sistem ar fi greșit gîndită dacă nu s-ar porni de la concepția modernă asupra culturii: o cultură deschisă oricărei tendințe și corespunzătoare tuturor nivelelor, o cultură vie și în continuă mișcare, care să fie într-adevăr un instrument eficace de atragere a maselor.

În actualul context al revoluționării mijloacelor moderne de comunicare în masă, în special a celor audio-vizuale, tema culturii populare și a dezvoltării bibliotecilor rămîne, în Italia ca și în mai toate țările lumii, de o actualitate stringentă.

In cadrul manifestărilor consacrate comemorării a 500 de ani de la moartea lui Johannes Gutenberg.

... Institutul de cercetări în domeniul jurnalisticii din Dortmund (R.F. a Germaniei) a organizat, în luna aprilie 1968, o expoziție alcătuită din lucrări despre marele tipograf inventator și din primele ziare imprimate. Alături de foi volante de la începutul secolului al XVI-lea, expoziția cuprindea imprimate din perioada Reformei, a războaielor religioase și a războaielor țărănești, precum și o vastă documentație, sub forma tipăriturilor din epocă, asupra Războiului de 30 de ani. Fondul de publicații al Institutului de cercetări în domeniul jurnalisticii, din care au fost selectate exponatele, se cifrează la 50.000 de volume, din care 20.000 sînt volume de perioadă și 6.000 de microfime. Pe lângă acestea, Institutul mai posedă o seamă de colecții speciale: manifeste și afișe din timpul Revoluției de la 1848, reviste și ziare despre mișcarea muncitorească, manifeste politice din vremea Republicii de la Weimar. (Informations culturelles d'Allemagne, 2, nr. 5, mai 1968).

În numărul 5/1968 al revistei sovietice **Bibliotekar**, Ministerul Culturii al U.R.S.S., Ministerul Culturii al R.S.F.S.R. și redacția revistei anunță încetarea din viață, în vîrstă de 73 de ani, a lui Vitali Nikolaevici Denisiev, renumit bibliograf și unul din cei mai de seamă specialiști sovietici în biblioteconomie. Lucrările tipărite ale lui V. N. Denisiev depășesc numărul de 130; dintre acestea, un număr destul de mare este format din cărți foarte larg cunoscute, de pe care au învățat și continuă să învețe mii de bibliotecari. Manualele lui: **Activitatea bibliotecilor de masă** și **Bibliografia generală**, apărute în mai multe ediții, au fost traduse în multe limbi ale popoarelor din U.R.S.S. și din țările socialiste.

In cadrul tradiționalului tîrg internațional al cărții de la Leipzig (R. D. Germană)

... a avut loc o festivitate închinată comemorării a 500 de ani de la moartea lui Johannes Gutenberg, inventatorul tiparului, făuritor al artei tipografice. Cu acest prilej, a fost inaugurată o expoziție intitulată **Începutul și prezentul cărților tipărite**, în care lucrările expuse au prezentat, într-un mod expresiv, dezvoltarea de-a lungul veacurilor a artei și a meseriei tipăririi cărților. (Der Bibliothekar, 22, nr. 4, apr 1968)

Prezidiul Consiliului unional al Federației sindicatelor din R.D. Germană

... a adoptat o hotărîre cu privire la măsurile pentru crearea unui sistem unic de bibliotecă. Printre altele, se preconizează ca pînă la sfîrșitul acestui an să fie asigurate suficiente mijloace materiale pentru dezvoltarea fondurilor de publicații și pentru îmbunătățirea și amenajarea localurilor bibliotecilor. Au fost stabilite unele reguli ce urmează a fi aplicate în legătură cu bibliotecile sindicale bazate pe conduceri obștească. Acestea vor fi preluate de către bibliotecile sindicale cu bibliotecari de profesie și va fi dezvoltată capacitatea lor de lucru ca puncte de împrumut ale bibliotecilor sindicale. De asemenea, ele vor colabora strîns cu bibliotecile publice în vederea organizării împrumutului. Atunci cînd o altă bibliotecă decît cea sindicală poate să realizeze o mai bună achiziționare de literatură, sarcinile împrumutului vor fi preluate de către aceasta. (Der Bibliothekar, 22, nr. 5, mai 1968)

Bibliotecile publice din Republica Socialistă Cehoslovacia

... se numără printre cele mai folosite instituții de acest gen din Europa și chiar din lume. La sfîrșitul anului 1966, cînd procesul de concentrare în unități mai mari nu se încheiasc încă, în Cehoslovacia existau 14.057 de biblioteci (lidové knihovny), adică în medie o bibliotecă la 1.013 locuitori. Ele totalizau un fond de publicații de 28,8 milioane de volume, revenind în medie 2 volume la un locuitor. Cei 14.057 de cititori (12,7 la sută din populația țării) le-au fost eliberate, în cursul anului 1966, 47,2 milioane de volume, adică în medie 3,3 volume la un locuitor și 26,1 volume la un cititor. Fondul de publicații al bibliotecilor publice a circulat de 1,6 ori, literatură pentru copii și literatura beletristică înregistrînd o circulație mai mare, de 3 și respectiv 1,7 ori.

Biroul Executiv al Federației Internaționale a Asociației Bibliotecarilor

... anunță că Sir Frank Francis, președinte al FIAB din anul 1963, se va retrage din funcția de director și de șef conservator al Bibliotecii Naționale a Angliei, British Museum. După părăsirea acestor funcții, va activa în calitate de consultant, în problemele bibliotecilor din afara Statelor Unite ale Americii, la Council of Library Resources de Washington. Sir Frank Francis va continua să dirijeze activitatea FIAB-ului în calitate de președinte pînă la împlinirea vîrstei de 70 de ani, în septembrie 1969. (IFLA News - Nouvelles de la FIAB, nr. 24, apr 1968).

Între 26 noiembrie și 10 decembrie 1967, Radioteleviziunea franceză a difuzat

... ciclul de emisiuni **Chezina lecturii**, chezina cititorilor, despre care realizatorul său, Luc Decaunes,

scrie: „Această serie de emisiuni s-ar putea intitula, întocmai ca un roman de aventuri: „Pe urmele cititorului”. Căci cititorul este obiectul ultim al acestor tentative succesive care, începînd cu faptul lecturii și trecînd prin diversele sale implicații sociale, încearcă să descopere și să degajeze realitatea profundă a omului citind, a omului prăd lecturii”.

În emisiunea introductivă, redacția a încercat să răspundă întrebării **Cum devii cititor?** prin contribuția unor personalități remarcabile ale culturii franceze. Sub titlul comun **Lectura în societate**, următoarele 3 emisiuni s-au ocupat de situația actuală a lecturii în Franța, încercînd să explice cauza dezinteresului oamenilor pentru citit (plecîndu-se de la constatarea — probată de statistici — că 50 la sută din francezi nu au înscrisă lectura printre îndelețnicirile obișnuite). Cea de-a cincea emisiune, intitulată **Lecturi și cititori**, a schițat portretul a ceea ce se consideră a fi un adevărat cititor, precum și coordonatele actului lecturii. În cadrul grupajului de alte 3 emisiuni, cu titlul **Explorarea cititorului**, a fost întreprins un studiu asupra raporturilor care se stabilesc între text și cel care citește și asupra analizei și motivării actului lecturii, spunîndu-se cuvîntul personalității ca Roland Barthes, Gaston Picon și Michel Butor. Tema **Buna deprindere a cititului** a reunit două emisiuni care au pus în lumină rolul școlii, al familiei și al radioului în formarea cititorului, demonstrînd totodată însemnătatea lecturii ca act liber prin excelență, de nedescîrțit de progresul uman. Pierre de Boisdefre, directorul Radioteleviziunii franceze, se numără printre cei care au pledat în favoarea concepției moderne privind factorii ce concurează la cultivarea deprinderilor lecturii în ansamblul procesului instructiv-educativ.

Lectura la safe. **Cum citește studenții**. **Bibliofilia**, **Cartea de buzunar** și **Portrete de cititori** sînt teme care au dat titlurile unei alte serii de emisiuni din ciclul **Documente**, în timp ce programele **De citit seara** au prezentat — în lectura Margueritei Ducas, a lui Michel Butor și a lui Jean-Pierre Chabrol — texte din Hugo, Montaigne, Flaubert, Aime Cesaire, Aragon, Joyce etc.

Cîteva convorbiri cu Julien Cain figură marcantă a literelor și, pînă nu de mult, Directorul Bibliotecii Naționale și distinsul conducător al bibliotecilor publice din Franța, au punctat la rîndul lor, în chip savuros, această amplă și convingătoare demonstrație pe care O.R.T.F. a ținut să o realizeze în favoarea operii de promovare a cărții și a lecturii.

Rubrică realizată de
George VLĂDESCU

GUY DE MAUPASSANT ÎN ROMÂNIA

75 de ani de la moartea sa

Scriitor sobru, precis, profund realist, Guy de Maupassant a fost cunoscut și prețuit de publicul românesc încă din perioada când ajunsese la maturitatea artei sale.

Născut în 1850 la Miromesnil, el își petrece copilăria și adolescența în Normandia, ținut descris cu atmosfera sa specifică, cu obiceiurile și locuitorii săi în multe din povestirile prozatorului. Maupassant găsește în mediul familial o încurajare entuziastă a vocației lui literare, mama scriitorului avind o deosebită sensibilitate și un gust dezvoltat pentru beletristică. Flaubert, cu care ea era prietenă, veghează asupra începuturilor debutantului, îi călăuzește primii pași. Curînd, la întrunirile din casa lui Flaubert și Zola, tînărul autor vine în contact cu intelectualitatea franceză cea mai reprezentativă a vremii. La una din aceste reuniuni, la Médan în 1880, la propunerea lui Zola ca fiecare din cei cinci participanți să scrie o întimplare despre invazia prusacă din 1870, Mau-

passant compune nuvela *Boule de suif* (Bulgăre de scu) care-i va aduce, peste noapte, celebritatea. La sfîrșitul secolului al XIX-lea, el este unul dintre scriitorii cei mai populari, nu numai în Franța, ci și în întreaga Europă, unde lucrările sale sînt traduse în numeroase limbi. Extrem de fecund, publicînd trei sau patru volume pe an, romanele și culegerile sale de povestiri și nuvele au un succes de librărie care îl egalează aproape pe cel al lui Zola. De altfel, amîndoi acești scriitori dezbăt o tematică apropiată și chiar dacă la Maupassant nu găsim vechementa critică a autorului lui *Germinal*, interesul lui pentru lumea celor umiliți și necăjiți, pentru viața păturilor sărace este asemănător. Maupassant insistă în special asupra resurselor de energie și voință ascunse în sufletul omului de rînd, asupra demnității și măreției gesturilor lui în momente dramatice, venind în contrast cu aparența sa oarecare, cu existența sa mediocră, strîmtoată. Războiul prilejuiește adesea asemenea revelații ale cinstei și puterii de sacrificiu la ființe socotite neînsemnate, disprețuite de opinia publică burgheză. Scriitorul nutrește pentru prejudecățile și conformismul burghez o repulsie nedeghizată, surprinzînd cu satisfacție sarcastică ipocrizia moravurilor din orînduirea capitalistă. Dezumanizarea societății contemporane e înfățișată în toată turpitudinea ei prin cel mai reușit proces al parvenitiei urmărit în literatura universală, drumul lui Bel-Ami, eroul romanului cu același nume. La antipodul personajelor lipsite de scrupule care își împlinesc cu orice preț telurile egoiste, Maupassant prezintă și figuri impresionante din rîndul victimelor unui univers nedrept și nemilos. Caracteristic sub acest aspect este romanul *O viață*, imagine a existenței unei biete femei ale cărei iluzii se spulberă treptat, primind în schimb dragostei față de soț ori față de fiu numai înșelăciune și ingraturitudine. Intenția de generalizare, proprie metodei de creație realiste, se observă din însuși titlul romanului, despre care Gustave Lanson, în *Istoria literaturii franceze*, spunea: „Această viață, foarte particulară în detalii, este atît de adevărată, de un adevăr așa de obișnuit în contextul și calitatea sa, încît capătă o valoare generală: la tristețea ei se adaugă toată tristețea nenumăratelor vieți pe care la zărim în spatele acestui caz unic și puterea dureroasă a operci sporește nemăsurat”.

Interesul scriitorului pentru realitatea înconjurătoare este în permanență atît de treaz, de viu, încît el simte nevoia să-și noteze adesea impresiile asupra tuturor aspectelor întîlnite. În afară de nuvele și romane, apar numeroase memorii de călătorie din țară și străinătate, povestiri de vînătoare și istorii pescărești, unde spiritul ascuțit de observații se mpletește cu pitorescul amă-

nuntului. Thibaudet scria despre proza scurtă a lui Maupassant: „În primul rînd este în literatură maestrul cert al poveștii, clasicul poveștii, superior lui Mérimée prin soliditatea și varietatea fapturilor vii pe care le plămădește din pasta pictorului...”

Capacitatea notației exacte este așa de mare la Maupassant, încît romanele și nuvelele de atmosferă halucinantă unde sînt surprinse stările sale obsesive care îl vor duce, în vîrstă de-abia 42 de ani (1893), la deznădămintul fatal al unui tragic destin asemănător cu al lui Eminescu, oferă nu numai un sugestiv material literar, ci și un document clinic.

Familiarizarea publicului românesc cu creația lui Maupassant, pătrunderea lucrărilor sale în țara noastră se petrece într-un ritm rapid încă în perioada afirmării scriitorului. El se numără, de pildă, printre autorii preferați ai lui Traian Demetrescu, poetul *Contemporanului*, care regăsește la naratorul francez compasiunea pentru copiii săraci, participarea la durerile celor mulți, ale ofenșărilor vieții, simțăminte exprimate și de lirica lui.

Încă din 1887 începe lungul șir al traducerilor din opera lui Maupassant. Reprezentat întii prin nuvele disparate apărute în cadrul unor culegeri antologice de literatură universală din *Biblioteca economică a ziarului Universul* (*Copilașul*, *Zestre* etc.) sau publicate în *Collecția Lectură*, în primii ani ai secolului al XX-lea sînt tipărite masiv cele mai renumite romane și volume de povestiri ale prozatorului. Traducerii săi sînt adesea scriitori români de frunte, care acuză astfel afinități cu prozatorul francez. Unul dintre ei este Mihail Sadoveanu, atras, printre altele, ca și Brătescu-Voincești, de povestirile cinetice ale lui Maupassant. Un tom de *Povestiri alese* apare astfel în 1907, în tălmăcirea lui Sadoveanu, beneficiind în cursul vremii de mai multe ediții. Fără notarea datei este publicat la Craiova, în Editura Samitca, romanul *Bel Ami*, transpunerea în românește purtînd semnătura lui C. Vraja, pseudonimul din tinerete al lui G. Ibrăileanu. Criticul ieșean va rămîne mereu un devotat cititor și admirator al lui Maupassant, lui i se datorește și o documentată recenzie a monografiei lui Edouard Maynial despre *Viața și opera lui Maupassant*. Articolul, tipărit în *Viața românească* nr. 2 din 1907, contribuie la o mai mare popularizare a creatorului francez. Cunoașterea operii lui Maupassant și succesul obținut de ea în rîndurile publicului românesc duc la noi tălmăciri, înglobînd pînă și producția dramatică *De demult*, comedie într-un act, tradusă de Radu Rosetti în 1908, în *Biblioteca pentru toți*. Alt poet, tot din școala *Contemporanului*, N. Beldiceanu, traduce în 1909 *Cei*

dintii Julgi și romanul *Pierre et Jean*, la care localizează numele eroilor *Petru și Ioan*. La o diferență de numai cîteva luni, apar două tălmăciri ale romanului *O viață*, prima aparținînd lui Emil Girleanu și fiind însoțită de un studiu al lui Émile Faguet. Conform opiniei lui G. Călinescu, în opera lui Girleanu se poate discerne influența lui Maupassant atît în ceea ce privește „umbra de mizantropic care învăluie observarea lumii de jos”, cit și în evoluția mijloacelor artistice spre „o tehnică narativă mai strînsă”. Tot de mai multe tălmăciri într-un timp foarte scurt se bucură și *Boule de suif*, care e publicată în 1909 și 1910 sub titlul *Ulcica și Dolofana*. Dintre numeroasele lucrări ale lui Maupassant, majoritatea sînt editate în limba română în prima jumătate a secolului al XX-lea. Menționăm o parte: *În dragoste și chin* — nuvele (1905), *Poveștile zilei și ale nopții* (1908), *Domnișoara Fifi* (1909), *Nuvele din război* (1909), *Tare ca moartea* (1909), *Pe apă* (1910), *Inima neastră* (1911), *Răzbumarea* (1911), *Mica Roc* (1912), *Strigăt de alarmă* (1914), *Farmec de lună* (1915), *Printuri de viață* (1916). Nu sînt uitate nici memoriile de călătorie, care ne poartă prin continente misterioase și ținuturi puțin cunoscute, mai ales pe atunci, ca *Pe coastele Africii* (1909), *Sicilia-Messina* (1909). Ca nume cunoscute de traducători din această perioadă, putem semna pe cel al lui Corneliu Moldoveanu și V. Demetrius, cel din urmă transpunînd romanul *Horla* cu lumea sa halucinantă.

Nu este de mirare că, preluînd interesul pentru creatorul francez, Lucia Demetrius s-a dovedit, după Eliberare, una dintre tălmăcitoarele lui asidue, cu un volum de *Nuvele și schițe* (1956) și o nouă traducere a culegerii *Bulgăre de seu* (1960). Alți scriitori contemporani de prestigiu contribuie la o transpunere artistică de înalt nivel a operei lui Maupassant. Geo Bogza semnează în 1950 o traducere a lui *Bel Ami*, iar Otilia Cazimir a romanului *O viață* (1961).

Editarea cu deosebită grijă pentru respectarea textului în toată frumusețea, specificitatea și originalitatea lui, s-a realizat astăzi printr-un ciclu de volume care pun la dispoziția publicului nostru cele mai valoroase creații ale unuia dintre exponenții de seamă ai realismului, despre scrierile căruia Anatole France spunea că au însușirea de bază a spiritului francez: „În primul rînd claritatea, apoi tot claritate și în sfîrșit claritate”.

Sanda RADIAN

EUGEN LOVINESCU ȘI „SBURĂTORUL”

Critic și istoric literar, romancier și memorialist, Eugen Lovinescu și-a legat indisolubilul numele de gruparea literară a „Sburătorului”, întemeiată și îndrumată de el vreme de un sfert de veac. Revista cu același nume a întovărășit câțiva ani activitatea cenaclului, jucând un rol deosebit în mișcarea ideilor, impunând un punct de vedere modern în aprecierea literară. Primul număr, apărut la 19 aprilie 1919, nu înscrie propriu-zis un program; *Sburătorul* trebuia să fie o tribună pentru adevăratele talente, independent de vîrstă. Lovinescu resuscită figura Sburătorului heliadesc, simbolizînd iubirea cu delicia și neliniștele ei, dar și pe mesagerul muzelor. „Scriitori maturi și începători, pornim decî la lucru sub ocrotirea aceluiași tînăr palid care inițiază în dragoste și în artă”. Dintre scriitorii maturi, se rialiază colaboratori aparținînd diferitelor școli și curente, cei mai mulți provenind de la *Sămănătorul* și *Convorbiri critice*. Simțindu-se responsabil față de noile generații, criticul încearcă să le netezească drumul. Sub „masca seninătății imperturbabile” se ascunde un suflet înaripat, un temperament romantic, supravegheat de o solidă cultură clasicistă. Ori de cîte ori un tînăr depunea pe masa lui de lucru cu timiditate, amestecată cu speranță, ofranda nopților de veghe, E. Lovinescu avea emoția descoperitorului. De aceea, criticul deschide larg paginile revistei „tinerilor necunoscuți ce-și strîng în palme tîmplele înfierbîntate...” În articolul *Cei ce vin* din 3 mai 1919 erau definite încă o dată intențiile lui E. Lovinescu: „Noi sîntem la mijloc între tineri și bătrîni. Și dacă, dintr-un simț de relativitate istorică, avem tot respectul pentru înaintași, datorăm în același timp dragoste și încurajare celor ce se ridică în urma noastră... O revistă are datoria să caute elemente tinere. Descoperind un singur talent, și-a îndeplinit datoria cu prisosință”. Și mai departe: „Deschidem porțile celor ce vin. Și nu simțim o bucurie mică de a ne face, frățeste, vestitorii lor. Din lungimea șiragului se vor desprinde poate adevărații lampadofori ai literaturii de mîine, în această goană eternă a generațiilor ce se urmează, trecîndu-și torța luminii pentru țeluri necunoscute”.

Criticul nu cerea supunere față de o anumită formulă ideologică și nu se erija în conducător infailibil, plecînd de la premisa că orice înclinație este „îngăduită”. Consecvent acestui punct de vedere, Lovinescu publică poeziile lui V. Estimiu, Elena Farago, Caton Theodorian, D. Nanu, Al. T.

25 de ani de la moartea criticului

Stamatiad, N. Davidescu etc., la care se adaugă pe rând producțiile poetice ale lui Camil Petrescu, Ion Barbu, I. Pillat. Strădaniile lui Eugen Lovinescu au fost încununată de succes. La câteva luni de la apariția revistei, criticul semnaleză poezia „unui remarcabil talent“, a studentului în matematici Ion Barbu, în cuvinte extrem de laudabile: „Nimănui nu-i va scăpa viziunea genetică, lapidaritatea concepției și expresiei, sobrietate relativă a acestui tinăr care ne evocă în versuri frumoase și reci poezia forțelor naturii, a materiei brute, a prefacerii universale și a misterelor germinației. Prin viziunea geometrică și noutatea concepției, cit și prin stăpînirea formeii picturoase, literatura română s-a îmbogățit cu un nou talent...“ Criticul intuiește plasticitatea poeziei de notație, relevînd originalitatea universului poetic al lui Camil Petrescu: „Nu mai găsim acea idealizare a tuturor gesturilor războiului eroic, privit ca o paradă în fața eternității, cu disprețul de moarte și cu noblețea luptelor singulare... ci realitatea tragică a războiului cu mizeria marșurilor istovitoare și a mocirlei tranșeelor...“

Revista cîștigă în autoritate prin colaborarea Hortensiei Papadat-Bengescu (poeme în proză și fragmente din *Femeia în fața oglinzii*), a Constanței Marino-Moscu sau a maiorului G. Brăescu, dar și prin contribuția lui Liviu Rebreanu, Tudor Vianu și Fr. Șirato, care scriau „Cronica teatrală“ și respectiv „Cronica ideilor“ și „Cronica plastică“. Insuși E. Lovinescu își expune principile, practicînd un modernism teoretic. El cere „imparțialitate“ și „obiectivitate“ în interpretarea opereii de artă. „Îndărătul ei [a criticii, n.n.] trebuie să fie o convingere îndestruabilă: opera de artă se naște dintr-un prisoș sufletesc. Și nimic nu stimulează mai mult sufletul artistului decît bucuria creației. În plină conștiință a menirii lui, cu dragoste și cu pietate, trebuie să se plece fratern pentru a vărsa apa bucuriei peste mlădița plăpîndă ce va lega rodul de miine“. Dez-bărată de idei preconcepute, critica trebuie să fie „raza de inteligență cordială“ ce „luminează adîncurile, mărindu-i frumusețile sub căldura admirației preceptoare“. De aceea, un critic, dacă a izbutit să „sporească «frumosul» omenirii... e cu mult mai folositor decît cel ce a denunțat nonvalorile. Cînd, în 1921, Lovinescu modifică titlul revistei în *Sburătorul literar*, făcea în cuvîntul introductiv și bilanțul activității pe care îl considera pozitiv. Revista adunase condeie de prestigiu și descoperise cîteva talente: în poezie Camil Petrescu și Ion Barbu, în proză G. Brăescu.

După cîteva ani de tăcere, apare noua serie a *Sburătorului*, care se configurează sub auspiciile unui program susținut răsăpăcat încă din primul număr. Dacă în 1919 atenția cri-

ticului era îndreptată exclusiv spre „cei ce vin“, socotind că imperativul aceluia ceas era impulsionearea producției literare, în 1926, fără să nege această misiune de prim ordin, găsea necesar să se delimiteze de alte curente. Noțiunea de „generație artistică“ nu se identifică noțiunii de „generație biologică“, orice individualitate reprezentînd „principiul activ al descătușării de tirania multiplicării în serie; ea nu se valorifică decît decît pe măsura diferențierii“. Potrivit acestei concepții, „noutatea estetică“, nu este legată aprioric de o generație nouă, precizează directorul revistei. „A fi dintr-o generație nouă nu înseamnă, așadar, a fi tinăr — mulți dintre tineri fiind bătrîni — ci a participa activ la elaborarea sensibilității epocii și la fixarea stilului ei; a fi dintr-o generație nouă înseamnă a fi contemporan cu tine însuți, a fi exponentul aspirațiilor momentului istoric și a le realiza printr-un maximum de expresie...“

Noua serie a *Sburătorului* a aliniat o pleiadă de poeți și prozatori, dar mai cu seamă un grup de critici cu o formație culturală și estetică ieșită cu totul din comun, astfel că remarcă lui E. Lovinescu este pe deplin justificată. „O revistă a cărei echipă critică era formată din E. Lovinescu, T. Vianu, G. Călinescu, F. Aderca, Pompiliu Constantin, Vladimir Streinu, Anton Holban se poate spune că a fost reprezentativă... Alături de poeziile lui George Călinescu, I. Barbu, Perpessicu, Vladimir Streinu, Ilarie Voronca, Gh. Nichita, Simion Stoilnicu, Camil Baltazar, întîlnim pagini de proză semnate cu precădere de Hortensia Papadat-Bengescu, G. Brăescu, Ticu Archip. Datorită îndrumărilor cercului „Sburătorul“, Hortensia Papadat-Bengescu se orientează spre proza de mare amploare din mediul citadin, desprinzîndu-se de „romantismul și subiectivismul obișnuit al literaturii feminine“. În revistă apar fragmente din ciclul *Halippa*, o frescă a societății românești la începutul secolului al XX-lea. Ceca ce caracterizează viața mișcării sburătoriste era independența totală de opinii, posibilitatea de exprimare a unui punct de vedere propriu, chiar dacă venea uneori în contradicție cu concepțiile mentorului ei spiritual sau cu aprecierile sale concrete despre o operă literară sau alta. „Spre deosebire de toate cureurile literare, cite au fost și cite sînt (cu excepția „Junimii“) — scria F. Aderca în nr. 9 din martie 1927 —, cercul „Sburătorului“ trăiește în zodia unei libertăți de gînd și temperament...“ Aci are succes „numai acel care aduce un gînd, o atitudine, o observație, o imagine sau o lume de imagini mai puțin comune...“ Așa se explică de ce, nu o dată, se înregistrau păreri contradictorii, observații critice susținute nu numai la ședințele sburătoriste, dar chiar și în nu-

merce revistei (vezi, de pildă, E. Lovinescu despre romanul lui F. Aderca, *Omul descompus*, sau F. Aderca despre H. Papadat-Bengescu). Nu e mai puțin adevărat că mulți dintre tinerii colaboratori militau pe aceeași linie a „baricadei”. Concepția estetică a conducătorului cenaclului „Sburătorul” își trăgea substanța din câteva teze de bază, reducibile la diferențierea esteticului de etic și etnic, pe de o parte, și la modernism, pe de alta, cu toate implicațiile ce decurg din îmbrățișarea acestor premise (adversitatea marcată față de idilizarea formelor sociale anacronice de tip sămănătorist, sincronizarea cu „spiritul veacului”, preconizarea unei proze cu subiecte din viața citadină etc.). „Etnicul — scria E. Lovinescu în nr. 11—12 din 1927 — poate fi un determinant estetic, în sensul limitării virtualităților estetice ale unei rase la anumite forme sau moduri de expresie, dar nu se confundă cu însuși esteticul și, prin urmare, în nici un caz nu poate fi considerat ca un principiu de valorificare”. Și mai departe: „Esteticul este o categorie specială a sensibilității omenești, ce se dezvoltă în cadre și în material etnic, dar se conduce după legi proprii...”. Desigur că postularea unor asemenea opinii atrăgea pe critic în arena unor lupte polemice.

Nu o dată coloanele *Sburătorului* au adăpostit atacuri la adresa adversarilor și nu este lipsit de interes să menționăm consecvența punctelor de vedere de-a lungul unei întregi vieți, chiar dacă uneori era nedrept sau excesiv. Articole ca *Aspectele vieții literare. Filoquie sau nuca-n perete. Cultură și civilizație, Tradiționalism pe înțelesul tuturor* condensează într-un spațiu restrâns obiecțiile principale adresate „ortodoxului” N. Crainic în special, sămănătorismului paseist, în general. „Cultură” și „civilizație” nu sînt termeni antinomici și ireversibili, susține pe drept E. Lovinescu. „Bunurile materiale intră în deprinderi și se prefac cu timpul, prin adaptare la unitatea noastră temperamentală, în valori sufletești”.

Încetarea apariției *Sburătorului* nu a însemnat nicidecum dispariția grupării ca atare. Deși a avut o existență efemeră, revista a constituit un dispozitiv eficient de propagare și dezbateri a unei teorii estetice stimulative sub toate aspectele. Alături în cadrul grupării, cit și în cadrul revistei, E. Lovinescu a fost un *director de conștiințe*, exercitînd o influență cu consecințe binefăcătoare pentru destinul literelor românești.

Elena BERAM

LUCRARI DE SPECIALITATE

Horman, Aurel. *Mijloace și metode moderne de reproducere a documentelor*. 2 vol. Buc., I.C.D.T., 1967—1968. Vol. 1. 83 p. cu ilustr.; vol. 2. 187 p. cu ilustr.

Autorul lucrării este un statornic cercetător al problemelor privind mecanizarea lucrărilor administrative (de birou) și a celor de documentare, cu referire specială la mijloacele de reproducere a documentelor. Cele 2 volume, publicate de Institutul central de documentare tehnică (I.C.D.T.), prezintă un larg interes pentru cei ce mînuiesc diversitatea de documente folosite în activitățile moderne. Experiența mondială în acest domeniu este foarte bogată, fiind stimulată și de faptul că perfecționarea unor asemenea metode și mijloace constituie o latură importantă a procesului de organizare științifică a muncii și a producției. Autorul își intenționează prezentarea pe o valoroasă informație (circa 500 de referințe bibliografice), extrasă din lucrări și articole scrise de specialiști și din prospectele firmelor producătoare ale acestor utilaje.

Sinteza oferită de I.C.D.T. intrunește câteva calități pe care dorim să le subliniem. Astfel, putem releva distincțiile cu caracter metodic și împărțirea conținutului după tipul de procedee, de pildă, „mijloace de multiplicare” destinate obținerii mai multor exemplare identice cu originalul, prin intermediul unui „document de reproducere” (cliseu, matriță etc.). *Reproducerea* constă în obținerea unui număr redus de copii după un original, realizate direct, pe hirtie special tratată (hirtie sensibilă, fotografică etc.), cu ajutorul radiațiilor electrice (electrocopiere), calorice (termocopiere) sau luminoase (heliografic, microcopiere). Fiecare capitol al lucrării are în vedere explicarea procedeeului, prezentarea echipamentului folosit în practica mondială, unele indicații tehnice asupra performanței utilajelor, precum și metodele de utilizare a acestora. În acest sens, capitolul privind *microcopiarea*, care interesează în mod direct munca de documentare și cea de bibliotecă, cuprinde o amplă tratare a aspectelor legate de această metodă. Sînt descrise domeniile de aplicare, microcopiarea devenind instrument de memorizare folosit în activitatea de documentare, de editare, de proiectare, de arhivare și de prelucrare a informației. Sînt prezentate tendințele de dezvoltare, formele uzuale cunoscute și indicațiile tehnice privind materialele, aparatajul și exploatarea lui, precum și păstrarea diverselor tipuri de documente.

Un capitol tot atât de important pentru nunca de documentare este și cel care tratează procedeele de fotocopiere rapidă.

Sinteza reprezintă o apreciable documentație, care poate fi cercetată cu eficiență de specialiștii din diferite sectoare ale muncii administrative, în vederea dotării instituțiilor cu mijloace moderne. De aceea, este indicat ca bibliotecarii să o facă cunoscută cadrelor de conducere din întreprinderi, instituții și servicii de specialitate.

Paul CARAVIA

Gilea, Constantin și Kara, I. **Contribuții la iconografia războiului pentru independența națională a României.** (1877—1878). Iași, Biblioteca regională, 1967. 24 p.

Sărbătorirea marelui eveniment din istoria României moderne — 90 de ani de la declararea independenței naționale — a prilejuit publicarea a numeroase documente și materiale inedite sau puțin cunoscute, privitoare la perioada respectivă.

Descoperind în fondurile Bibliotecii municipale Iași albume cu gravuri decupate din presa vremii, autorii albumului editat la Iași au căutat să le identifice și să le precizeze izvorul și paternitatea. Ei au făcut comparații și cu gravurile și ilustrațiile publicate de N. Iorga, G. Oprescu ș. a., stabilind că cele 16 gravuri reproduse în pliantul de față provin din ziarul londonez „The Illustrated London News” și „The Graphic”, care aveau corespondenți pe câmpurile de luptă din sud-estul Europei. Era bine să se fi indicat la fiecare ilustrație izvorul cu datele exacte.

Reproducerile aduc scene de pe front sau din spatele frontului, portrete de personalități, scene populare, vederi din țară etc. Publicarea lor este meritorie și din punctul de vedere educativ.

Prezentarea grafică este îngrijită și de calitate.

Ar fi de dorit ca Biblioteca municipală Iași să continue a da la lumină materiale inedite din fondul său de publicații rare și prețioase, alături de continuarea bibliografiei locale.

P. COMAN

Karstedt, Peter. **Studien zur Soziologie der Bibliothek.** [Studii de sociologie a bibliotecii]. Wiesbaden. Otto Harrassowitz, 1965. VII+152 p.

Considerându-se diletant în sociologie, juristul Peter Karstedt afirmă că l-au pasionat în mod deosebit aspectele sociologice ale activității de bibliotecă, din păcate prea

puțin studiate în literatura de specialitate. A preciza locul bibliotecii în istoria societății, afirmă autorul, înseamnă a pune în lumină relațiile de o importanță covârșitoare, a înțelege mai bine mecanismul prefacerilor sociale. Folosind o terminologie incertă, dar încercând uneori cu temeritate explicații originale, Karstedt nu-și propune să supună unei interpretări sociologice toată istoria bibliotecilor, ci stabilește câteva probleme a căror dezbateri i se pare mai interesantă, cum ar fi: caracterul public al bibliotecii, acțiunea socială a bibliotecii, tipuri de biblioteci și altele.

Din argumentele autorului, care depășesc istoria bibliotecilor germane, le reținem numai pe acelea ce pot fi utilizate în explicarea unor probleme de sociologie a bibliotecilor de pretutindeni.

Bibliotecile, susține Karstedt, nu au apărut decât o dată cu structurile sociale perene, cu personalitate proprie, iar cele publice s-au constituit acolo unde și atunci când puterea publică nu mai era legată de o singură persoană. Ca urmare, apariția bibliotecilor publice trebuie corelată îndeaproape cu evoluția structurilor sociale. Biblioteca publică a apărut în Grecia în antichitatea tîrzie, dar termenul de *publică* trebuie admis cu toate rezervele. Mai tîrziu, evului mediu i-a fost străină ideea caracterului public în sensul de azi. Caracterul personal era dominant. Statul nu era separabil de conducător; nici statul și nici bibliotecă nu se obiectivaseră. Această raportare la epocă, pentru determinarea caracterului bibliotecilor, trebuie să fie permanentă. Pentru a exemplifica, autorul arată că, deși s-a afirmat în repetate rânduri că avem de a face cu o bibliotecă publică, *Biblioteca Marciană din Florența*, de pildă, n-a fost „publică” în adevăratul sens al cuvîntului, înființarea ei însemnînd de fapt satisfacerea unei pasiuni personale a lui Cosimo de Medici bătrînul. Republicii florentine îi era străină la acea dată ideea înființării unei biblioteci publice.

Incursiunile permanente în istorie, prea multe chiar, îi oferă autorului posibilitatea de a-și argumenta ideea, subliniind influența pe care au avut-o asupra dezvoltării bibliotecilor marile epoci de transformări sociale: Reforma constituie un moment decisiv în „obiectivarea” bibliotecilor germane, iar Revoluția franceză conduce la stabilirea, în Franța și pretutindeni, a trăsăturilor bibliotecii publice moderne. („*Abia Revoluția franceză — scrisese mai înainte Fritz Milkau — a adus ideea salvatoare că bibliotecă este o instituție publică ce trebuie întreținută în interesul public, prin mijloace publice.*”) Evoluția structurilor sociale condiționează îndeaproape evoluția bibliotecilor. „*Se confirmă*, scrie mai departe Karstedt, *că toată biblioteconomia unui stat, începînd cu bi-*

biotecile de stat și pînă la bibliotecile particulare ale unor personalități, stă în foarte strînsă legătură cu structura socială, mai ales cu structura distribuției științei și funcțiilor spirituale în sensul societății, și că prăbușirea acestei structuri și formarea alteia noi condiționează trecerea maselor de cărți de la centrele spirituale ale ordinii vechi la cele ale ordinii noi”.

Dacă, pentru a susține că bibliotecile, starea și tipurile lor sînt produsul procesului social, autorul a avut la dispoziție o literatură de specialitate relativ bogată. Demonstrarea relației inverse, a influenței bibliotecii asupra evoluției sociale, destul de puțin abordată, reprezintă o contribuție interesantă și, în parte, originală a lui Peter Karstedt. Capitolul *Sociologia sistematică*, închinat acestei probleme, cuprinde mai întîi considerații cu privire la biblioteca particulară, ale cărei epoci de glorie au fost antichitatea clasică și Renașterea umanistă.

Începută din diletantism, o bibliotecă particulară se poate dezvolta într-o oarecare independență față de proprietar. „Poate că aceasta ar fi deosebirea între simpla colecție de cărți și bibliotecă; de bibliotecă să vorbim numai acolo unde colecția reprezintă o unitate independentă de inclinațiile subiective ale proprietarului ei, cuprinzînd, fie chiar într-o mică măsură, o parte a universului spiritual obiectiv.” Între proprietar și biblioteca sa nu este doar un raport unilateral, ci și o interdependență. Stăpînul trebuie să-i respecte, în oarecare măsură, legile ei proprii de dezvoltare. Este, desigur, un punct de vedere care, deși elimină prea mult voința colecționarului, conține o mare parte de adevăr. O bibliotecă particulară își dezvoltă importanța abia după moartea posesorului. Cînd biblioteca dăinuie, înseamnă că a ajuns să aibă acea greutate proprie obiectivă care o transformă într-un bun social supraindividual. Această greutate proprie obiectivă este, după Karstedt, condiția care determină puterea de acțiune a unei colecții. Prima funcțiune a unei biblioteci este aceea de a reproduce în indivizi spiritul specific al formațiunii respective, consolidînd-o, dîndu-i peneritate. Biblioteca este astfel un factor dinamic, consolidează în timp, face legătura între generații. Acțiunea de consolidare în timp este completată de contribuția importantă la răspîndirea în spațiu a formațiunii sociale. Această funcție s-a amplificat prin inventarea tiparului. Iată de ce, conchide autorul, distrugerea spiritului specific unei formațiuni sociale este posibilă numai după distrugerea bibliotecilor acesteia.

Lucrarea se încheie cu un capitol de considerații interesante privind tipurile de biblioteci.

Cu toate meritele incontestabile, există în cartea juristului german unele puncte de

vedere și afirmații care pot fi preluate cu rezerve. Biblioteca este concepută ca o entitate cu influență exagerată asupra dezvoltării sociale, autorul substituind-o uneori chiar în întregime fenomenului complex al conștiinței sociale. Considerațiile privitoare la dezvoltarea bibliotecilor particulare acordă totuși prea puțină importanță rolului colecționarului. Se știe că bibliotecile unor mari cărturari români sau străini, dincolo de legile proprii ale dezvoltării colecțiilor, s-au constituit în primul rînd ca expresie a preocupărilor posesorilor, rămîind adesea posterității ca mărturie de preț cu privire la profilul personalității respective. De asemenea, este de observat o anumită utilizare improprie a termenilor, ceea ce poate crea uneori confuzii.

Cu toate acestea, cartea lui Peter Karstedt reprezintă o contribuție interesantă la stabilirea locului și a influenței bibliotecilor în istoria societății. O cercetare asemănătoare despre bibliotecile noastre ar îmbogăți bibliologia românească cu o lucrare așteptată și deosebit de utilă.

Ion STOICA

OLDING, R. K. *Readings in Library Cataloguing* [Comunicări în problema catalogării de bibliotecă]. London, Crosby Lockwood, 1966. 278 p.

Editorul, bibliotecar la Biblioteca publică din Australia de Sud, a strîns într-un volum cele mai cunoscute scrieri despre catalogare, lucrări apărute în cea mai mare parte în periodice, epuizate și greu accesibile pentru studenți și cercetători.

Termenul *catalogare* în titlul acestei cărți este întrebuițat în sensul cel mai larg, înghlobind în aceeași măsură problemele descrierii și ale organizării diferitelor tipuri de cataloage, problemele clasificării și cele ale bibliografiei și indexării.

Volumul însumează următoarele nouă lucrări:

Panizzi, A.G.M. *Minute de evidență* (Fragmente). Articolul este o compilare a mai multor interviuri, cuprinzînd întrebări și răspunsuri competente legate de problema catalogării. Cele mai interesante întrebări se referă la cataloagele din sălile de lectură, relevîndu-se economia de timp pe care o oferă, și la catalogarea publicațiilor anonime, care sînt propuse să fie incluse în cataloagele alfabetice după primul cuvînt din titlu.

Cutter, C. A. *Reguli pentru un catalog de tip dicționar* (Fragmente). Reproducerea unor părți din lucrarea cu același titlu, care a apărut pentru prima oară în 1876, are meritul de a da o serie de definiții, și astăzi

incă actuale, pentru diferitele tipuri de cataloage. Elaborarea unui catalog cuprinde următoarele trei etape: 1. clasificarea cărților pentru a face liste de subiecte; 2. clasificarea listelor de subiecte pentru determinarea claselor; 3. clasificarea claselor pentru a întocmi catalogul dicționar.

Dewey, M. K. *Introducere în clasificarea zecimală Dewey* (Rezumat). Planul acestei clasificări a fost elaborat în 1873. Folosindu-se ortografia limbii engleze din secolul al XIX-lea, se redau noțiunile de bază ale clasificării zecimale. Înainte de a alege numărul 10 ca bază de clasificare, Dewey a experimentat bazele 26, 35, 50, 100 și 150. Sistemul zecimal a fost unanim recunoscut ca fiind cel mai ușor de minuit.

Hulme, E. W. *Principiile clasificării cărților*. Lucrarea este reprodusă din *Evidențele Asociației Bibliotecilor* din 1912 și, spre descriere de lucrarea lui Cutter, stabilește următoarele patru faze necesare elaborării unui catalog: a. *definirea*, adică formularea claselor; b. *înregistrarea*, adică încadrarea cărților în clase; c. *ordonarea*, adică tabularea caracteristicilor într-o ordine care să arate anumite relații și d. *notarea*, adică individualizarea prin simboluri prescurtate a acestor clase, indicând poziția respectivă în sistem.

Kaiser, J. O. *Indexarea sistematică*. Comunicarea este reprodusă din lucrările conferinței A.S.L.I.B. din 1926, și își propune elaborarea indexărilor care să elimine repetarea aceluiași titluri în diferite clase.

Bliss, H. E. *Principiile teoretice ale clasificării bibliografice*. Din cele 32 de principii stabilite, redăm doar două, care ni se par deosebit de interesante: consistența într-o clasificare logică este de trei feluri: față de principiile de clasificare, față de organizarea comprehensivă a cunoștințelor și față de propriile vederi și scopuri; clasificările naturale, logice și științifice pot fi adaptate la activitatea bibliotecilor în bibliografii și în documentare, fiind mai adecvate, mai eficiente și constante decât clasificările arbitrare, care sînt subiective.

Ranganathan, S. R. *O schemă de clasificare cu auto-perpetuare*. Lucrarea, reprodusă dintr-o revistă apărută în 1949, prezintă avantajele clasificării Colon față de clasificările tradiționale enumerative. Proprietatea de „auto-perpetuare” constă în mecanismul intern, care permite oricărui clasificator să stabilească indicele corect pentru o nouă formație în domeniul cunoștințelor, fără a aștepta ca să i se indice clasa.

Osborn, A. D. *Criza catalogării*. Reprodusă dintr-o revistă apărută în 1941, studiul prezintă câteva teorii despre întocmirea cataloagelor.

Lubetzky, S. *Reguli și principii de catalogare* (Fragmente). Reprodusă din cartea cu același titlu, apărută în 1953, lucrarea cuprinde indicații concrete de catalogare în diferite cazuri speciale: autori cu mai multe nume, lucrări cu mai mulți autori, lucrări editate de mai multe instituții în colaborare etc.

După cum s-a văzut, criteriul de selecție al editorului a fost atît importanța lucrării, cit și personalitatea autorului, iar volumul reușește astfel să pună la dispoziția celor interesați o seamă de cunoștințe asupra celor mai importante probleme ale biblioteconomiei.

N. R.

Schüling, Hermann. *Die Postinkunabeln der Universitätsbibliothek Giessen*. Beschreiben von... Giessen, Universitätsbibliothek, 1967. X p. + 1 pl. facs. + 533/—536/p. (Berichte und Arbeiten aus der Universitätsbibliothek Giessen, 10).

Catalogarea științifică și publicarea, sub formă de volum, a tipăriturilor vechi din primele decenii posterioare perioadei incunabile a tiparului (circa 1501—1540 inclusiv), după cum s-a subliniat de neenumerate ori în literatura de specialitate, reprezintă una din obligațiile de seamă ce trebuie împlinite de specialiștii din domeniul cărții vechi și rare.

Prin termenul de *postincunabil*, cercetătorii Bibliotecii universitare din Giessen (R.F. a Germaniei) desemnează tipăriturile apărute în primele patru decenii ale secolului al XVI-lea, indiferent de locul lor de apariție.

Lucrarea lui Hermann Schüling este precedată de o scurtă notă lămuritoare (p. III) a dr. J. Schawe, director al bibliotecii, precum și de alte informații asupra colecției de postincunabile (p. V-VI). Lista lucrărilor citate la descrierea cărților (Verzeichnis der zitierten Literatur) este cuprinsă în p. VII-VIII, pentru ca la p. IX-X să fie dată (*Lista*) *siglelor de bibliotecii citate* (*Verwendete Bibliothekssigel*).

Descrierile bibliografice ale imprimaturilor cuprinse în catalog — circa 4500 — sînt făcute după diverse reguli. Unele din tipărituri sînt descrise foarte detaliat, altora nu li se dă decît titlul prescurtat. Fiecare unitate bibliografică mai cuprinde următoarele elemente: cota sub care este păstrată tipăritura respectivă, trimiteri la lucrările bibliografice care au mai descris lucrarea respectivă, siglele bibliotecilor care mai posedă imprimatul. Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România posedă un număr însemnat din postincunabilele descrise în catalog, dar spațiul restrîns acordat recenziilor, nu ne permite a cita exemple.

Dăm mai jos un exemplu de descriere detaliată întâlnită în catalogul de față:

„Zeitung Ink. M. 27698(10)
Ain erschrockenliche //Nawe Zeyttung, So geschehen, ist// den 12 tag Juni, In dem 1542 Jar, in ainem Stätt=//in hay 8t Schgarbaria leyt 16 Wälsch Meyl weys// von Florentz, Da haben sich grausammer Erdbidem// Siben Jnn ainer stundt erhöbt,... Ein andere Nawe zeyttung So ge =//scheiden ist, in des Türcken Land, Da ist ain Statt//Versuncken...“ [Holzschnitt].

o.O. [1542] A⁴ (4) B₁.4° (S.2 und 8 leer). [Schüling, *Op. recenz.*, p. 527].

Așa cum se poate observa, după ce reproduce titlul tipăriturii, despre aceasta mai sînt furnizate următoarele date: că nu i se cunoaște locul de apariție, că a apărut în 1542, că are signatura A⁴ (4) și 4 foi, din care a doua și a opta sînt albe (netipărite). „Ziarul“ al cărui titlu a fost reproduș mai sus face parte din categoria *turcica* — tipărituri referitoare la Imperiul otoman. Exemplarul bibliotecii din Giessen diferă de cel descris de Carol Göllner, *Turcica. Die europäischen Türckendrucke des XVI. Jahrhunderts*. I. Band (MDI-MDL). București, Editura Academiei-Berlin, Akademie-Verlag G.M.B.H., MCMLXI (1961), p. 368, nr. 785, unde C. Göllner descrie un exemplar care aparține Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România.

Catalogul de postincunabile din fondurile Bibliotecii Universității din Giessen reprezintă o remarcabilă realizare, care va fi, sperăm, îndemn și exemplu și pentru alte biblioteci, între care și cele românești.

Dinu A. DUMITRESCU

Melciuc I. A., Ravici, R. D. **Automaticeskii perevod. 1949—1963** [Traducere automată]. Moscova, Comitetul de Stat pentru Știință și Tehnică și Academia de științe a U.R.S.S., 1967. 517 p.

Cartea este o bibliografie critică, cuprinzînd o mie patru sute treizeci de lucrări, apărute între anii 1949—1963, din domeniul traducerii automate, împărțită tematic în peste 40 de capitole și 60 de subcapitole.

Prezentînd ample adnotări, bibliografia înfățișează de fapt întrecaga dezvoltare a acestei noi discipline, de la începutul ei, pînă aproape de stadiul actual, adică de la primele propuneri de folosire a calculatoarelor electronice în scopul traducerii, pînă la consolidarea bazei sale teoretice.

Lucrările unor renumiți cercetători în lingvistica matematică — ca Panov, Booth, Yngre, Dostert, Garvin, Rhodes, Lecerf, Oettinger, Bar Hillel etc. — au fost hotărîtoare pentru dezvoltarea traducerii automate. Trei

lucrări românești sînt recenzate în această bibliografie: Moisiil Gr. C. *Probleme puse de traducerea automată*, în care se dă o clasificare exhaustivă a verbelor românești în lumina traducerii automate; Domonkos, E. *Metode matematice în realizarea limbii intermediare*, în care se caracterizează algoritmul de traducere automată din limba engleză în limba română și Schweiger, P. și Mathé, I. *Cercetări preliminare pentru construirea unei limbi intermediare*, lucrare cu prețioase date statistice, calculate de grupul clujean, despre ocurența diferitelor părți de vorbire în limbile rusă, română și maghiară.

N. R.

FIȘIER

ȘTIINȚE SOCIALE

Fătu, Mihai. 1946. **Din istoria politică a României contemporane**. Buc., Editura politică, 1968. 240 p.

Realitatea istorică consemnează existența unor epoci, perioade distincte care s-au impus în mod deosebit prin multitudinea și profunzimea transformărilor social-economice și politice produse. Marcînd adevărate salturi calitative, aceste transformări se produc în general, în perioade de timp relativ scurte, invers proporționale cu valoarea lor mare din punctul de vedere al evoluției progresiste a societății omenești.

Aceasta este concluzia pe care istoricul Mihai Fătu o așază chiar în primele pagini ale lucrării sale. Într-adevăr, anul 1946 se înscrie în istoria contemporană a României de după 23 August 1944 ca un moment specific în evoluția fenomenelor social-economice și politice ale revoluției democrat-populare. Este vorba de consolidarea regimului democrat-popular, instaurat la 6 martie 1945, prin victoria istorică obținută de forțele patriotice și progresiste ale națiunii în alegerile parlamentare din noiembrie 1946. Apare deci firească, judecată prin prisma acestor realități, atît alegerea temei ca atare, cît și orientarea aproape exclusivă a autorului în direcția pregătirii, înfăptuirii și semnificației istorice a victoriei B.P.D. în alegerile parlamentare amintite. Din acest punct de vedere, lucrarea monografică constituie o sinteză a unor studii anterioare vizînd această problemă, la care se adaugă preocupările științifice personale ale autorului, desfășurate în același sens de-a lungul mai multor ani.

Evenimentele istorice petrecute în cursul anului 1946 apar ca o continuare firească a procesului evolutiv marcat de victoria insurecției naționale din august 1944. Ținând cont de această interferență, autorul jalonează în partea introductivă a lucrării principalele evenimente social-economice și politice caracteristice intervalului de timp dintre 23 august 1944 și începutul campaniei alegerilor parlamentare din anul 1946. Primul capitol al lucrării, *România în prima jumătate a anului 1946*, este consacrat, în linii generale, eforturile depuse de Partidul Comunist Român în vederea elaborării liniei sale tactice menite să faciliteze victoria forțelor democratice în alegerile parlamentare. Momentele caracteristice ale acestei intense activități organizatorice sînt tratate cu competență de către autor în paragrafe purtînd titluri semnificative: *Consolidarea frontului unic muncitoresc — factor important al unității de acțiune a forțelor democratice pentru asigurarea victoriei în alegerile parlamentare din 1946; Constituirea blocului partidelor democratice; Programele electorale ale partidelor și grupurilor politice care au participat la alegerile parlamentare din 1946; Legea electorală din iulie 1946; Acțiuni cu caracter social-economic și politic întreprinse de P.C.R. și de guvern în prima jumătate a anului 1946 pentru consolidarea regimului democrat.*

Se impune în mod deosebit analiza amănunțită pe care autorul o face programului electoral al partidului comunist, al celorlalte forțe democratice din componența B.P.D., ca principal factor al victoriei concludente obținute în fața celorlalte partide și grupări politice participante la alegeri.

Victoria B.P.D., obținută în noiembrie 1946, a fost posibilă printre altele și datorită spiritului cu totul nou în care aceste alegeri au fost efectuate în baza noii legi electorale, adoptate de regimul democrat în luna iulie 1946.

Desfășurarea propriu-zisă a campaniei electorale, munca de lămurire a maselor populare, demascarea reacțiilor în urma unei vaste lupte de opinii sînt tratate de autor în cel de-al doilea capitol al lucrării, intitulat *Campania electorală pentru alegerile parlamentare din 1946*. De-a lungul acestui capitol, găsim strădaniile autorului de a elucida, printr-o tratare științifică și obiectivă, următoarele probleme: activitatea politică desfășurată de P.C.R. și de celelalte forțe democratice în prima și cea de-a doua fază a campaniei electorale; politica partidelor burghezo-moșieresti și eforturile lor de a capta încrederea maselor populare, în virtutea vechilor metode demagogice de promisiuni, șantaj și acte de teroare. Autorul menționează, de asemenea, efortul maselor muncitoare, al forțelor democratice în general,

în vederea soluționării greutăților economice existente în această perioadă, determinate, printre altele, și de cei doi ani consecutivi de secetă.

În sfîrșit, *Victoria forțelor democratice în alegerile parlamentare din 1946* este titlul și obiectul celui de-al treilea capitol al lucrării monografice. Merită a fi reținute, în special, concluziile desprinse de autor privind semnificația deosebită pe care victoria B.P.D. în alegerile parlamentare din noiembrie 1946 a avut-o asupra dezvoltării ulterioare a revoluției democrat-populare în țara noastră.

O. MATICHESCU

Micu, Viorel. *Pe treptele calificării profesionale*. Buc., Editura politică, 1968, 262 p.

O lucrare prin care, pornindu-se de la realitățile economice noastre, se urmărește nu numai realizarea unui tablou fidel al formelor și nivelului atins în calificarea profesională ci și implicațiile de ordin sociologic pe care le ridică acesta.

După un scurt istoric al drumului parcurs de om în lupta-i milenară cu forțele naturii, Viorel Micu realizează o fină secțiune a proceselor calitative care au loc în industria românească modernă, subliniind necesitatea calificării și a ridicării continue a nivelului tehnic-profesional și cultural al muncitorilor și a formării cadrelor de specialiști cu calificare superioară sau medie, ca parte integrantă a revoluției culturale, ca preocupare majoră a partidului și statului nostru.

Interesant sînt prezentate problema orientării profesionale în cadrul învățămîntului de cultură generală, metodele de urmărire a dezvoltării înclinațiilor, aptitudinilor și intereselor copiilor, în așa fel încît opțiunea pentru viitoarea profesiune să fie și rezultatul unor motivații social-morale. Concluziile de ordin sociologic demonstrează descreșterea procentului de incertitudine în favoarea valorii sociale a profesiei alese.

Un loc important în economia lucrării îl ocupă școala profesională ca „pepinieră” majoră în formarea muncitorului modern; fiind analizate o serie de aspecte specifice: locul acesteia în ansamblul măsurilor de calificare, învățămîntul profesional seral, ucenicia la locul de muncă, rolul planurilor, al programelor școlare și al manualului, instruirea practică, încadrarea absolvenților în producție.

Celelalte capitole se ocupă de perfecționarea și specializarea prin cursurile de scurtă durată, calificarea și problemele protecției muncii, propaganda tehnică ca parte integrantă a procesului de perfecționare profesională.

De o necontestată actualitate, lucrarea poate fi considerată ca o încercare de cercetare științifică a domeniului abordat. Ea vine să întregască, de altfel, preocuparea — salutăată cu interes — vădită de *Revista bibliotecilor* în coloanele sale pentru lectura și orientarea profesională a tineretului.

P. E.

„SAVANȚI DE PRETUTINDENI“

Prin colecția „Savanți de pretutindeni”, cititorul reconstituie, de fapt, momentele semnificative care jalonează drumul ascendent al științei românești și universale. Fiecare monografie, semnată de buni cunosători ai vieții și operii unor savanți, reușește să surprindă contribuția, deseori cu valoare revoluționară, adusă de personalități remarcabile la evoluția cunoașterii umane și să pătrundă, cu finețe, în intimitatea lor spirituală. Prin intuirea omului și a operei sale, către o mică și condensată istorie a științei, așa poate fi definită, fără rezerve, colecția inițiată de Editura științifică.

Restrînsul dar interesantul catalog al aparițiilor de pînă acum înregistrează monografiile care impun atenției publicului nume cunoscute în știința românească și universală: Daniel Danielopolu, George Constantinescu, Ion Ionescu, Antoine Lavoisier, Benjamin Franklin, Robert Oppenheimer, Louis Lumière etc.

Printre cele mai recente se înscriu volumul cuprinzînd corespondența lui Gheorghe Marinescu și cele închinată lui Dimitrie Leonida, Camille Flammarion și Albert Einstein.

■ Apărută sub îngrijirea fiicei sale, Mariora Marinescu, și a dr. Gh. Brătescu, corespondența lui Gh. Marinescu permite cititorului să-și creeze nu numai o imagine asupra savantului și omului animat de sentimente generoase ci și asupra vieții științifice și sociale românești din anii 1890—1938. Semnatarii, fie că este vorba de Nicolae Iorga, Ioan Bianu, George Enescu, Ilarie Chendi, Ion Vinea sau de laureați ai premiului Nobel și alți oameni de știință ca P. Erlich, S. Ramon y Cajal, Gg. Richtet, E. Roux, Henri Bergson, atestă pluralitatea preocupărilor și a relațiilor acestui „ambasador spiritual” al României.

■ Monografia pe care Ion Basgan o dedică lui Dimitrie Leonida, consemnează, prin documente și amintiri, vasta activitate științifico-tehnică a acestui pionier al electrificării României. Centralele electrice de la Grozăvești și Filaret, vastul plan de stăpî-

nire a apelor și primul proiect de construire a unei mari hidrocentrale la Bicăz, înființarea primului muzeu tehnic român, o neobosită activitate didactică sînt numai cîteva din acțiunile care atestă strădania continuă a militantului care abia în condițiile regimului democrat-popular — prin marile construcții hidroenergetice ale socializării — și-a văzut îndeplinit visul tinereții.

■ Cunoscut prin numeroase lucrări de istorie și filozofie a științei ca și în domeniul logicii cuantice-relativiste, profesorul Boris Grigorovici Kuznetov semnează biografia dedicată lui Albert Einstein. Relevînd trăsăturile caracteristice ale fizicii secolului XX, lucrarea permite înțelegerea amploarei revoluției pe care teoria relativității a săvîrșit-o în știința contemporană ca și „legătura intimă dintre concepțiile fizice ale lui Einstein, poziția sa filozofică, ideile sociale, principiile morale, psihologia creației, înclinațiile estetice și farmecul personalității sale”.

■ Cu deosebită finețe și vervă publicistică, francezul Hilaire Cuny, autor al unor interesante volume de popularizare a științei, biograf al lui Einstein, Pavlov, Pasteur, Morgan etc. se apleacă asupra vieții și operei lui Camille Flammarion care, cu toate limitele impuse de concepțiile sale metafizice și creaționiste, rămîne pentru posteritate un mare vizionar, care a reușit să impună astronomia interesului marelui public. Cuvintele lui Poincaré definesc cu subtilitate lirismul acestui romantic savant: „A apărut un poet care a știut să descrie peisajele cerurilor, să le facă iubite de cei care nu le cunoșteau sau de cei care nu știau să le privească bine. Acest poet este Camille Flammarion”.

Aparițiile proiectate de Editura științifică înscriu, în continuare, pe genericul acestei colecții, numele unor savanți ca Emil Racoviță, C. Levaditi, H. Coandă, Gr. Antipa, Ion Cantacuzino, Blaise Pascal, N. Zelinski, ca și *Caietul roșu* al lui Claude Pascal.

„Savanți de pretutindeni” nu este o colecție pentru specialiști ci pentru marele public. Ea are nu numai o valoare instructivă ci oferă o lectură interesantă, plăcută. Înzestrate, în majoritatea cazurilor, cu un mic aparat de informare, monografiile permit bibliotecarilor și altor cititori interesați să continue investigarea universului științific și uman al marilor corifei ai științei.

Elvira POPESCU

Rosenzweig, D. Louise Michel. Buc., Editura tineretului, 1967. 254 p. (Oameni de seamă).

Zguduită de puternice contradicții interne, Franța secolului al XIX-lea a cunoscut o mare efervescență revoluționară în iocul căreia s-au format numeroase personalități politice. Dintre acestea, învățătoarea Louise Michel a rămas în amintirea posterității ca simbol al tenacității și al energiei feminine, puse în slujba luptei pentru cucerirea drepturilor și libertăților, pentru făurirea unei vieți demne pentru cei mulți și oropsiți. Născută la 29 mai 1830, în satuleul Vroncourt, nu departe de Burgundia, ca fiică a frumoasei slujnice Marianne Michel și a castelanului Laurent Demahis, inteligentă, cu vocație spre poezie, iubind adevărul și urind silnicia, Louise Michel va îmbrățișa cariera didactică. Luptă pe baricadele Comunei din Paris, este deportată în Noua Caledonie, revine, în 1880, în patrie, unde desfășoară o bogată activitate agitațivă, până la sfârșitul vieții, în 10 ianuarie 1905.

Folosind o bogată informație de specialitate, autorul ne creionează societatea franceză a secolului XIX, văzută din punctul de vedere al proletariatului, într-o succesiune de imagini veridice, menite să creeze cadrul necesar desfășurării acțiunii, unde de fapt eroul principal este poporul Parisului, iar Louise Michel fiica devotată a acestuia, care știe să se identifice cu idealurile lui. Simpatia și căldura cu care este redată viața acestei revoluționare, supranumită și „Fecioara roșie din Montmartre” sau „O a doua Jeanne d'Arc a Franței”, dovedesc o profundă înțelegere a rolului pe care l-au avut femeile în desfășurarea luptelor purtate de poporul francez, despre care Louise Michel spunea: „Noi sîntem o jumătate a umanității, noi luptăm cu toți oprimații și noi vom păstra partea noastră din egalitatea care reprezintă singurul lucru drept”.

Cartea nu excelează în aspecte și fapte inedite, însă vastul material documentar folosit trădează competența și intuiția de specialist a autorului, cunoscător profund al perioadei și al subiectului, narat cu precizie de istoric și talent de prozator. Selecția este riguroasă, iar abundența datelor nu este supărătoare deoarece acoperă o perioadă întinsă de timp, una din cele mai încărcate în evenimente, din istoria Franței.

Doina MAKSUTOVICI

Șchiopu, Ursula, conf. univ. dr. *Psihologia copilului*. (Ediția a doua revizuită și completată). Buc., Editura didactică și pedagogică, 1967. 348 p.

Comparînd cele două ediții (prima a apărut în anul 1963), trebuie recunoscut marel merit al autoarei de a introduce în noua variantă modificări numeroase, unele chiar structurale, ca rezultat al unor noi cercetări și studii privind această ramură a psihologiei.

Încă de la primul capitol, *Obiectul și sarcinile psihologiei copilului*, se constată o lărgire a cîmpului de informare, citindu-se cele mai importante școli și curente din acest domeniu de specialitate. Tot aici s-a introdus paragraful *Scurt istoric al psihologiei copilului*, care înlocuiește un întreg capitol din vechea ediție în care se trata *Formarea și dezvoltarea psihologiei copilului ca știință*. Nu s-a renunțat prin această modificare la privirea istorică, deoarece, în noua ediție, fiecare capitol începe cu prezentarea cronologică a teoriilor emise în problema respectivă. S-a câștigat astfel o mai completă și mai adîncită prezentare, pe probleme, a contribuțiilor de seamă aduse în decursul timpului.

În special, capitolul al II-lea, *Metodele psihologiei copilului*, apare mult îmbogățit. Astfel, s-a introdus noțiunea modernă de modelare, care în cazul respectiv înseamnă: „Abstragerea caracteristicilor psihologice reprezentative pentru o etapă a dezvoltării psihice și raportarea oricărei cercetări la acest model din necesitatea de creare a unui termen de comparare și clasificare operativ...” (p. 16); se fac referiri la aplicarea în cercetarea psihologică a unor metode matematice conforme teoriei topologice, teoriei grupelor etc. Modalitățile de cercetare în psihologia copilului sînt fondate de către autoare pe baza celor mai moderne teorii (printre ele este introdusă și *metoda biografică*, menționîndu-se aportul, în această direcție, al lui W. Allport, Ana Freud și Melania Klein). Metodele experimentale sînt, în această ediție, mult mai ample prezentate, acordîndu-se un loc însemnat probelor psihologice cu funcții de psihodiagnosticare (*metoda testelor*). Autoarea, deși exprimă unele rezerve privind mai mult competența și orientarea cercetătorilor decît metoda în sine, susține: „Totuși, testele psihologice sînt instrumente practice ce răspund unor cerințe sociale particulare și imediate. De altfel, dezvoltarea lor a fost impusă de fenomenul extinderii școlarizării obligatorii, de necesitatea depistării copiilor cu debilitate mentală, precum și de necesitatea caracterizării copiilor cu tulburări de comportament (delicvență minoră)” (p. 29). Tot în capitolul dedicat metodelor de cercetare s-a inclus un foarte

important paragraf despre *Sisteme de prelucrare matematică în psihologia copilului* în care se expun noțiunile de bază necesare calculului statistic, exprimării în valori matematice a formulărilor și observațiilor psihologice. Aici se amintește de principiile selecției subiecților pe criteriul eşantioanelor reprezentative și de calculul matematic bazat pe teoria probabilității care este folosit la această selectare; se prezintă și formulele matematice pentru calcularea mediei aritmetice ponderate, a medianei, a modului ș.a.m.d. Sînt noțiuni absolut necesare formării viitorilor cercetători.

Cu mai multă amploare decît în prima ediție este tratat și capitolul referitor la *Factorii dezvoltării psihice a copilului*. Autoarea stabilește acum, cu competență și obiectivitate, raportul dintre ereditate, mediu și educație, acordînd locul cuvenit teoriei genetice.

Un capitol întreg este dedicat noțiunilor de *embriologie umană*, insistîndu-se, în special, asupra dezvoltării embrionare a sistemului nervos; în acest fel sînt mai logic legate diferitele etape de evoluție, iar motivarea determinantilor este mai convingătoare.

Celelalte capitole, consacrate celor 6 stadii de dezvoltare a copilului după naștere — primul an de viață, prima copilărie (perioada ante-preșcolară), a doua copilărie (perioada preșcolară), a treia copilărie (perioada școlară mică), pubertatea și adolescența — conțin și ele modificări care îmbogățesc informația și modernizează expunerea.

Apreciez în mod cu totul deosebit faptul că autoarea, la această nouă ediție, a tratat într-un capitol separat, pubertatea, analizată în lumina celor mai importante cercetări făcute pe plan mondial; se prezintă ample modificările puberale la băieți și fete și influența acestora asupra dezvoltării psihice, probleme oarecum ocolite pînă acum în predarea psihologiei.

Deosebit de valoroasă pentru cercetători este ampla bibliografie a cursului, care cuprinde cele mai importante lucrări de specialitate din literatura mondială, arătînd cîmpul larg de investigație al autoarei. Ne dăm seama de greutatea pe care le-a întîmpinat dr. Ursula Schiopo la o revizie de asemenea amploare a unui curs universitar, la numai patru ani de la prima lui ediție. Dar lungă experiență cîștigată ca profesoară și cercetătoare cu prestigiu i-a dat posibilitatea să asigure noii ediții nivelul cerut de stadiul actual al dezvoltării științei psihologice. Elevă a școlii românești de psihologie experimentală, dr. Ursula Schiopo a putut resitua la locul cuvenit teoriei și metode de cercetare care au dus — în trecut — la rezultate științifice remarcabile.

Privind noua ediție a cursului de *Psihologia copilului* și prin prisma specialității noastre, ne exprimăm regretul că autoarea n-a acordat o atenție mai mare lecturii, ca unul din factorii care influențează dezvoltarea psihică a copilului. Sînt referiri la creațiile literare ale copiilor dar mai puține la posibilitatea crescîndă a acestora de a percepe și înțelege semnificația unui text. Puține referiri se fac, în general, și la alți factori de cultură (teatru, cinematograful, radio, televiziune) sau la determinanții aglomerației citadine, în condițiile unei dezvoltări explozive a tehnicii, asupra victii sufletești a copilului.

Ne explicăm toate acestea ca provenind din necesitatea comprimării materialului în spațiul limitat al unui curs universitar.

Psihologia copilului, în noua sa variantă, este o lucrare meritorie și extrem de folositoare, nu numai studenților cărora li se adresează în primul rînd, ci tuturor aceluia care se ocupă de educarea copiilor și a tineretului. Bibliotecarii, care au de orientat lectura acestei categorii numeroase de cititori, capătă, prin această lucrare, un ghid științific de care nu se pot lipsi atunci cînd vor să cunoască dezvoltarea psihologică a copilului și a adolescentului.

dr. Ilie STANCIU

BELETRISTICĂ

Malița, Mircea. **Repere. Insemnări de călătorie.** Buc., Editura pentru literatură, 1967. 126 p.

Cele douăsprezece părți ale jurnalului de călătorie, pe care cititorii l-au întîlnit pentru scurt timp în librării, la sfîrșitul anului trecut, reconstituie un itinerar deosebit de instructiv și de interesant în istoria culturii. Cititorul va găsi în paginile dense nu o serie de peisaje afirmate în galeria memoriei unui călător, ci cîteva capitole concise din viața spirituală a umanității, așa cum continuă ea să palpate în monumente, muzee și case memoriale; deoarece contactul călătorului cu aceste vestigii, mai îndepărtate în timp sau mai apropiate, îi deschide nu atît perspectiva în spațiu, cît pe aceea oferită de scurgerea veacurilor. Locurile de popas capătă astfel trepidația victii condensate în secole și, pășind pragul încăperilor celebre sau al orașelor vestite, alături de autor, cititorul află explicații nebanuite și observă legături necunoscute care, laolaltă, par să vovec peregrinările omenirii pînă în epoca actuală. Și într-adevăr, toate *reperele* fixate în evoluția umanității punctează un drum ce este recapitulat de un umanist al zilelor noastre. Or, impresia aceasta nu se formează

în mintea cititorului, care parcurge „pe nerăsuflăte” volumul ce-l stăpânește pînă la ultima sa pagină, datorită spiritului clar, sistematizat al autorului; este adevărat că toate cele douăsprezece monografii sînt concepute cu o simetrie perfectă, de scriitorul care „cartezianizează” de regulă, pătrunde într-un muzeu pentru a se opri la cinci piese reprezentative sau contemplă monumentele în ansamblul celor „patru dimensiuni” ale lor. Dar nu rafinatul intelectualism crează impresia aceasta, deoarece fraza vibrează nu arareori de un patos reținut ori alcargă sprintenă minată de o ironie subtilă, ci însăși integrala angajare a autorului în viața contemporană; autorul călătorește în timp, descoperind aci chintesențe și puncte de orientare, după cum în altă parte — în „cronica anului 2000” din „Contemporanul” întrevece drumuri noi și alte puncte de reper. În spiritul enciclopedic și crudit al umaniștilor, Mircea Malița fixează repere autentice și incontestabile în volumul său de escuri, clădite pe datele și impresiile ce le condensează o peregrinare în „patru dimensiuni”.

În Italia, castelul lui Adrian evocă momente de strălucire ale antichității latine și de creatoare eferescență ale Renașterii; în Sala Armelor din Kremlin, cinci obiecte devin cinci personaje dintr-o istorie impresionantă — cununa monomahică, un vechi vas moldovenesc, un tron de diamant, o carte bisericească, caleașca Ecaterinei a II-a. În Anderlecht, Erasmus apare ca un interlocutor viu, în timp ce în atelierul lui Rubens vom regăsi lumea barocului; la Versailles ghidul va fi însuși Ludovic al XIV-lea. La Sans-Souci vom asista chiar la o piesă de teatru, jucată de Voltaire și Frederic al II-lea. Pe insula îmbrățișată de apele Rhonului vom reîntîlni pe Rousseau, înconjurat azi de oamenii care cred în artă, așa cum au încredere în forța lor de a domina natura. Părăsind reperele europene, descoperim, mai departe, altele pe continentul „nou”: în Mexic, unde viața zapotecilor răzbate tot mai adesea în conștiința noastră, printre piramidele suprapuse din Valea Mexicului ce au cunoscut furia „fanatismului spaniol” al lui Cortez. La Jamestown vom întîlni pe îndrăzneții pionieri, printre care pe John Smith, cu același surîs enigmatic și după ce autorul a încercat să afle cutreierările sale prin Valahia. Pe fluviul Hudson se dezvăluie o lume a basmelor, reprodușă cu artă de delicatul Washington Irving. La capăt regăsim o veche cunoștință, poetul care a scrutat „cu privirile lui de poet un alt secol”: Edgar Allan Poe.

Evocări ale unor nepieritoare mărturii ale puterii de creație umană, incursiunile în timp și în spațiu ale autorului reprezintă tot atîtea meditații asupra evoluției umanității; ele ne par și mai familiare prin reîncetatele referiri făcute la cultura și istoria română,

după cum din ele pot apărea răspunsuri la întrebările pe care ni le-am pus ori de cite ori ne-am întîlnit cu o carte veche, cu un fenomen complex contemporan, cu o problemă a existenței. Despărțindu-se de Erasmus, autorul revine deîndată în viața trepidantă care înconjoară muzeul și gîndul său aruncă un fascicul luminos asupra activității unui umanist, luminînd totodată și sensul cercetării reperelor întreprinse de Mircea Malița: „Întotdeauna gîndirea subtilă a fost asediată de zgomot. Fondul invariabil al meditației a fost agitația victii zilnice. Dar de acolo din adăpostul fragil și temporar, umanistul a proiectat asupra ei mesajul cald și durabil al ideilor”.

Alexandru DUȚU

Velea, Nicolae. *Zbor jos*. Buc., Editura pentru literatură, 1968. 132 p.

Cu *Zbor jos*, tînărul prozator Nicolae Velea se află la cea de-a treia carte a sa, venită după *Poarta și 8 povestiri*. Poate că pe coperta recentei culegeri de povestiri ar apare mai potrivit titlul *Treceri* (după cum se întitulează două dintre prozele volumului, *Treceri I*, *Treceri II*), deoarece multe dintre personaje, nemulțumite de condiția lor, încearcă să o depășească, trecînd într-o altă stare, unde se deschid noi orizonturi.

Eroii lui Velea se simt înlănțuiți în virtutea întîmplărilor și încearcă să se elibereze, să domine evenimentele. Dar eliberarea lor este însoțită în mod inexplicabil de regrete și nu le aduce totdeauna liniștea visată.

Andrei Prundaru, din *Zbor tare*, descoperă uimit, copil fiind, că gîndurile sale nu pot fi ghicite de ceilalți, așa cum crezuse înaltă vreme. Deoarece se temea ca nu cumva cei din jur să știe ce se petrece în capul lui, acceptase pînă atunci tirania colegilor de școală, a profesorilor. Dar cînd își dă seama cît de perfect își poate ascunde gîndurile, începe să facă farse, să vorbească cu subînțelesuri, deruțindu-și interlocutorii. Toate acestea îl încredințează că nu mai depinde de nimeni.

Revenit acasă de la internat, după terminarea anului școlar, Andrei înregistrează cu tristețe o modificare a raporturilor sale cu părinții, o înstrăinare față de ei. Descoperînd că alta poate spune și alta poate gîndi, el și-a pierdut candoarea inițială. Libertatea obținută devine acum o povară dureroasă și băiatul își amintește cu nostalgie de inocența abandonată. „Apăsarea supravegherii de dinainte era amestecată cu gîndul liniștilor că cineva te ocrotește să nu fi se poată întîmpla nimic rău. Se căzneau să uite de descătușarea dobindită sau măcar să găsească un răgaz împotriva gîndurilor, care cu fiecare zi, deveneau mai îndrăznețe”.

Tudor Dindelegan, din povestirea *Treceri I*, este terorizat de o față, Vetoii, care îl bate ori de câte ori îl întâlnește, și de unchiul său, Saftor, care îl silește să cînte cîntec patriotice și să recite *Sergentul* și *Penes Curcanul* în ziua Sfîntului Mihail.

Băiatul însă se răzvrătește, refuză să se mai supună supliciilor, spre uimirea fetei și a unchiului. Aceștia nu concep posibilitatea rușerii lanțului de automatisme, respectat pînă atunci cu strictețe.

Pentru Tudor, desprinderea de Vetoii și Saftor capătă proporții, înseamnă cucerirea dreptului de a-și alege destinul. Totuși, el are nelămurite sfîșieri lăuntrice, declanșate tocmai de schimbările intervenite în existența sa.

În *Deocamdată Marin* se sugerează că un copil de unsprezece ani, datorită atracției deosebite pe care o simte față de învățătoarea Teonia, ar vrea să ajungă la o vîrstă mai mare.

Tentativele de smulgere din tiparele strămoșice ale unei etape a vieții sînt în carte numeroase, exemplificările ar putea continua.

La personajele lui Velea trebuie să fie cercetată cu o atenție specială tendința lor spre farsă și minciună. Pentru unii dintre eroi, acestea sînt metode rudimentare de eliberare. De pildă, Andrei Prunđaru se preface la un examen că a copiat, numai pentru a-și necăji profesoara și a-și dovedi că e liber să facă orice. Doi veri, Peagu, om de serviciu la Sfatul popular comunal, și Iftimie, portar la Sfatul popular al raionului, se urăsc. Ei își dau zilnic telefon, substituindu-se unor conducători ai sfaturilor, și își comunică sarcini pe care trebuie să le ducă la îndeplinire. De data aceasta sicana capătă o altă semnificație, e un mijloc de răzbunare a unei dușmăni vechi. Totodată, cei doi, neparticipînd cu adevărat la viața satului, au o vagă mulțumire, crezîndu-se personalități, deoarece pot comanda instrucțiuni altcuiva (*Cu telefonul*).

Dumitrache Degeratu, din povestirea *Camera obscură*, aflat un timp într-un post de răspundere, dar eliminat datorită unei comportări necorespunzătoare, aproape orb, este ignorat de consăteni. El nu poate accepta nemîșcarea și decăderea și așteaptă cu încordare să devină eroul unui eveniment extraordinar, care să-l reducă în centrul atenției tuturor. De aceea, va inventa că ar fi vrut să fure de la bufetul satului. Însă nimeni nu-l crede. Totuși Dumitrache își cultivă iluzia și-și conferă o aură de personalitate.

„De dinapoia ochelarilor, întîmplarea aceasta căpăta coliturii groase, și adevărate, și el trăia din ea. Lumea începuse să uite și întîmplarea rămînea numai a lui, așa cum vrea el.”

Nu se poate contesta unora dintre povestirile volumului un anumit fior tragic, o capacitate de a surprinde suferința. Dar înregistrarea durerilor omenești se face oarecum tăios, ironic. Relatarea lui Velea, obiectivă, rece, își sporește prin tenta de umor cu care este impregnată, prin ironic, distanțarea față de eroi. Nu există însă o veselie molipsitoare, provocată de un povestitor puțin jovial. Paginile cărții unde se înfălișesc întrebuintate procedee umoristice produc mai degrabă un ris nervos, crispat.

Trebuie să fie remarcat și inventarul de nume proprii, cu rezonanțe ciudate, care sînt înfălișite în volum: Jacă, Dică, Peagu, Peretea, Cumilate, Plotogea, Nicu Pațilea, Buligă, Perete, Jantea, Boace, Orița etc.

Fără a-l distanța din punct de vedere al valorii de ceilalți colegi de generație, *Zborjos* îl individualizează pe Nicolae Velea cu mai multă precizie, îl definește drept un autor interesat de dramele existențiale, pe care însă le surprinde cu ironic.

G. MAREȘ

CRITICĂ, MONOGRAFIE

Iliescu, Adriana. *Literatorul*. Studiu monografic. Buc., Editura pentru literatură, 1968, 352 p.

45 Poate să pară ciudat cînd afirmăm că monografia revistei *Literatorul*, o carte de informare, se poate adresa în același timp imaginației noastre. Că această minuțioasă cercetare, pe care a relevat-o în *Gazeta literară*, competentul cunoscător al operei lui Macedonski, Adrian Marino, poate fi atît de metodic și totodată sensibil concepută și să deschidă nebanuite perspective. Căci, dincolo de datele copleșitoare ca număr, rod al unei munci riguroase, cartea are rezonanțe în mintea cititorului prin acele amănunte care, adunate la un loc, dau imaginea semnificativă a mișcării literare a unei epoci. Ne gîndim la capitolele enumerativ-descriptive: *Biografia Literaturii*, *Literatorul și publicul cititor*, *Debuturi*, dar și la perspectivele deschise prin raportarea la generația anului 1848 cît și la poziția *Literaturii* față de *Convorbiri literare*, *Contemporanul*, *Evenimentul literar*. Un loc important îl ocupă expunerea nuanțat critică a preocupărilor revistei în ceea ce privește poezia, proza, dramaturgia, critica. *Literatorul*, privit atît dinăuntru, cît și dinafară, nu apare ca o revistă unică așa cum ar fi putut fi tentată autoarea să afirme, fascinată de subiect. Privită în timp, revista se conturează în dimensiunile firești cîștigate de importanța rolului jucat de ea la momentul respectiv. Tensiunea sa interioară este mai convingă-

tor motivată atunci când evoluția ei poate fi urmărită prin reacțiile lui Hasdeu, Iorga, Duiliu Zamfirescu, Gherca, Vlahuță, unele de indiscutabilă virulență polemică. În același timp conturându-se natura relațiilor cu Alecsandri, Eminescu, Caragiale, Coșbuc, *Literatorul* este integrat în peisajul literaturii noastre, accentuându-i-se complexitatea. Implicit este definit și Macedonski în calitatea lui de director, omul care a dinamizat revista prin personalitatea sa contradictorie și a făcut din ea o școală a unei noi sensibilități. Să nu uităm că la capitolul *Debuturi* figurează numele lui Argezi, Duiliu Zamfirescu, Traian Demetrescu, Cincinat Pavelescu și că aici a evoluat Tudor Vianu.

Una din cele mai pline de sugestii este partea închinată poeziei de la *Literatorul*. Autoarea meditează asupra filiației cu scriitorii pașoptiști și cu literatura universală, oprindu-se asupra parnasianismului și a simbolismului. Poate că o insistență pe comparaționism, așa cum a făcut-o în paginile despre Baudelaire și simbolismul românesc, ar fi accentuat interesul, și așa remarcabil, al monografiei.

Lucrarea de față este în același timp o carte care îndeamnă la lectură, căci autoarea, dintr-o reținută modestie, face mercur trimiteri la studiile lui Tudor Vianu, Adrian Marino și alți exegeți ai lui Macedonski, implicit ai *Literatorului*, fără să bănuiască în ce măsură însăși cartea ei va fi consultată de aici înainte pentru seriozitatea cu care a fost concepută.

Este aici prilejul de a felicită Editura de a fi înscris în planul său monografic ale revistelor. Perioada dintre 1880—1900 îi poate oferi un larg domeniu, necercetat încă.

Cornelia ȘTEFĂNESCU

Hăulică, Dan. *Critică și cultură*. Buc., Editura pentru literatură, 1967. 382 p.

Deschisă întâmplător, la oricare pagină, cartea lui Dan Hăulică își dezvăluie, pe lângă eleganța frazei, crudiția. Există aici citate semnificative aparținând unor filozofi, scriitori, artiști, străini și români, introduse nu pentru epatarea cititorului, ci integrându-se direct textului, fiind gândite o dată cu el. Căci Dan Hăulică a venit spre artele frumoase cu o aleasă pregătire literară. Un capitol din cartea lui este chiar intitulat *Destine literare* și cuprinde articole de istorie literară, precum acela despre G. Ibrăileanu, portrete ale unor scriitori, cit și originale interpretări ale textelor lui Malraux și Camus, despre care s-ar fi putut crede că s-a spus totul pînă la o anumită dată.

Lecturile lui divers cuprinzătoare i-au dat posibilitatea să gîndească acel capitol sugestiv intitulat *Dialog între arte*, în care criticul demonstrează cum poezia înaripează gîndirea pictorului. Să ne amintim cit de vic este interpretarea tabloului lui T. Argezi executat de C. Piliuță, fiecare expresie, orice pată de culoare fiind corelate cu versurile poeziei. Este inexplicabilă absența, din volum, a comentariului lui Dan Hăulică, apărut, în 1959, în *Lucașărul* la tabloul lui M. Sadoveanu pictat de C. Baba, tablou de o convingătoare expresivitate a legăturii dintre viziunea pictorului și simbolul modelului. Un alt capitol *Sentimentul istoric* face să revie în pagina de critică a unei opere de artă o întreagă epocă din viața poporului. De astă dată autorul apelează la evenimente, caută ceea ce este elocvent în zierele timpului, se lasă călăuzit de patosul poezilor pentru a-l înțelege mai bine pe G. Tattărăscu, de pildă, reprezentînd *Unirea Țărilor Române*. Pe acest fundal al istoriei concepe Dan Hăulică evoluția artei plastice românești. Capitolul *Ochi mirifici*, cuprinzînd atîtea inspirate luări de poziție față de pictorii noștri, are ca punct de plecare descifrarea artei populare, pe tradiția căreia s-a putut dezvolta creația românească. Poate una din cele mai frumoase interpretări a legăturii dintre tradiție și nouitate este acel capitol dedicat în mare parte artei lui C. Brîncuși, intitulat *Piatra care visează*. Aici geniul, descoperit din masa poporului, este cercetat în toată tulburătoarea lui existență materializată într-o operă cu virtuți care îl plasează în mitologie.

Dan Hăulică nu are numai o temeinică pregătire în specialitate. El scrie frumos. Îți place să-l citești fiind expresiv și plastic totodată, fără aparență de căutare. Ne gîndim la evocarea orașelor italiene și olandeze vizitate cu prilejul unor expoziții, la descrierea coloanei fără sfîrșit, privită de jos, cu capul răsturnat pe spate, la surprinderea momentului morții lui Ibrăileanu. Ideea pe care o are despre critica de artă o exemplifică prin însuși modul său de a se prezenta în fața cititorului. Și dacă în capitolul *Criticul, un om din public* Dan Hăulică îi cere acestuia cultură, putere de sinteză, curajul francheții, eficacitate, cartea sa răspunde din plin acestor deziderate majore.

C. S.

CLASIFICAREA ZECIMALĂ ȘI ORGANIZAREA CATALOGULUI SISTEMATIC (VII)

— pentru a marca grupele — divizionare
cu ieșitura laterală pe dreapta, cît 2/3 din
lungimea fișei :

62 Științe tehnice
Inginerie

— pentru a marca subgrupele — divizio-
nare cu ieșitura laterală pe stînga, cît 2/3
din lungimea fișei :

621 Construcții de
mașini. Electrotehnică

Dacă este necesar ca diviziunile și subdi-
viziunile următoare să fie în continuare
marcate, atunci se vor întrebuița alternativ
fișe divizionare de dreapta și de stînga, cu
grija ca pentru același număr de zecimale
să se păstreze același model de divizionară,
deci :

Fișele divizionare

Ca și în cadrul catalogului alfabetic, fi-
șele divizionare întrebuițate în cuprinsul
catalogului sistematic au rolul de a orienta
mai ușor pe cercetător în consultarea cata-
logului, indicîndu-i clasele, grupele, subgru-
pele și subdiviziunile mai detaliate, atît cît
mulțimea fișelor existente o cere.

Fișele divizionare sînt fișe de format in-
ternațional (75×125 mm), avînd o ieșitură
în partea superioară, care le scoate în evi-
dență deasupra nivelului fișelor obișnuite.
Ele pot fi confecționate din material plastic
sau din carton, albe sau într-o culoare con-
venabilă, de preferat pastel, pentru ca ochiul
să nu fie obosit de stridența culorii și pen-
tru ca scrisul de pe ele să fie cît mai lizibil.
Ca și în cazul catalogului alfabetic, fișele
divizionare formează osatura întregului orga-
nism al catalogului sistematic. De obicei, se
întrebuițează următoarele tipuri de fișe di-
vizionare în cadrul catalogului sistematic :

— pentru a marca clasele — divizionare
cu ieșitura la mijloc :

6 Tehnică. Industrie.
Agricultură

621.2 Distribuția și
folosirea energiei
hidraulice. Mașini hidraulice

621.15 Mașini cu abur
mobile. Locomobile

621.13 Locomotive cu
abur

621.12 Mașini cu abur
navale

621.11 Mașini cu abur
în general

621.1 Producerea, distribu-
ția și folosirea aburi-
lor. Mașini cu abur.
Cazane cu abur

Pe divizionarele indicînd clasa, grupa și subgrupa sau ori de cîte ori este nevoie de o detaliere, se vor menționa în scris subdiviziunile principale ale cifrei indicate de fișa divizionară, deci :

7 Artă. Jocuri. Sport	
Diviziuni și subdiviziuni principale	
71	Urbanism
72	Arhitectură
73	Sculptură. Mumismatică
74/76	Deșen. Pictură. Gravură
745	Artă decorativă. Artă populară
77	Fotografie
778	Cinematografie
78	Muzică
79	Spectacol și distracții
796	Cultură fizică și sport

Pe ieșitura fiecărei fișe divizionare se va trece indicele de clasificare zecimală, urmat de explicația lui în cuvinte, așa cum se găsește menționată în tabelele de clasificare zecimală tipărite.^{*)} Niciodată indicația de pe fișa divizionară nu se poate rezuma numai la indicele cifric, care nu prezintă nici o semnificație pentru cititor.

Într-un catalog sistematic dezvoltat și bine pus la punct, se pot face fișe divizionare și pentru noțiuni care, de obicei, sînt exprimate prin indici auxiliari comuni sau generali unități geografice, epoci istorice, personalități, forma documentelor etc.

În catalog nu se intercalează decît divizionarele care indică rubrici existente, adică rubrici care să conțină fișe cu descrieri de publicații. O divizionară nu-și are justificarea în cuprinsul catalogului sistematic decît dacă este urmată de fișe care să conțină descrierea unor publicații existente în biblioteca respectivă și clasificarea la indicele menționat pe fișa divizionară respectivă. Divizionare în sine, neurmărite de fișe cu descrieri, nu-și au nici un rost și nici o justificare logică, din contră, induc în eroare pe cercetătorul catalogului, îngreindu-i înțelegerea ordinii interioare a acestui instrument de informare.

Atunci cînd fișa divizionară marchează rubrici care se înrudesce sau au legături cu alte diviziuni din catalog, pe această fișă se fac trimiteri de la un indice la altul, de exemplu :

513 Geometrie

vezi și

515 Geometrie descriptivă

516 Geometrie analitică

De obicei, aceste trimiteri sînt conținute și în indicațiile care urmează indicilor din tabelele tipărite de clasificare zecimală.

În privința numărului de fișe divizionare care trebuie confecționat și intercalat într-un catalog sistematic, nu se poate decide într-un mod rigid și categoric: se vor face fișe divizionare pînă la a 2-a, a 3-a sau a x-a zecimală; amintim, încă o dată, în această privință, că multe clase — de exemplu 3 Științe și probleme sociale sau 6 Tehnică. Industrie. Agricultură — merg cu detalierea indicilor mult mai mult în adincime decît alte clase — de exemplu 2 Ateism. Știință și religie. Religie sau 5 Științe naturale. Matematică și de aceea lungimea indicilor nu este întotdeauna invers proporțională cu importanța noțiunii de indexat. De aceea, se vor introduce atîtea fișe divizionare cîte nevoile catalogului o impun, pentru a forma un ghid sigur și ușor de urmărit în hățșul fișelor inserate în catalog. Ele nu trebuie să fie prea depărtate unele de altele (la o distanță de maximum 30—40 de fișe cu descrieri), dar nici prea apropiate, pentru că ar eclipsa fișele cu descrieri de cărți și ar obosi pe cercetător în consultare.

Îngrijirea și ținerea la zi a catalogului

Bibliotecarul nu trebuie să uite nici un moment că un catalog sistematic este un organism viu, în continuă mișcare, care se dezvoltă și își schimbă profilul mereu, pe măsura intercalării de noi fișe. Mulți bibliotecari pornesc, din timp în timp, la 4—5 ani o dată de obicei, atunci cînd cataloagele devin de neconsultat din cauza abundenței de greșeli, o campanie de revizuire și de aducere la zi a catalogului sistematic, decretînd, după controlul întregului stoc de fișe: *acum avem un catalog corect. Complet greșit!* Cataloagele unei biblioteci nu se revizuiesc în campanie, ci în fiecare zi, ele nu pot fi la un moment dat foarte corecte, pentru că o muncă neatentă de intercalare a noilor fișe, operație care se efectuează într-o bibliotecă mare zilnic și într-o bibliotecă mai restrînsă cam în fiecare săptămîină, generează greșeli nenumărate, care strică imediat echilibrul, destul de precar de altfel în mai toate cataloagele sistematice, stabilit

^{*)} În cazul divizionarelor de la clasa 3 Științe și probleme sociale, bibliotecarul trebuie să aducă unele corective față de formulările din ediția românească a Manualului de clasificare zecimală, tipărit în 1959, în concordanță cu prevederile documentelor de partid și de stat.

cu atita greutate în cursul campaniei de verificare. *Verificarea catalogului este o muncă de zi cu zi, efectuată concomitent cu operația de intercalare, inclusă în aceasta din urmă și deci indisolubil legată de ea.* Norma de intercalare a fișelor în catalogul sistematic trebuie astfel calculată încât să cuprindă și următoarele operații :

— controlul a zece fișe anterioare celei intercalate și a zece fișe posterioare celei intercalate, pentru o eventuală aducere la același număr, și pentru a se verifica dacă fișa respectivă a fost corect introdusă sau dacă fișele din apropierea celei intercalate sînt bine orînduite;

— înlocuirea divizionarelor și a fișelor uzate;

— scoaterea fișelor corespunzînd cărților uzate sau pierdute, ieșite din evidența bibliotecii;

— semnalarea și îndreptarea eventualelor greșeli de indexare, aducerea la același indice de clasificare a fișelor asemănătoare în conținut;

— detalierea indicilor, atunci cînd o rubrică conține prea multe fișe cu același indice general, operație care cere multă atenție și spirit de discernămint. De obicei, atunci cînd o diviziune conține mai mult de 30—40 de fișe cu descrieri — după unii autori²²⁾ chiar, mai mult de 15—20 de fișe — atunci indicele principal care dă intrarea fișei în catalog trebuie subdivizat cu încă o zecimală. Cînd toate posibilitățile de subdivizare a indicelui principal s-au epuizat (cazul, des înfîlșit, la clasa 8 Literatură), atunci se vor lua în considerare indicii auxiliari comuni sau generali, cu ajutorul cărora se poate face o împărțire mai adîncă;

— verificarea generală a cite unei porțiuni din catalog, din toate punctele de vedere (fișe divizionare, fișe cu descrieri, intercalare sistematică și alfabetică, cotare, indexare, înlocuirea fișelor uzate), în așa fel încît, într-o perioadă relativ scurtă de timp, să fie parcurs întreg catalogul sistematic;

— confecționarea și introducerea de fișe divizionare, corespunzătoare noilor rubrici formate, și scoaterea sau revizuirea indicațiilor de pe fișele divizionare care nu mai au un conținut concret în fișe;

— distanțarea fișelor, devenite prea numeroase, în cutiile fișierului;

— confecționarea de etichete pentru cutiile fișierului, conform cu conținutul fiecăreia dintre ele.

În sfîrșit, din munca de îngrijire a catalogelor face parte integrantă și verificarea, din punct de vedere ideologic, a conținutului catalogului sistematic, operație care trebuie făcută cu un înalt spirit de orien-

tare și de pe pozițiile unei asimilări la zi, verificate, a cunoștințelor ideologice și politice.

Există, din păcate, încă în numeroase biblioteci, cataloage sistematice, uneori destul de corect întocmite, în care însă de luni de zile nu s-au mai intercalat stocurile noi de fișe. Aceste cataloage formează „gloria” bibliotecilor respective, punctul lor de mîndrie, sînt menționate în dări de seamă festive și recomandate „în principiu” ca atare cadrelor de control și îndrumare superioare. Desigur, aceste cataloage confecționate ad hoc în cursul unei campanii declanșate pe plan local, la indicațiile forurilor de specialitate imediat superioare, pot fi considerate de primul venit ca niște instrumente onorabile de informare, deoarece par, la prima înfățișare, destul de armonios alcătuite. În realitate însă, ele dau numai *iluzia* prestării unei munci științifice de calitate, pentru că un catalog stagnant nu constituie decît cel mult o mobilă mai mult sau mai puțin utilă. Practica „încremenirii” cataloagelor, prin neintercalarea fișelor noi, în mijlocul lumii vii a cărților pe care o constituie biblioteca, este pe atît de dăunătoare pe cît de răspîndită în bibliotecile noastre mici și trebuie să dispară neîntîrziat, pentru a nu compromite și discredită în ochii cititorilor aceste instrumente de informare, și așa destul de puțin consultate de aceștia din urmă.

Mecanismul pregătirii fișelor pentru a fi intercalate în catalogul sistematic este următorul:

Se ia stocul de fișe ce urmează a fi intercalate și se sortează după prima cifră a indicelui principal subliniat, adică a indicelui care dă intrarea fișei în catalog. După împărțirea întregului lot de fișe în cele zece mari clase, se ia pe rînd cite o clasă și se sortează mai departe fișele, după a doua cifră zecimală, cea care marchează grupa, obținîndu-se astfel, din fiecare clasă, alte zece teancuri de fișe. Conform aceluiași procedeu, fiecare din cele zece teancuri se subîmpart apoi după a treia, a patra etc. zecimală, pînă la epuizarea tuturor cifrelor indicelui principal.

În această fază intervine al doilea criteriu de selectare — după indicii auxiliari. Se sortează întii fișele care conțin indicii principali simpli, neînsoțiți de nici un determinant, și se așază în ordine alfabetică. Se sortează apoi celelalte fișe, în funcție de indicele auxiliar — special sau general — care însoțește indicele principal. Atunci cînd se ajunge în stadiul de a avea teancuri de fișe cu indici identici, în cadrul aceluiași indice compus, se aranjează în ordine alfabetică.

Munca de intercalare astfel pregătită, este mult mai exactă și mult mai rapidă.

Maria SENCUC
A. CORVĂTESCU

22) Classification décimale universelle. Edition abrégée en français. Projet de manuel à l'usage de Bibliothèques d'Afrique. La Haye, [1961]. (Fédération Internationale de Documentation), p. 7.

Colaboratorul nostru, V. Rado, făcându-se ecoul propunerilor venite din partea bibliotecarilor le-a transeris într-un limbaj plastic.

Revista să fie sobră.

plină cu sfaturi.

mai vioaie.

Să se ocupe numai cu probleme de catalogare;

dimpotrivă, numai cu cele de automatizare;

să se publice mult mai multe texte pentru manifestări de masă.

Cele 64 de pagini să fie consacrate legislativei

în primul rind istoriei cărții.

n-ar fi rău să cuprindă și cuvinte încrucișate.

„Ревиства библиотечилор” (Библиотечный журнал) празнует сая 20-летие. (Пожелания, оценки и предложения на будущее, со стороны сотрудников журнала)

Франциск АЛБЕРТ: *Что читает рабочий в часы досуга.* (Социологическое исследование, произведенное на нескольких крупных предприятиях страны в связи с удельным весом чтения в свободное время)

Арон ГРЮНБЕРГ: *Более эффективные библиотеки — по мере новых сел.* (Об упорядочении пополнения коллекций, распределения ассигнований на покупку книг, и об установлении норм работы сельских библиотек)

Потребность реорганизации библиотечной сети в сельской среде, (Мнения в связи с работой по направлению и с организационной деятельностью библиотек в переходном селе)

Иоана ТАУТУ: *Отдел выдачи книг на дом в Центральной Библиотеке Бухарестского Университета.* — сезона и . . . завтра

Элеонора АЛМОСНИНО: *Можно ли сократить путь между поэзией и читателем?* (Размышления о доходчивости современной поэзии)

Шербан АНДРОНЕСКУ: *Библиотека Клузского Филиала Академии Социалистической Республики Румынии в г. Паскуде.* (После кратких биографий ее основателей: Юлию Моисила, Юлиана Марциана и Вирджила Шотропы — выволяется документальный и традиционный характер библиотеки, ее роль в культурной связи между румынами, живущими по обе стороны Карпатских гор, и необходимость реорганизации этой библиотеки)

Арвольд ХУТТМАН, Ана КОРОДИ и Гернот НУССБАХЕР: *Трансильванские эз-либрии*

Выдающееся событие в жизни народных библиотек Италии (VIII Национальный Конгресс Итальянского Объединения Народной Культуры и Итальянской Федерации Народных Библиотек. — Рим, декабрь 1967)

Санда РАДИАН: *Ги де Мопассан в Румынии, 75-летие со дня его смерти*

Елена БЕРАМ: *Еудисен Ловинеску и журнал „Сбурторул”.* (Кружок сотрудников этого журнала). 25-летие со дня смерти критика

EXTRAIT DU SOMMAIRE

S U M M A R Y

La Revue des bibliothèques à son XX-ème anniversaire. (Voeux de prospérité, appréciations et propositions pour l'avenir, recus de la part de quelques collaborateurs de la revue)

Francis ALBERT: *La lecture pendant les loisirs du ouvrier.* (Recherche sociologique effectuée dans quelques grandes entreprises du pays concernant l'importance de la lecture durant les loisirs)

Aron GRUNBERG: *Bibliothèques plus efficaces aux dimensions des nouvelles communes.* (Problèmes concernant la réglementation du complètement des collections, la répartition des allocations destinées aux acquisitions et l'établissement de normes de travail pour les bibliothèques communales)

Exigences de la reorganisation du réseau de bibliothèques dans le milieu rural. (Opinions en rapport avec l'activité d'orientation et l'organisation de l'activité des bibliothèques dans les communes actuelles)

Ioana TAUTU: *La Section de prêt de la Bibliothèque centrale universitaire de Bucarest — aujourd'hui et, demain*

Eleonora ALMOSSINO: *Peut-on raccourcir le chemin menant de la poésie au lecteur?* (Réflexions sur l'accessibilité de la poésie moderne)

Serban ANDRONESCU: *La Bibliothèque de Năsad de l'Académie de la R.S.R. — Filiale de Cluj.* (Après de brèves biographies de fondateurs — Iuliu Moisil, Iulian Martian et Virgil Sotropa — on met en évidence le caractère documentaire et traditionnel de la bibliothèque, son rôle dans les rapports culturels établis entre les Roumains des deux versants des Carpates et la nécessité de la réorganisation de cette bibliothèque)

Arnold HUTTMAN Ana KORODI et Gernot NUSSBACHER: *Quelques „Ex-libris” de Transylvanie*

Un événement important dans la vie des bibliothèques populaires de l'Italie. (Le VIII-ème Congrès national de l'Union Italienne de culture populaire et de la Fédération italienne des bibliothèques populaires. Rome, déc. 1968)

Sanda RADIAN: *Guy de Maupassant en Roumanie, 75 ans depuis sa mort.*

Elena BERAM: *Eugen Lovinescu et „Sburtorul”.* (Le cercle de collaborateurs de la revue, 25 ans depuis la mort du critique)

The Library at Its XXth Anniversary. (The contributors' greetings, appreciations and suggestions for the further activity of the review)

FRANCIS ALBERT: *Reading and the Worker's Leisure-Time.* (Sociological survey in some important factories of our country concerning the part of leisure-time spent in reading)

ARON GRUNBERG: *More Efficient Libraries Adequate to the Size of the New Villages.* (Problems referring to acquisitions, allocation of acquisition funds and directives for the functioning of community libraries)

Requirements for a Reorganization of the Rural Libraries' Network. (Opinions on the guiding and the organization of the activity of existing community libraries)

IOANA TAUTU: *The Loan Section of the Bucharest Central University Library — To-day and . . . To-morrow.*

ELEONORA ALMOSSINO: *Is It Possible to Shorten the Way from Poetry to Reader?* (On the accessibility of modern poetry)

SERBAN ANDRONESCU: *The Năsad Library of the Academy of the Socialist Republic of Romania — the Cluj Branch.* (Short biographies of 1st founders — Iuliu Moisil, Iulian Martian and Virgil Sotropa, the traditional and documentary character of this library, its role in the cultural relations between Romanians from both sides of the Carpathians, as well as the necessity of its reorganization)

ARNOLD HUTTMAN, ANA KORODI and GERNOT NUSSBACHER: *The Transylvanian Ex-Libris.*

An Important Event in the Life of Italian Popular Libraries. (The 8th National Congress of the Italian Union of Popular Culture and of the Italian Federation of Popular Libraries, Rome, December 1967)

SANDA RADIAN: *Guy de Maupassant in Romania, 75 years since his death.*

ELENA BERAM: *Eugen Lovinescu and the Review „Sburtorul”* (The Book Hunter). (The review's circle of contributors). 25 years since the literary critic is dead.